

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szervilizmus.

Budapest, október 3.

(v.) Tévedtünk. A kormánypártnak mégis volt véleménye a harmadéves katonák benn-tartásáról. Barcsak inkább ne lett volna. Ha hallgat, mialatt egy nemzet háborog, leg-feljebb mulasztást követ el. De amit beszélt, az tetézése volt minden eddigi cselekvő bü-nének. A többség beszélt; s amit mondott, gyáva kitérésnek indult, a végin pedig jog-feladás lett belőle. Az ember elborzadva nézi, ezt az önértékében megrokkant pártot mire nem viszi rá az a gond, hogy a világért valami olyast ne tegyen s ne mondjon, ami jövődö-beli gazdájának a legkisebb mértékben is kényelmetlenséget okozhatna. Hiszen ez a magyar párt se nem magyar többé, se nem párt. Ha magyar volna, a nemzetünk ellen agyarkodó nyílt és titkos hatalmakkal szállana szembe. Ha párt volna, eszébe ötlene, hogy ami óhajt a nemzet érdekében most felelő-ség nélkül kifejez, az a kivételes viszonyok erejénél fogva politikai parancsá válik, amelynek a jövődö felelős kormány akarva nem akarva kénytelen lesz magát alávetni. És mégis mit tapasztaltunk a kormánypárt mai hivatalos szónokának állásfoglalásában? Semmi egyebet, csak osztrák szervilizmust.

Avagy nem osztrák felfogás-e az, hogy a magyar ellenzék az oka minden kavarodásnak, mert ő volt az a tényező, amely az ujoncjutalék megszavazásának meggátolásával sorompóba szorította az ellentétes törekvéseket s az ezekkel szövethető hatalmi tényezőket? Hiba-e vagy nem, amit a magyar ellenzék hónapok óta cselekszik, arról itél majd a pártatlan történetírás. De annyit már ma meg lehet állapítani, hogy az ellenzéki akció jogosult, ellenben mindaz, ami vele szemben a katonai kamarilla, az osztrák kormány és az osztrák parlament részéről történt, egytől-egyig törvénytelen. Az obstrukció nem üt-közik törvénybe, még csak a parlament házszabályaiba sem; hiszen az obstrukció nem egyéb a házszabályokban biztosított szólásszabadság könyörtelen kihasználásánál. Ha hát forradalom az obstrukció, akkor mindenesetre olyan forradalom, amely a fennálló jogrend medrében folyik le. Meg-támadja ugyan a jogrendet, de magának e jogrendnek talaján és magának e jogrendnek megengedett eszközeivel. Ámde a jogrend talaján áll-e s a jogrend eszközeivel harcol-e a hadiparancs, a Koerber nyilatkozata s az osztrák parlament mindkét házában ellenünk intézett támadások sorozata? Ha igen, akkor mért szavazta le a magyar képviselőház többsége azt a Khuen-kabinetet, amely mind e dolgokért a felelősséget vállalta? Hiszen az a parlament katasztrófa, amely a Khuen-kabi-netet még a megszületése előtt elsodorta, elégtétel volt, amelyet mi magunk — a magyar népképviselőt többsége és kisebbsége együtt-véve — vettünk magunknak ama vérlázító

sérelmekért, amelyek hazánkat a katonai kamarilla és Ausztria részéről érték. Világos ebből, hogy tulsó részről a magyar ellenzék hadjárataival szemben olyan eszközökhöz nyultak, amelyek a fennálló jogrenddel ellen-keznek. A jogrend medrében folyó obstrukció e törvénytelen ellenszerei: a fegyveres erő prounciamentója, az osztrák parlamentben hirdetett államcsiny, valamint a magyar nem-zet törvényhozásának jogkörébe történt külső beavatkozás. Mindez napfénynél is világó-sabb. Mindezt tudja, érzi és vallja az egész magyar nemzet. Az egész magyar nemzet igen, csak a kormánypárt mai hivatalos szónoka nem. Ez az ur nem átalotta az ellenzékre hárítani a felelősség teljes mérté-két a harmadéves katonák benn-tartásáért s azért az egész politikáért, melynek Chlopy volt az alfája s ez a gyűlöletes rendszabály az omegája. Hát biz ez osztrák felfogás, sőt ennél is rosszabb.

A jogfeladás pedig a kormánypárti szó-nok ama szörnűsües tételében jelentkezik, hogy ne is vitakozzunk a harmadéves kato-nák benn-tartásáról, mert ez a delegációk dolga, s ne keressük ezt az ügyet se a le-mondott, se a jövődö magyar minisztereken, mert e rendszabályért csakis a delegáció gyakorolhatja a felelősségre vonást, még pedig egyedül a közös hadügyminiszteren. Ezt a kolosszális méretű közjogi badarságot csipős gunnyal és cáfolhatatlan igazságokkal cse-pülte le a Polónyi Géza sikerült polemiája. Ha Chlopyban és a Reichsrathban nem tud-nak, vagy nem akarnak tudni magyar köz-jogot, hát ez se nem helyes, se nem türethető, de legalább érthető. Merőben érthetetlen azon-ban a szabadelvűpárt hivatalos szóvivőjének ez a lustkandlikodása. Amodaát azért nem tudják a magyar közjogot, mert az osztrák kiegyezési törvényhez tartják magukat, amely Deák Ferenc korszakos törvényének igazait részint elhomályosította, részint elcsente. Lesz még nekünk sokszoros alkalmunk a kérdés e momentumára visszatérnünk, s majd kimu-tatjuk, hogy a kiegyezési alkuban a magyar nemzet jóhiszeműségét egyszerűen becsapták. Még pedig úgy, hogy Ausztria megvárta, amíg a kiegyezés nálunk életbelépett s az új köz-jogi alapon megtörtént a koronázás, a maga kiegyezési törvényét pedig csak azután szö-vegezte meg s ki is szövegezte belőle szerencsésen mindazt, amihez Deák Fe-renc a mi törvényünk alkotásánál vál-tig ragaszkodott s ami ezt a kiegyezési alkut ránk nézve elfogadhatóvá tette. Min-denki megérti tehát, miért olyan konok az osztrák felfogás a magyar közjog nemtudásá-ban. De már magyar embernek, magyar poli-tikusnak, aki nem csupán törvényhozó, hanem miniszter-aspiráns is, tudnia kellene a magyar közjog elemeit, pláne ha a jogtudományak és az egyetemnek olyan hatalmas oszlopa, mint aminő Nagy Ferenc ur. Tudnia kellene,

hogy a kiegyezés ismer ugyan közös hadügye-ket, de nem teszi az egész hadügyet közössé. Tudnia kellene, hogy a szolgálati idő meg-szabását épp a kiegyezési törvény kifejezet-ten a magyar országgyűlés számára tartja fenn s a delegációhoz nem utasít egye-bet, csak a hadügyi közigazgatás ellen-őrzését s a költségek megállapítását. Hát már most, ha a harmadéves katonákat további aktív szolgálattételre szorítják, akkor ez a kormányzati intézkedés a szolgálati idő momentumát érinti ugyebár? Ana szolgálati időt, melynek megszabása a magyar ország-gyűlés jogaihoz tartozik. A delegáció állhat a fejebujára, hozhat a szolgálati kötelezettség dolgában bárminő határozatokat, jóváhagyhatja vagy helytelenítheti a hadügyi kormányzat ezen intézkedését: szavának nem lesz több sulya, mint a piripócsi kupaktanács vélemé-nyének. Mert ugyanaz a törvény, amelyen a delegáció intézménye alapul, a legnagyobb határozottsággal kizárólag az országgyűlést mondja illetékesnek a szolgálati kötelezett-ség megállapítására. Ha pedig Nagy Fe-renc ur ezt nem ismeri el s ennek nem vonja le minden konzekvenciáját, akkor ugyanott van, ahol Koerber, mert akkor ő is közönsnek tart minden dolgot, ami a hadügyre vonatkozik, s akkor csakugyan neki is azt a nézetet kell vallania, hogy Ausztria előzetes hozzájárulása nélkül a ma-gyar törvényhozás semmit nem változthat a hadereg mostani állapotán. Ha jól tudjuk, Nagy Ferenc azok között volt, akik leszavaz-ták Khuen-Héderváryt, mivelhogy nem tar-tották kielégítőnek a Koerber beszédére von-atkozó fejtegetéseit. Ez néhány nappal ezelőtt történt. S ma ugyanez a Nagy Ferenc a Koerber magyar közjogának álláspontjára he-lyezkedik s onnan meri az ellenzékét lec-kéztetni. Hát vegye tudomásul, hogy az egyetlen testület, amely a szolgálati idő kérdésében dönthet s a kormánynak ide-vágó rendeleteit ellenőrizheti, a magyar országgyűlés, ugyanaz a magyar országgyűlés, amelynek jogköréből ezt a fontos jogosítványt Nagy Ferenc ur ma át akarta hurcolni a delegáció illetékességébe. Mit cselekedett tehát a közös hadügyminiszter, midőn a saját ha-táskörében elrendelte a magyar csapatok har-madéves katonáinak benn-tartását? Meghosz-szabította a szolgálati időt. Azaz: magához ragadott egy olyan jogot, amelyet a kiegyezési törvény kifejezetten az országgyűlés számára tart fenn. Amit Chlopy fenyegetésképpen mondott csak ki, hogy a véderő kérdéseiben a legfőbb hadur akaratanak kell feltétlenül érvényesülnie, azt a hadügyminiszter eme rendeleté ime már meg is valósította. A néptörzs zu-golódhat, felmutathatja törvénykönyvét, hi-vatkozhat irott jogára: az mind sifli, katonáék ilyen civilármával nem törődnek, hanem elrendelik a magyar országgyűlés háta megett és feje fölött, amit a véderő érdeké-

ben szükségesnek látnak. S a kormánypárt hivatalos szónoka nem ezt az államesínyt itéli el, hanem a magyar ellenzéket kapacitálja arra, hogy ne lásson jogsérelmet a törvény megsértésében s a törvényhozás megálázásában és bizza az ügy megvizsgálását, amely az ő hatáskörébe tartozik, a delegációra, tehát arra az intézményre, amelynek jogszférájából Deák Ferenc a szolgálati időről szóló intézkedést állami szuverenitásunk teljessége érdekében szántsándékkal kivette.

Ha ebben sincs jogfeladás, akkor emeljenek Nagy Ferencék Lustkandlnak szobrot a kormánypárt klubtermében. Egyszer történt, hogy ennek a többségnek volt véleménye. Bár csak ez egyszer se lett volna. Hát már igazán jobb lesz, ha a kormánypárt meg se mukkan, amíg új gazdát nem kap. Mert ha hallgat, amikor helyes beszédet vár tőle a közvélemény, akkor legfeljebb nem használ a nemzeti jogok és érdekek ügyének. Holott ha így beszél, ha szentesíti a jogfeladást és bátorítja a jogfosztást, akkor szavának nyomán kárhozát fakad. Egyszer akartunk kukát hallani. Többet nem kérünk belőle.

Miniszterek nélkül.

Budapest, október 3.

Akkor miniszter se mutatkozott a folyosón, mint egy babszem. Se a folyosón, se a t. Házban. Egy eltűntek a föld színéről, mint a krinolin. De hátatlan a világ és tud tovább élni krinolin nélkül és miniszter nélkül.

S azért nem is kell azt tragikusan venni, ha az ellenzék egyre hajogatta:

— Nekünk miniszter kell! Törvényrel fogjuk őket ide cítani!

Nem volt az olyan komolyan gondolva. Ha itt vannak a miniszterek, küldenek őket a poklok mélyesége fenekére; ha nincsenek itt, idézik, mint Faust a segítő szellemet. Taktika ez, nem több. Mert hiszen okos munkára ugy se valók most a miniszterek, mikor nem lehet rend, valameddig katonák a magyar nyelv dolgában be nem adták a derekukat. Miniszter azért kell, hogy legyen kit megbuktatni. S igaz ugyan, hogy egy nekibusult szélbéli ma így kiáltott fel: *nem árt ezeket kélszer agyonütni, megérdemlik* — de már ez fölösleges buzgóság. Khuenéknak éppen elég volt, ahogyan a minap agyonütötték. Hiszen azóta a színüket

se látja. Sőt Zágárbán pláne az a hír járta, hogy Khuent a szó szoros értelmében eltették láb alól. Elég jól meg van az már olve.

De azért ma többször is hangzott:

— Hol vannak a miniszterek?

Valami külföldi még azt hihette volna, hogy az ellenzék beleszeretett a kormányba és eleped a vágytól, hogy láthassa. Hamis látszat. Megvan ez a parlament miniszterek nélkül is...

* * *

Az ülés előtt valahogyan híre kelt, hogy Apponyinál lepecsételt királyi kézirat van. Az arcok pirosabbak is, halványabbak is lettek a rendesnél, mert a végén az ember sohasem tudja, mi lehet abban a királyi kéziratban. Talán csak elnapolás. De talán felosztás is. Az utolsó napokban ugyanis, sokat rebesgettek e fajta királyi kéziratokról s hátha éppen az ellenzék részéről összehívott ülés napján csap le a menykő, akarom mondani, a királyi kézirat. A közeli elmulás árnyéka borongott az arcokon. Kezdődik a vég. *Finita la comedia!*

Valaki azt mondta:

— Szó sincs elnapolásról vagy felosztásról. Az a kézirat Khuen kinevezését tudatja az országgyűléssel.

— Hát már megint? Harmadszor is?

— Dehog. A második kinevezés. Kései születési bizonyítvány, mely a temetés után érkezik.

Jellemző a megzavart hangulatra, hogy a folyosó népe minden riasztó kombinációnak hitt, csak éppen ennek az egyiknek nem, amelyik igazat mondott. Mert az ülés elején kislit, hogy a kétszer volt és kétszer lemondott miniszterelnök csakugyan azt a királyi kéziratot küldte meg a Ház elnökének bejelentés céljából, mely az ő második és immár meghaladott kinevezését tartalmazza.

— A pártécudulán van nyomtatva a születési bizonyítvány! — konstálta általános derűtség közben Vészi József.

Az elnök felolvastatta a királyi kéziratot s azt javasolta, hogy a képviselőház vegye tudomásul, aztán meghirdetés céljából küldje át a főrendibáznak. (No ilyen idejemult, avatag ügy igazán csak a méltóságos főrendek elé való.) Az örökké leselkedő Polónyi Géza azonban még ebben az eljárásban is veszedelmes precedenst látott és óva intette a parlamentet, hogy tudomásvételével ne szentesítsen olyan novumot, mely egy félbenmaradt megbízást a törvényhozás elé tartozónak minősít. A fejletlen többség nem tudott a figyelemzetésre válaszolni s a néppárti Simonyi-Semadam Sándor és Eötvös Károly tették meg neki a szíveséget, hogy a többség helyett a tudomásul

vétel szükségét hangoztatták. S ezt aztán el is határozták, még pedig helyesen. Mert igaza volt annak az ellenzéknek, aki később a folyosón így argumentált Polónyi ellen:

— Ha nincs hiteles dokumentum a kezünkben, hogy Khuen miniszterelnök volt, akkor mi dicőség van benne, hogy megbuktattuk? Holnapután azt mondanák, hogy a levegőt ütöttük agyon, mert hiszen kormány nem is volt. De csak jó volt ez így. A jámbor maga küld hiteles bizonyítványt, hogy: „Kérem, én éltem, mielőtt agyonütötték!”

* * *

A pikáns introdukcióna jött a komoly dráma! A kiszolgált katonák drámája. Bevezetésül Holló Lajos, majd Tóth János színeztek ki az október elsején tul minden méltányosság ellenére visszatartott hadián dolgát. Szükséges, panaszló, indulatokat felgyújtó beszéd volt mindkettő, s a nemzet előtt eldefilrozott negyvenháromezer öreg baka, aki megdolgozott a hazáért, s most mégse mehet haza, holott az osztrák bakák már otthon nyelik a galuskát, melylyel a jó sváb anyókák otthonukban fogadták. Negyvenháromezer magyar baka azonban eszi tovább a komiszkenyeret, ami a kisebbik baj, és nem válthatja fel otthon a munkában öregeit, ami már nagyobb keserűség. Negyvenháromezer öreg magyar baka, akit hadügyminiszter ur von Pitreich nem kurtavassal, hanem kurtá ésszel kötött le a kaszárnyákhoz. Az ő drámájukat szötte-bontotta Holló is, Tóth is. És a törvényhozás és a nemzet nézte a drámát felszakadó sohajjal, mégis tehetetlenül.

A drámából azonban váratlanul kipattant valami.

Tóth János csattanónak hagyta azt a kérdést, hogy vajjon ilyen körülmények között kiadja-e a pénzügyminiszter a közös hadseregnek máskor kijáró salláriumot, melynek kiutalványozására ex-lexben nincsen felhatalmazva? Mindenki tudja, Tóth is tudja: bizony a pénzügyminiszter kiadja azt a salláriumot. Hiszen a tisztviselőknak is kiadja és a honatyáknak is kiadja. De a szélsőbal Polónyi taktikája szerint mégis fölvetette a kérdést, mert ezen a címen felvilágosítások okáért be lehetne szólni a pénzügyminisztert. Jöjjön és feleljen. Mert *vád alá kell helyezni* a minisztert ha meghatalmazás nélkül a közös hadsereg költségeihez kiadja Magyarország hozzájárulását.

— Hol van a miniszter? — hangzott egyszerre minden ellenzéki bokorból.

— Ide kell vezetni a pénzügyminisztert!

Rákosi Viktor ugyanezt vidámabb formában találta fel:

— *Vezessék ide a szátrájtanyárról! Ott van Lukács a Triestzi nőnél!*

TÁRCA

Akkordok.

Hogy szürke hajjal ki nem józanultam
S még lelkesülök ideálokrért,
Ezen kacagtok ... Álom volt a multam,
De édes álmát nem adnám sokért.

Zúgott az élet örvénye alattam,
Kerültem székszeptist úgy, mint babonát.
Az írás remetéjeként haladtam
A rejtelmes, az ingó habon át.

Ősz fejfel vétek a fiatal ábránd ...
Vénülsz ... már józanodni kellene ...
Ha szállni készülsz — a való alább ránt;
Szárnyadnak a kor szegül ellene.

De szívem, mint erdők mélyén kápolna,
A föld zajától borzad, idegen.
Ha már ábrándvirágot sem ápolna,
Pihenne ott lenn, némán, hidegen.

Az álmodó léleknek véghatárul
Barázdát von az ősz, mondván: elég.
A tündérország még élem ha tárul,
Világa fellobog, hamvad, elég.

Egy-egy ábránd a szívből, mint a főrl
Egy-egy hajszál — lehell. Nem is esoda.
Vén törzs vagy, melyet a kor lassan öröl,
S hit, lelkesülés, álom — mind oda ...

És mégis ... mintla villám futna által
A porló, száraz törzsön hébekorba?!
Fellángol az — s aztán lassú halált hal
S elvész egy szomorú, csöndes akkordba!

Így lobban dalba sokszor, amit érzek.
Utána csönd, sötétség fönt s alatt ...
Végso dalek, — ellobbanó lidécek,
Mind szertefoszló, mind viszhangtalan ...

Váradí Antal.

Át kell dolgozni a könyvet.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

Klein Efraim rabbinus urhoz beszaladt a gyerek az udvarról s mondta, hogy ur asszonyság jön. Délután volt. A rabbi a vadszőlős verandán ült s hirtelen magára kapta a kabátját. Bor volt előtte az asztalon s egy másik üvegben talán még egy ujnnyi savanyuvíz. Az asztal körül három hosszalábú, magas gyerekek is volt s ezeknek a székeknek a tájkán pecsétes, maszatos volt az abrosz. A vendéget végigkísérték az udvaron a gyerekek, de aztán, amikor az apjuk oléja ment a veranda lépcsőjére, otthagyták. Az asszony fiatal volt, magas termetű, gömbölyű vállu, telt karu, fehér, husos lágy nyaku és szép asszony. Egy kicsit, alig észrevehető átsuhanásban hamiskásan mosolygott, ahogy körül nézett ezen az egészen idegen helyen s mintha úgy pillantott volna hátra a kapu felé, hogy visszafordulni volna kedve. Bár az egész megjelenése elárulta az asszonyt, akinek az ott-

honában egész csomó gyereket sejt az ember, volt valami gyerekes tartózkodás a fellépésében. Zavarban nézte a rabbit s úgy ült le az odakinált székre, mint aki nem biztos abban, hogy vajjon helyesen cselekszik-e vagy nem. Sötét, nagy, egy kicsit bágyadt szemébe az a nyugtalanság telepedett bele, amivel a kézen vezetett gyerek bámul utánunk, ha hirtelen elbocsátjuk s egyszerre csak egyedül marad az uton.

— Parancsoljon nagyságos asszony — mondta a rabbi s maga is leült a vendéggel szemben.

Az asszony mosolygott. Azon mulatott, hogy idejött s most nem tudja elkezdni a mondani-valóját. Egyszer aztán nekivágott.

— Hajdu Dávidné vagyok. Ugy berontottam tisztelendő urhoz, mint egy fergeteg.

— Dehog, dehog ...

— Hanem egy kérésem van s ma már nem akartam tovább halogatni ... Hát hirtelen felkésztültem s itt vagyok. Nyolc éve vagyok asszony. Négy gyermekem van. Az uram hivatalnok s nem valami kényelmes államhivatalban, vagy a fővárosnál, ahova — amint tesszik tudni — nem igen engedik be a zsidó embert, hanem magánvállalatnál s tessék elhinni, hogy reggeltől késő estig kell neki dolgozni, hogy azt a szerény, de tisztességes polgári megélhetést biztosítsa számunkra, amiben élünk. A drágaság nagy, a gyerekek nőnek, mindig több és több kell s mindig több és több szükségünk van az én szegény uramnak az erejére. Ebben a dologban jöttem ...

A férfi nagyot nézett.

— Ebben? En ilyen irányban nem igen lehetek segítségére ...

Az asszony nagy bizalommal nézett rá.

— Dehog nem! Sőt ebből az esetből kifolyólag segíthet másokon is. Ilyenforma asszonyokon, amilyen én vagyok. Ugy áll tudniillik a dolog, hogy

Egy kicsit talán affektált volt a nagy érdeklődés, mert hiszen akik kérdézősködtek, miniszter nélkül is tisztában voltak a válasszal. De a célt kell tekinteni s a cél érthető volt. A tüntető kormányval szemben akart az ellenzék tüntetni. Meg akarta mutatni, hogy a minisztereknek igenis kötelességük volna megjelenni. S ezért hangzott újra meg újra:

— Tessék becitálni a pénzügyminisztert!

Polónyi Géza pedig kiadta a jelszót:

— Zárt ülést kérünk!

S már készült is az iv, miközben gróf Zichy Jenő szólalt fel Holló Lajos indítványának támogatására. Az öreg gróf szép ovációt kapott a segítő beszéd rendjén, mikor elárulta, hogy negyvenhárom éve tagja a Háznak s generációjából már csak hárman vannak: ő, Madarász meg Podmaniczky. Egyébként az öreg gróf olyan tüzesen beszélt, hogy a szélsőbal minden mondatát megtapsolta.

De közben az iv is elkészült s Apponyi elrendelte a zárt ülést.

A karzatokról ki kellett sétálniok hölgyeknek, uraknak. Selyemszoknyák suhóságával telt meg a Ház, illat áradt el a levegőben s a tisztelt honatyák magukra maradtak . . .

* * *

Igazában a zárt ülés gondolatától az ellenzék se volt elragadtatva. Eötvös, Ugron hangosan helytelenítette. Pedig mégis csak érdemes volt Polónyinak a zárt ülést kicikalkalmaznia. Nagyon érdekes és nagyon pikáns dolgok fűszerezték a zárt ülést. Nagy Ferenc ugyanis megragadta az alkalmat, hogy az államesőről értekezzen, (amiért Vázsonyi Vilmos kinevezte őt államesőrdörnek). Ezzel pedig kinyitotta az igazi zsilipet, melyen keresztül az érdekességekből egész zuhanyt kapott a t. zárt ülés. Legérdekesebb volt, mikor Eötvös Károly kifejtette, hogy micsoda megfontolatlanúság az állam esdőjéről beszélni, s aztán kimondta a nagy szót: hogy a törvényhozás egyik napig el lehet ugyan kormány nélkül, de aztán magának kell gondoskodnia a kormányzatról, mert negyvennyolcban is azzal kezdődött minden, hogy a törvényhozást kormány nélkül hagyták s közben ránk uszították a nemzetiségeket. Másodszor ezt nem tűrjük. Tessék tehát a kormánynak helytállani, míg új kormányt kapunk.

A zárt ülés eszöndben hallgatta a nagy szót, mely a felülről jövő hangra a nemzet szívéből váltotta ki a visszhangot.

— Nyílt ülés kellene az ilyen szóhoz — suttogták az ellenzéken.

A többség még suttogni sem mert.

Ellenben Szentiványi Árpád, mint ujabban a

én, amint itt lát tisztelendő ur, nagyon vallásos asszony vagyok. Tudom, hogy ez manapság szokatlan. Uri nő is, fiatal is, csinos is — nem igen szokott elfállani ezzel. Nem teszi ki magát annak, hogy lemosolyogják. Én azonban nem sokat törődöm ezzel, hanem belekapaszkodom az Istenbe, hogy el ne hagyjon valahogy. Mindenbe, mert gyámoltalan vagyok, nem tudok eléggé a magam lábán járni, hanem legkülönösebben az Istenbe. Az ateistáknak pedig, akik körülvesznek, mert hiszen manapság jóformán az egész világ templomkerülő, hát azt mondom nekik, hogy csak hagyjanak meg engem a hitemben. Nekem az bizodalmat ad még az olyan nehéz órákban is, amikor például anya lesz az asszony.

— Mindenestre, mindenestre . . .

— Csak azért mondom ezt el olyan hosszadalmasan, hogy tessék megismerni engem. Ilyen vagyok. Gondolkozás nélkül elfogadom mindnyájunk felett állónak az Istent s minden este imádkozom. Az ön könyvéből, aminek az a címe, hogy: *Az áhitat könyve*. Nagyon szép könyv. Kívülről tudom — s világrét se higye azt, hogy meg akarom kritizálni. Egyéb könyvet igen, hanem az imakönyv . . . Azt nem szabad . . . Eppen csak föl akarom hívni a figyelmét arra, hogy az én édes uramról, mert én csak a magam dolgát tudom, hát róla beszélek, hogy az én uramról igen kevés van beírva a könyvbe. Kérem, ez az ember reggeltől késő estig fárad éretünk, néha utazik is üzletileg, vonatról le, vonatra

volt nemzetipártiak igen sokszor, szerencsésen meg tudta ütni azt a hangot, melyet még az ősreresek se szívesen érintenek. Szentiványi Árpád túlcitálta előszóval, amit Gajfari Géza csak gondolt. Egyszerűen arról beszélt, hogy mikor így ok nélkül kéri a zárt üléseket, ő — már mint Szentiványi — kezd megbarátkozni a házasbálok szigorításának, a klotürnek gondolatával.

De pikáns volt a visszavágás is.

Fischer Győző és kivált Kubik Béla ugyanis emlékeztetőbe juttatták a szabadalvópárt feledékeny alelnökének azt a csekélységet, hogy őt évvel ezelőtt még egy boszorkánykonyhán fűtették ki a zárt üléseket, néha egy sorjában hármat is, ha az obstrukció létegete elállt s az időt kellett agyonütni.

— Akkor Szentiványi urral együtt csináltuk az ilyesmit!

Szentiványi kölesönkérte a paprika színét, de a paprika erejét nem kapta kölcsön. Valamit dörmögött, de már azt le nem moshatta magáról, hogy a klotürt mindenkinek inkább joga lett volna emlegetni, mint neki.

Egyébként persze a zárt ülésnek nem volt s nem is lehetett eredménye . . .

* * *

Polónyi azonban megjárta. Addig taktikázott az ülés idejével, míg aztán ő szorult ki belőle. Mert a zárt ülés végződött egy órákor, akkor pedig még előbb fölemelkedett Nagy Ferenc, hogy a szabadalvópárt megbízásából beadja ismert indítványát, melynek értelmében a Ház az új kormány megalakulásáig halassza el érdemleges tanácskozásait. Az egyetemi tanár ur a szimpla indítvány körül nem közönséges ügyetlenkedéseket követett el, amikért ilyenforma csinos közbeszólások röpködtek feléje koszoruk helyett:

— Ez a magyar Lustkandi!

— Tegyen szigorlatot a közjogból!

— Szent vagy örült!

— És ön egyetemi tanár?

Amit a közbeszólások ilyen szépen kezdtek, non sine gloria folytatta Polónyi Géza, aki addig dirigálta az ülést, míg maga kiszorult belőle s csak két óra után juthatott szóhoz. De gyönyörűsen szétszedte az egyetemi tanár urat. Szilárdy Dezső kivül minden egyetemről való professzor kedvencei falatjai közé tartoztak mindenha az ellenzékinyenceknek. És Pulszky is jó falat volt a maga idejében. De olyan étvágyal ritkán fogyasztottak el egyetemi professzort, mint Polónyi Nagy Ferencet. Nagy darab ember ez a Nagy, de a Polónyi szája is tulvan a középértéken s aránylag rövid idő alatt le tudta nyelni a nagy falatot. S mikor az a mitológiai erejű Polónyi végzett Nagy Ferencel, még csak fáradt sem

fel s mégis csak annyi van ez imádságban, hogy: — családunk fenntartóját tartsa meg erőben éretünk küzdeni.

— Ne volna több?

— Nincs. Tessék megnézni, egy sor sínes több. Ez pedig csak kevés. Sokkal többel tartozunk neki. Nekem eleinte fel se tűnt a dolog. Elmondtam azt, ami a könyvben van s azzal már aludtam is. Hanem egyszer hazahozták az én uramat az irodából. Köcsin, mellette ül a könyvezető, velük szemben egy gyakorlott s támogatják fölfelé a lépcsőn. Nyolc hétig fektüd betegem. — Hát ez mi? — gondoltam. — Az én uram beteg? Hát ez hogy lehet? — Azután rémítő sok átvirrasztott éjszaka után előveszem újra a könyvet s olvasom s egyszerre látom, hogy ez az egy sor bizony kevés. Egy asszony, aki a gyermekeit, az otthonát, az egész világot az urának köszönheti, hosszabban kell hogy imádkozzék érte.

A férfi mosolygott s ezen egy kicsit megbotránkozott az asszony.

— Ne tartson butábbnak, tisztelendő ur, mint amilyen vagyok. Tudom, hogy idegen világ az, amiben élek, de megmagyaráztam, hogy én a gyöngeségemben csak akkor kaphatok valami kis erőre, ha nem engedem kizavarni magamat a hitemből. S tessék elhinni, hogy hiányos a könyv. Nem mondom én azt, hogy azért lett beteg az uram, mert csak azt az egy sort imádkoztam érte, de talán azért is. S azóta én már ki is okosodtam. Amikor ahhoz a fősévény sorhoz érek, lete-

volt. Ez csak az előétel volt. Aztán kezdett csak igazán enni. Nekifeküdt az egész válságnak, kirakta maga előtt a válság tényezőit, az osztrákokat és a magyarokat, a kicsinyeket és a nagyokat, a józúkeket és az emészthetetleneket — mind, mind. És rettenetes pusztítást vitt véghez a kirakott ételekben. Olyan volt, aminek az időt mondják: vagyomru és érthetetlen izlésű, mert mindent megesz, ami rossz, és mindent meghagy, ami jó. Polónyi se bántotta a jót, de gyönyörűen végzett mindennel, ami a nemzet küzdelmének rendjén ártalmasnak, veszedelmesnek és gonosznak bizonyult.

Utána volt még egy személyes kérdésben való felszólalás, aztán — jóval három óra után — befejeződött az ülés.

A távozó honatyák szincerezáltak:

— Az egyszeri rípacsszínész vendégségben megevett kilenc libamájat s akkor felsóhajtott: „Istenem, csak egészséges volnék!” Polónyi Géza ma mindnyájunkat megevett, pedig náthás és köhög. Ha egészséges lett volna! . . .

A képviselőház ülése október 3-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről senki sem jelent meg.

Elnök: Megnyitja az ülést.

Endrey Gyula jegyző: Felolvassa a képviselőházat összehívó iratot.

Elnök: Egy bejelentést kell tenni. A miniszterelnöktől egy átirat érkezett hozzá, ezt a mai ülésen be kell terjesztenie.

Szöts Pál jegyző: Felolvassa a miniszterelnök átiratát, melyben ez értesíti a Házat miniszterelnökké történt kinevezéséről s mellékelten megküldi a királyi kéziratot. Ezután felolvassa a királyi kéziratot gróf Khuen-Héderváry Károlynak miniszterelnökké történt kinevezéséről.

Elnök: A kinevezés, minthogy a miniszterelnök már lemondott, tárgytalanná vált. A Ház tehát nem tehet egyebet, mint a királyi kéziratot hódoló tisztelettel tudomásul veszi s azt a főrendiházzal közli.

Polónyi Géza: Egy pártalan esetet álunk itt szemben. Gróf Khuen-Héderváry kabinetje lemondását benyújtotta, az ügyek vezetésével azonban a lemondás elfogadása után megbízottat. A lemondott miniszterelnök újabb megbízottat a kabinetaletakítással. A miniszterelnök itt újabb megbukott, beadta lemondását a miniszterelnöki megbízásról.

Vérsi József: És most pártcédulára írja a születési bizonyítványát. (Derültség.)

Polónyi Géza: A miniszterelnök megbízatása csak a felség dolga, a parlamentnek ehhez semmi köze, csak akkor van köze, ha egész kabinetjével benutalokzik. A kérdés, hogy van-e szükség ez esetben tudomásulvételre s a királyi kéziratoknak a főrendiháza való átküldésére? Ugy kell megoldani a kérdést, hogy közjogi megbóllást ne kövessen el a parlament. Ezért szerinte minden további intézkedés nélkül a királyi leiratot az iratárba kell tenni. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Simonyi-Somadám Sándor: Nem osztja Polónyi felőlgását. Ha valami a Házhoz érkezik, azt el kell intézni, tudomásul kell venni vagy nem s azután

szem a könyvet az ágyra, behunyom a szemem s elmondok én mindent az uramra nézve, ami még benne kellene hogy legyen a könyvben. Hanem hát mindenki nem jön rá erre s én is drágán tanultam ki, hogy mi a baj.

A férfi most már nem mosolygott, hanem olyan meglepetés rögzött meg a szemeiben, mintha valami más világrészből való asszony ülne előtte. Ugy látszik, hogy nem képzelte el, hogy így is tudnak még imádkozni, s valami megmagyarázhatatlan belső ijedséggel szállotta meg. Arra gondolt, hogy ha most valaki összeméri őt ezzel az asszonnyal, ha hirtelenében előkerülne valami olyan apparátus, amivel összehasonlításokat lehet tenni a hit dolgában, hát az asszony mögött maradna. Mintha félt volna ettől az asszonytól, gondolatban önkénytelenül is elhúzódtott tőle s türelmetlenül várta, hogy elmenjen már.

Az asszony békélenkedni kezdett.

— Vagy kérem, jól esnék-e önnek, ha a felesége ezzel az egy sorral imádkoznék önért? Ezeknek a gyerekeknek az apja, az ő ura ettől a sortól várna mindent . . . Hát nem kevés ez? Nem?

— De igen, csakugyan . . .

— Ugy-e, ir még hozzá?

— Igen, igen, nagyságos asszony, átdolgozom a könyvet.

Az asszony már fölállott, bucsuzott s boldog nyugalomban indult hazafelé.

Törvényesen védett

Bob-csemege

név alatt egy olyan finom gyümölcs-hasajtó jól forgalomba, mely egy fölöttéknél, mint gyermekeknél egy „állandóan rendszerezett” kellemes székletelőlő idező elő. A gyomrot tisztítja és erősíti. Fővárosi orvosok nagy előszeretettel rendelik székrekedésnél chronikus esetekben is, miután hatása biztos, fájdalommentes nem okoz és teljesen ártalmatlan. Elvezetés ize által kiszorította az összes külföldi hasajtókat. Nagyon ajánlják olyan egyéneknek, kik meg akarnek szabadulni a sokféle hasajtó állandó bevételeitől. — Egy teljes doboz ára 80 fillér. Postán csak öt doboz meggy 4 kor-ért bérmentve. Egyedül készíti ERÉNYI BELA Gyógyszerész

Budapest, VII., Károly-körút 5. szám. — Kapható a gyógyszerárakban.
Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leo, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és Andrássy-utca, Karschmaroff A., Kerespesi-ut 10. szám, Fodor J., Marokkó-utca és Király-utca, Gara és Roth, József-körút 74., Molnár és Moser, Rózsahégy-utca, Neruda Sándor, Kossuth Lajos-utca, Széll Lajos, Andrássy-ut 78. Nagybani főraktár: Fodor Márton, Király-utca 41. és Váci-körút 10., Fodor J., „Sas Drogeria” Kerespesi-ut.

irattárba tenni. (Helyeslés jobbról.) Indítványozza, hogy a Ház vegye tudomásul a királyi kéziratot.

Eötvös Károly: Ez általában az öt ötem felosztalt t. képviselőtársam nézetéhez, (Halljuk! Halljuk!) ámbar nem egészen abból az indokból, amelyekből ő. Az bizonyos, hogy va ami alaki tévedés vagy mulasztás történt ennek a legelsőbb királyi kéziratnak velünk való közlésében. Azonban ennek az alaki mulasztásnak avagy tévedésnek semmi érdemleges következménye nem lehet. Mint hogy ő felsége a király fordul a törvényhozáshoz, nekünk egyebet ebben a kérdésben, a kegyelmes királyi leirat tartalmánál fogva tennünk nem lehet minthogy azt hódoló tisztelettel tudomásul vesszük és erről a förendibárat értesítjük. (Helyeslés a jobboldalon.) Ez felel meg az ősi szokásnak ez felel meg az alkotmányos gyakorlatnak, ez felel meg az alkotmányos király iránt való hódoló tiszteletnek és ez felel meg a józanságnak is, mint hogy nekünk belső séreem nélkül pusztá formahibák miatt újabb nehézségeket okozni nem áll érdekében. (Helyeslés a jobboldalon és a közpén.)

A Ház többsége tudomásul vette a kéziratot s elhatározta, hogy ezt a förendibárat hozza át.

Elnök: Következik Holló Lajos, aki az ülés összehívását akarja indokolni.

(Az egybehívás indokai.)

Holló Lajos: A három évüket kiszolgált katonák ügyét olyan sürgősnek, olyan fontosnak annyira a nemzet ügyzetéből fölvenek tartottak, hogy nem helyeselnék. ha ez a kérdés egy következő kormány megalakításig függőben maradna. De azt nem méltósságunk rólunk hinni, — hogy bezárjam szavaimat, — hogy akár ezen a helyen, akár másutt, akár a három éves katonákhoz, akik szerintünk jogaikban és érdekeikben sérelmet szenvedtek, akár az ország bármely polgárához olyan felhívást intéznék, hogy szegüljenek ellen a felsőbb hatalom rendelkezésének, hogy azt mondanék bárkinek is, hogy kezdje meg a rendbontást az erőszakoskodást. Ilyen tanácsokkal nem lehet szolgálni, mert az országot nem akarjuk az erőszakos összehúzóesek terére vinni. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Meg akarunk a jog tén maradni békés és alkotmányos fekvésekkel akarunk élni, és hisszük, hogy azokkal sikert aratunk a nemzet jogainak kivívásában.

Kubic Béla: A törvénytelenséget mindig felülről kezdik!

Holló Lajos: Mi tehát a küzdőmet folytatjuk, akár sikerül ahhoz a többség hozzájárulását megnyernünk, amint hisszük, akár nem sikerül, abban a tudatban, hogy azok a polgárok megnyugvást fognak meríteni, hogy azt az adozatot, amelyet esetleg hozni kell, a haza ügyének hozzák. a nemzet jogainak és hogy az meg fogja termékenyíteni azt a talajt, amelyből kiha, majd az a hatalmas tá, amelynek terebélye alatt — a magyar alkotmányosság, a magyar nemzeti hadsereg terebélye alatt — ha nem is ők, de utódok meg fognak pihenhetni.

Ennek következtében a következő határozati javaslatot varogk bátor benyújtani: (Ulvassa.) Mint hogy az 1889. VI. t.c világosan megállapítja, hogy közös hadseregben a sorhadnál háromévi a tényleges szó gátat, minthogy a hadügyminiszter azon rendelet, amely a magyarországi kiszolgált hároméves katonák visszatartását rendel, politikai célokat lát szolgálni, a képviselőház utasítja a kormányt, hogy a hadügyminiszter rendeleteinek visszavonásával a három évüket kiszolgált katonákat haladéktalanul bocsássák haza. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kérem, hogy ezen határozati javaslatomat a legközelebbi ülésük egyikének napirendjére kütni méltózzanak. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Tóth János: Oszta Holló beszédét s elfogadja határozati javaslatát. A katonák visszatartása dolgában párta álláspontját akarja körvonalozni. A legutóbbi időben a nemzet és a militarizmus szembe kerültek egymással. Nyolc hónapon keresztül az útközét a passzív rezisztencia mezején folyt le. A nemzet egyhangú akarata nyilvánvalóvá lett. Fávól áll a nemzet érdekétől az, aki a nemzet egyhangú akarattól nem látja és nem akarja hallani. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A haj öt van, hogy a többség 67 óta nem állt ellen egyszer sem, ellenben meghunyászkodott. Így lehetséges, hogy most már erőszakos intézkedéseket tesznek felülől. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Az első ilyen intézkedés a katonák visszatartása; ugy bannak velünk, mint ha megszólított tartomány volnánk, a sic volo, sic jubeo elvöt követik felülől. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

A pragmatika szankcióból és a kiegyezésből kijelölve Magyarország alkotmányos ogai a köcsönös védelmet illetőleg biztosítatlan. Ezt itt nem veszik tekintetbe. Meg sem kérdezik az országgyűlést hogy helyesli-e a hadügyminiszteri rendeletek a katonák visszatartásáról, alkotmányos befolyásunktól tehát megfosztottak bennünket. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Egy magyar miniszter se állt fel s nem mondotta, hogy vállalja a felelősséget a hadügyminiszteri rendelkezést, tehát a magyar kormány hozzá nem járult a rendelkezéshez.

Polónyi Géza: Botrányos törvénytelenség!
Tóth János: Alkotmányunkba ütökzik ez a rendelkezés a hadügyminiszter katonái önkénye. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

De a hadügyminiszteri rendelkezést egyáltalán törvénytelen is. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) A véderő törvény értelmében három éven túl senkit sem szabad benn tartani, akiket pedig benn lehet tar-

tani, azokról külön, kivételesen intézkedik a törvény. Egy órával sem szabad benn tartani tovább a legényiséget három évnél. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.) A véderő törvény 8. §-ára alapítja rendelkezést a hadügyminiszter és csak a törvény föreírásával teheti meg ezt. Törvénymagyarazattal bizonyítja ezt be. Bebizonyítja, hogy a szolgálati idő és a szolgálati kötelezettség két teljesen különböző fogalom. Az utóbbinak el kell telni még az előbbiben, tehát a katonák védkötelezettségének december 31-ike előtt kell hogy eleget tegyen, mert a szolgálati idő dec. 31-én ér véget. Tény, hogy a harmadéves katonák szolgálati ideje okt. 1-től december 31-ig fennáll, de védkötelezettségük már okt. 1-én eleget tett, a szolgálati idő csak a szolgálati viszony adminisztratív megállapítására vonatkozik. Az általános együtteség kedvéért lett december 31-ike a szolgálati idő végének megállapítva, amikor a védköteles szolgálati viszonya a hadsereghez, haditengerészethez változik. Október 1-én túl tehát, amikor a katonák szolgálati kötelezettségére lelik egy óráig sem szabad benn tartani a katonákat (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Ezt a kérdést nem szabad pártpolitikai szempontból elbírálni. 43 ezer polgártársunk van a kaszárnyákban, sőt a börtönökben visszatartva, szabadságát jogtalanul megfosztva. Ezért a többségnek kell a felelősséget viselni. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Nem szabad azt tenni, hogy a katonák körülről függjön alkotmányunk szabadsága. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Meggyőződése, hogy az alkotmány integritása megköveteli, hogy határozatlan kimondassék, hogy a hadügyminiszteri rendelkezést törvénytelen s ennek további vérehajtását nem tűri a képviselőház. (Élénk helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Még egy másik alkotmányserést is akar bejelenteni. Egyenesen a pénzügyminisztert teszi felelőssé.

Polónyi Géza: Hol van a pénzügyminiszter?

Rákosi Viktor: A sztrájktanár a „Triesszi nőnél.”

Báró Kaas Ivor: Láttunk futni hét sváb minisztert!

Rákosi Viktor: Elő kell hívni a sztrájktanáról!

Felkiáltások: Packának a nemzettel!

Tóth János: Egy kérdést kell a pénzügyminiszterhez intéznie. Igaz-e, hogy a Magyarország részéről fizetendő összesen beszozállta a közös hadi pénztárba? Kölségvetés megszavazva nincs, tehát a pénzügyminiszternek nem volt jogában az a lampénzáról pénzt adni a hadügyminiszternek a közös hadsereg céljaira. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.) Ha ezt mégis merítte a pénzügyminiszter amire határozott felvilágosítást kérünk akkor a magyar képviselőháznak nem lehet más válasza, mint a pénzügyminisztert vad alá helyezni. (Zajos élénzés a bal- és szélsőbalon.)

Felkiáltások balról: Hol a pénzügyminiszter?

Álljon elő a vádított s adjon felvilágosítást! E ő kell vezetni a sztrájktanáról! Ezt a kérdést elűni nem lehet! Vád alá kell helyezni!

Fay István: Elő kell vezetni a pénzügyminisztert, hadd nyilatkozzék. (Zaj.)

Elnök: Csendet kérek. Husz képviselő zárt ülést kért. de gróf Zichy Jenő már megkezdte beszédét, sziveskedjenek előbb őt meghallgatni.

Gróf Zichy Jenő: Tóth oly szabatos logikával fejtette ki a mai napon szövegben levő kérdést, hogy azzal gyorsan végezhetek. Elfogadja Holló Lajos indítványát és határozati javaslatát, (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) bár a hadügyminiszternek szóbanforgó rendelete, szerinte nem törvényellenes. De hozzájárul indítványához, mert sérelmesnek találja azt arra a 42.000 emberre és családjaikra nézve. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az utó szó négy-öt hónapban nem volt alkalma itt a Házban lenni. Mind aggasztóbbakként tűntek előtte azon jelenségek, amelyek a viszonyokat dominálták. Betegek az állapotok és a kibontakozásra nincsen kilátás. Pedig ez a nemzetnek közgazdasági viszonyaira nézve káros, káros felléle és lelele egyaránt. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Epp úgy felléle, mint lelele, de főleg káros azért, mert a korona és a nemzet közötti viszonyt, melyet sohasem volna szabad megérinteni, mélyen alássa. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A régi bínök egész sorozata a régi hibák ezek melyek 37 éven át követették el. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) 1867-ben fektették az első csirját a bakok egész sorozatának. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ha 1867. után mindig tudtunk volna Andrassy Gyulákat találni a kormány élére, akkor másként állnának a dolgok. De ő volt az első és utolsó igazán magyar miniszterünkünk. Még ő alatta jött létre 1898-ban a királyi rendelet a magyar tisztiek visszahelyezéséről. De azután áment a külügyi székbe és vége lett a magyar befolyásnak és államalkításnak. Mikor a 67. XII. törvényeket megalkoták, mikor Deák szépen kidolgozott tervezetét Csengery előadta, Gúczy és Tisza Kálmán hevesen támadták azt meg és kijelentették, hogy ebbe nem tudnak beleugyodni, ez nem elég világos, ezt el nem lehet fogadni, mert így nem lesz itt magyar állam. Deák Ferenc az ülés végén felállt és ott a következő szavakkal válaszolt: Önöknek uraim, — hozzájuk fordulván, — igazuk lehet tőkedes ez a munka nem lehet hiszen emberi ész csinálta mánya, tehát hibás. De azt teielem önöknek, akik ma elveiket megátadják, hogy hiszen eljött majd az ideje, — mert egy nemzet mindig fejlődik, — amikor önök a helyeinkbe jöve, az alapot fejleszthetni fogják, mert mi az alapot teremtetük csak meg. Alapnak elégségesnek tartom, mert a paritás elvén

építettük fel ezt az épületet, mely a magyar államé. De amit Andrassy Gyula elment, öteket utána a miniszterelnökök, a lojalisak, még lojalisabbak és leglojalisabbak és hátralelécsináltak a dolgot. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez a licitáció, ez a romlás az állapotoknak iokról-fokra ment s amit nálunk iokról-fokra mentek az engedményekben, ugy odalent is mert appetit venit en mangeat — lassan-lassan mindjobban kikezdtek alkotmányunkkal. Itt ma már paritásról se szóljon senki. Az 1867-iki kiegyezési törvény, amely a pragmatika szankciókának feloldását képezi és feljölését a 43 előtti törvényeknek is, ma már egy elfoszlott rongy. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Jó volt lényegében kezdetnek, de lépitően nem tudták, és akik arra lettek volna hivatva, azokban nem volt meg a nemzeti gerinc. (Ugy van! Ugy van! Taps a szélsőbaloldalon.) Azok elveiket szegre akasztották Biharban. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A kibontakozás szerinte csak ugy lehetséges. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) ha óvatos és helyes hazafias érzelmekkel, amely magával hozza azt, hogy kicsiny dolgokban engedve, nagyot tudunk megszerezni, — helyes felfogással, tisztá hazafias irányokkal próbáljuk meg közös érdekből ezt az 1867. XII. t.c-iket átalkítani, egy új kiegyezést megteremteni a korona hozzájárulásával. A koronának épp ugy érdekében áll, mint mi nekünk, ebből a szerencsétlen állapóból kibontakozni. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A korona nem kívánhatja, hogy ez a nemzet, amely az ő legfőbb, leglojalisabb támasza, elveszzen és elpusztuljon. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A korona épp ugy érdekének tarthatja, mint mi, hogy ez a nemzet erősödjék, gazdagodjék, hogy önléle állása legyen, amelynek ügyeibe ne kontárkodjék bele minden szomszéd államnak hivataln prókora; (Zajos helyeslés, élénzés és taps a szélsőbaloldalon.) egy olyan állam, amelynek alkotmányosságát és parlamentjét ez a nemzet szerezte meg. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Felalták egy paragrafust, amelyvel odaát kormányoznak. Ime, nálunk is próbálnak, de az nem fog megtörténni soha, mert annak utját fogjuk állani és meg fogjuk érteni a koronával, hogy itt van egyedüli támasza ebben a nemzetben, amelynek az egész osztrák monarchiában nincsen párta a lojalitásában. Soha ez a nemzet nem fog rálni arra hogy az ő apostoli királyja az osztrák császár alatt álljon!

Ne vegyük szerénytelenségnek — így zárja be beszédét — hogy én ezeket itt elmondottam; mint vén ember mondtam és óva intem a nemzetet, hogy óvakodjék minden elhamarkodástól, de a törvényből ne engedjen. (Élénk helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) A törvény az amely végpánsza a nemzetnek, a törvény az, amely aat a szabadság lája virárgik, Ezt akartam emondani. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

(Zárt ülés.)

Polónyi Géza: Felmerült az a kérdés, hogy a pénzügyminiszter kiszolgáltatja a közös hadügyminiszternek a kvótárány szerinti havi részleteket. Ez nyílt törvényesség, amelyért a pénzügyminiszter vad alá helyezendő. Felolvassa az 1848. III. törvényeket, mely szerint a miniszterek vad alá helyezendők, ha alkotmányellenesen használják fel az ország pénzét. Az 1867. XII. törvények szerint is a magyar költ-segvetésbe a közös költségek beillesztendők. A költségetes megszavazva nincs, tehát ezek az összegek nem bocsáthatók a hadügyminiszter rendelkezésére. (Ugy van! balról.)

Mi felvilágosítást kérünk a pénzügyminiszteről, küldje-e ezeket a pénzeket, és a pénzügyminiszter nincs itt. Felvilágosítást nem kapunk. Bizalmasan meg kell beszélni, mit csináljunk egy reitens pénzügyminiszterrel? Utai a bekövetkező komplikációkra. Ausztriában az újonok behivatnak. Ki fizeti azok költségeit? De most nem arról van szó, hanem arról, miként kapjuk ide a pénzügyminisztert. A Haz a nyílt ülést szakítsa meg és az elnök a Ház határozatáról értesítse a pénzügyminisztert, hogy ilyen természetű felvilágosítást kérnek tőle, tehát jelenen rag a Ház előtt. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Nagy Ferenc: Elismeri, hogy az ex-lex állapot végső konzekvenciája az államcsőd, tehát a közös költségek beszüntetése is. De miér ragadja ki éppen ezt Polónyi? Miért nem veszik ezt a végső konzekvenciát g, hogy a magyar állam mondja ki a csődt? Nemcsak hogy vádat nem emel a pénzügyminiszter ellen, hanem elismeréssel van iránta, hogy az állam fizetőképességét őntartotta. Meg van győződve, hogy a pénzügyminiszter, ha a Ház kívánja, meg fog jenni, de ezt szükségesnek nem tartja. Ugy is tudjuk, hogy a pénzügyminiszter kiszolgáltatta a részleteket. (Helyeslés és ellenmondás.)

Eötvös Károly: Előzőleg nem látta a zárt ülés szükségét, de most már látja, mert ilyen fölszólalás, mint a Nagy Ferencé, veszélyes volna a nyilvánosság előtt. Egyévtől vele, hogy a végső konzekvencia humoresztre vezet. De ha Nagy Ferenc azért az ellenékre hárítja a felelősséget, nagyon messze jár az igazságtól. Egy dolog bizonyos: hogy Magyarország kormány nélkül nem lehet. A miniszter urak ma is a kormányzás dolgait végzik. Egy-két napig lehet a törvényhozás kormány nélkül, de ezt elvileg kimondani nem szabad. Ha a király nem gondoskodik a kormányról, akkor az az országgyűlés kötelessége.

Az év előtti események is ugy következtek be, hogy a király az országot kormány nélkül hagyta. Most nem látja szükségét ha-örözni nekü, mert nem hiszi, hogy a miniszterek vonakodnának

MOLL SEIDLITZ POR Legjobb fejedalomesillapító badörzésés, csusz, köszvény és egyéb meghilési bajoknál. A raktárakban díonmál zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillórtért kapható. **MOLL készítmény kérendő**

MOLL-FALE FRANCIA BORSZESZ és SO Legjobb fejedalomesillapító badörzésés, csusz, köszvény és egyéb meghilési bajoknál. A raktárakban díonmál zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillórtért kapható. **MOLL készítmény kérendő**

megjeleni. Hozzájárul Polónyi indítványához és kibővíti azzal, hogy a kormány míg felmentve nincs, vegyen részt a Ház tanácskozásain.

Szentiványi Árpád: Ez az ut, amelyet követnek, alkalmas öt is meggyőző arról, hogy szükség van a házszabályok szigorítására. (Nagy ellenmondás.) Semmi ok nem volt a zárt ülésre. Zárjuk be a zárt ülést.

Polónyi Géza: Személyes kérdésben indokolja, miért kellett zárt ülést kéri. Nem akarunk alkalmat adni továbbra is arra, hogy a kormány a Ház ellen demonstráljon. Azért is kérték a zárt ülést, mert az elnök felfogása szerint csak 4 szóznak szólhat a napirend kérdéséhez.

Elnök: Kifejté, hogy az egybevitelt ülés tekintetében az álláspontja, hogy az ülési idő alatt körbeszólás nélkül lehet beszélni és nem csupán úgy, mint a napirend kérdéséhez, csak négy szóznak.

Pichler Győző: E felvilágosítás után nincs szükség zárt ülésre. Szentiványival polemizál.

Szentiványi Árpád: Szavait magyarázza.

Kubik Béla: Szentiványit emlékezteti a nemzeti párttal együtt folytatott obsztrukcióra.

Elnök: A zárt ülést bezárja.

(A nyílt ülés)

Nagy Ferenc: Nincs senki, aki a hadügyminiszter rendeletét a katonák visszatartásáról mélyen ne fájlalja. Természetes, hogy a Háznak állást kell foglalnia a kérdésben. Mi a hadügyminiszternek direkt nem parancsolhatunk. A rendeletet sem katonailag, sem politikailag felelősségre nem vonhatjuk (Nagy zaj az elnökök.) csak a delegáció vonhatja felelősségre a hadügyminisztert. Mi csak a magyar kormányt vonhatjuk felelősségre.

Ugron Gábor: A Háznak jogát gyakorolja a delegáció, nem függően.

Nagy Ferenc: Kormány nincsen, politikailag tehát felelősségre nem vonhatunk senkit. (Zaj.)

Bakonyi Samu: Akkor ez tiszta abszolutizmus. (Zaj.)

Ugron Gábor: Felőlös a kormány, míg felmentve nincs. Rettenetes ez a teoria. (Zaj.)

Nagy Ferenc: Azt a kormányt, mely lemondott, le nem szavazhatjuk. A kormányt tehát felelősségre nem vonhatjuk. Amíg a kormány hivatalban van, tartozik felelni cselekedeteiért, csak olyan cselekedetekért, melyeket maga követett el, nem pedig azokért, amiket a közös hadügyminiszter követett el. Ezért a szövegen forgó kérdésnek érdemleges tárgyalását most nem tartja helyénvalónak, majd akkor tárgyaljuk, mikor kormány lesz, amelynek közege lesz elégtételt kérni. (Zaj.) Indítványozza azért, hogy a Ház azon határozata, melylyel üléseit az új kormány megalakulásáig felfüggeszt, fenntartsa. (Zaj.) Ha az elnök felfogása érvényesülne, akkor az ujonc-javaslatot is napirendre tűzhetnők a tárgyalhatók.

Endrey Gyula: Hát a magyar nyelv?
Báró Keas Ivor: Ismerjük el a magyar nyelv jogait, akkor meglesz az is. (Zaj.)

Nagy Ferenc: A Háznak is van kezdeményezési joga. megnohathja az ujoncörvényt, akkor azután hazahozhatják a visszatartott katonákat. (Zaj.) Felhívást intéz az elnökökhez, hogy szereljen le, akkor hazakeresik a katonákat, a küzdelmet más alkalmakra is létehetnek. (Nagy zaj.)

Felkiáltások a bíról: Cimzetes órnagy lesz belőle!

— Magyarok vagyunk, nem engedünk a magyar nyelv jogaitól!

Nagy Ferenc: Ajánlja indítványa elrogadását. (Zaj.) Helyeslés jobbról.)

Polónyi Géza: Nagy Ferenc beszédével foglalkozik. Kérdi Nagyot, aludt 10 hónapig vagy csak almodott. Hisz 10 hónapra evgrből sem beszélnek, mint az ujoncérdeésről. Hajlandók vagyunk mindjárt most az ujonc-javaslatot tárgyalni, csak a nemzet jogait ismerjük e. A költségvetést is megadjuk. Holnapra is napirendre tűzhetjük az ujonc-javaslatokat, csak mondjuk ki, hogy magyar lesz a vezénynyelv, ujoncoköltálatási nyelv és szolgálati nyelv a magyar ezredeken. Tessék erre nyilatkozni. A modern Luszkandi-theóriákat máskorra tessék használni. Hogy a hadügyminiszter, ha nincs kormány, csinálhat Magyarországon mindent a felelősségre nem vonható.

Veszi József: Furcsa teoria!

Polónyi Géza: A delegáció nem önálló testület nálunk, mint Ausztriában, hanem a parlamenttől függ.

Veszi József: Tegyen Nagy Ferenc szigorlatot a közönségtől!

Polónyi Géza: Ausztriában meghamisították a 67-iki kiegyezési törvényt. Kimutatja a törvényből, hogy a nemzet részére lett fenntartva a szolgálati idő, az elhelyezés, az élelmezés megállapítása, ezeket mind meghamisították 1867 óta, megcsalták a nemzetet. (Elnök helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Hock János: Ez a Tisza-korszak büne!

Polónyi Géza: A hadügyminiszternek nincs joga a szolgálati időt kiterjesztés. A szolgálati kötelezettség pedig csak három esztendőre van megállapítva. Szabad a hadügyminiszternek önállóan az alkotmány megsértésével a katonákat tovább benntartani is így az országunk újabb költéseket okozni? Nem. Deák Ferencnek nem az volt a törekvése, hogy hadügyminiszteri abszolutizmust teremtsen.

(Az elnöki széklet Talán Róla veszi át.)

A bukáló minisztert nem merik ide állítani, hogy felelősségre vonhassuk, amiért jogtalanul kiadta

az ország pénzét. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Teljesíteni akarja most azt, amit pártja megbízásából magára vállalt. Röviden fogja összefoglalni mondanivalóját a helyzetéről. A függetlenségi párt csak a 67: XII. törvények helyes végrehajtását követeli. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

A harc közepette megbukott a kormány, majd megjelent egy abszolutisztikus hadiparancs s más nyilatkozatok, melyek Ausztriának vétőőgöt biztosítanak a hadsereg bármely kérdésében. Koerber ezt az iratot már Széll bukása után megszerkesztette, de a kézirat akkor nem publikáltott. Időközben a magyar parlament elnapolta üléseit s megkezdődött a magyar államérőfők kihallgatása a királynál. De hogy a kihallgatásokon mi történt, nem tudjuk, s ezért felelősségre nem vonhatunk senkit. Ezen kihallgatások hátteréből szinte átcsillámok az, hogy vagy ók tanácsolták azt, hogy a magyar nemzelenk nincs joga a magyar nyelvhez vagy a felség mondta ezt. Tény az, hogy ezek után megjelent a chiopy-i hadiparancs, melyben királyi szó adatik, hogy megakadályoztatik a nemzet jogainak érvényesülése. A királyi szónak a parlamentet szemben való állítása nem mai keletű. De nem szörünk szíkot arra a fejedelmi személyre, melyet tisztelünk, hogy igazi elenségeinket fogjuk meg s azokat támadjuk. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Erdekes képét festi annak, hogy az osztrák németiség milyen történelmi szinjáékot látott már 30 esztendeje a hegemoniáért. Hisz az osztrák-németek nem is nemzet, csak náción. Mégis maguknak vindikálják a vezető szerepet. Az osztrák államérőfők és sajtó szerint 67-ben mindkét állam lemondott a hadseregbe vonatkozó jogairól s ezeket abszolutisztikusan az uralkodóra ruházta. Van-e valaki, aki ezt osztja? (Felkiáltások: Nincs senki. Csak Ausztria mondott le!) Tehát a hadsereg nálunk nem abszolutisztikusan kormányzott, hanem nemzeti institució, tehát jogunk van az állam nyelvének érvényesítéséhez a hadseregben. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

(Az elnöki széklet gróf Apponyi Albert foglalja el.)

Törvénymagyarazatba bocsátózik annak beilyonnyítására, hogy a vezényleti és szolgálati nyelvi megállapítása nem felségjog. De különben a felségjog sem gyakorolható a törvényhozás ellenére. A nemzet sohasem ruházta át jogát a felségre nemzeti nyelvére nézve a hadseregben. (Elnök helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A 67: XII. t.-c. nem tartalmaz újabb közösgyekeket, csak a közös ügyek kezelési módjára tartalmaz új dolgokat. Már pedig 67 előtt nem volt közös hadsereg, csak a pragmatika szankcióból folyó kölesönös védelem, tehát 77 után sem lehet közös hadsereg, csak kölesönös közös védelem. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az osztrákoknak semmi, a véderőre vonatkozó kérdésben beleszólásunk nincs Magyarorszáig belügyeibe, ez világosan kitűnik a 67. XII. törvénycikkből. Az lehetséges, hogy Ausztriában tudunk nélkül intézkednek, a hadsereg osztrák részében ujoncoknak, hazabocsátják a legénységet, de nekünk meg nem szabad önállóan intézkedni? Ez ki nem magyarázható a törvényből. A magyar nemzet jogairól soha le nem mondott, le nem mond még a király kedvéért sem, mert le nem mondhat. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Az oktatás nyelve sohasem közös, tehát a hadsereg magyar részének katonai intézeteiben az állam nyelvének kell az oktatási nyelvnek lenni. Épp úgy van az igazságszolgáltatás terén is, ahol törvényeink értelmében magyarul kell lenni a tárgyalási nyelvnek. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

A nemzet nagy nemzeti jogait sohasem fogjuk hatalmi kérdéssé tenni. A magyar törvényhozás termében nem vásárra jöttünk, nem akudni, a nemzet jogairól küzdünk s küzdeni fogunk. Jöhet bárki miniszterelnöknek, ha nem hozza a nemzet alkotmányos jogait magával, itt nem fog kormányozni. Törvényadta jogokkal fogunk csak élni, ha a nemzet szikszilárdan ellenáll. Számít a többség hazafiságára s reméli, hogy helytállanak a nemzet jogai mellett. Azért mondotta ezt el, hogy belőle érthessen Bécs, a kamarilla, a törvényhozás és a nemzet is, hogy a függetlenségi párt elv és szánva a nemzet jogai mellett lankadatlanul kitartani. (Elnök éjjenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Hieronymi Károly: Személyes kérdésben rektifikálja félreértett beszédét. Abban egyetért Polónyival, hogy ő felségre ruházta át a felségjogokat.
Báró Keas Ivor: Tehát éjjen a magyar vezényszó!
Hieronymi Károly: Az nem áll! (Zaj.) Hozzájárul Nagy Ferenc indítványához.

Polónyi Géza: Személyes kérdésben szól. Azt hangoztatta, hogy az osztrákok beleavatkozása ügyeinkbe egyenesen betörés a magyar alkotmányra. Semmiéle veto az osztrákok részéről nem akadályozhat meg önálló működésünkben. (Elnök helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Meghajol Hieronymi technikai tudása előtt, de azt ajánlja a többségnek, hogy ilyen kérdésekben ne technikust, de közgazdaszt válasszon magának. (Tetszés a baloldalon.)

Elnök: Felteszi a kérdést, hogy a Ház elfogadja-e Nagy indítványát.

A többség az indítványt elfogadja, mire az elnök az ülést három óra után berekesztü.

BELFÖLD

A válság.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 3.

A mostani válságnak, amint már gróf *Xhuen-Hédervary* lemondásának első napján megirtuk, egyik jellemző vonása, amelylyel az előttevaló krízistől elüt, a személyi kérdésnek nagyobb mértékben való előtérbe helyezése a szabadelvűpárt részén. A mult alkalommal elvi kérdéseken kezdődött a dolog, és csak folytatódott a személyi kérdéseken. Az volt a fontos elsősorban, hogy mit hoz az új miniszterelnök és csak azután következett az a kérdés, hogy ki hozza? A személyi kombinációknak elég bővében voltunk akkor is, de az emberek nem ezek izgatták elsősorban. Pedig akkor nem is volt a szabadelvűpártnak programkészítő-bizottsága. Most ott van a kilenccs-bizottság és a válság első napjától kezdve kemény fejtörés közben dolgozik azon, hogy a párt részére valami olyan katonai programot tudjon kifundálni, amelyet magáéva tehetne az egész párt, az új miniszterelnök és a korona is. És mialatt a bizottság nagylassan — bizonyára azért, hogy mennél alaposabban munkát végezzen — rágódik a program megszerkesztésén, azáltal a szabadelvűpárt egyebet sem tesz, csak személyi kombinációkkal bibelődik. Ez ugyan semmiképp sem jelenti azt, hogy a személyi kérdésnek most nagyobb fontossága van, mint a multkor volt — sőt éppen ellenkezőleg, sohasem volt a válság tárgyi részének olyan mindenekelőtt való, szinte kizárólagos fontossága, mint most — de mindenesetre jellemzi a parlament többségének kétségbeesetten bizonytalan helyzetét, amelyből a legkülönbébb találgatások fakadnak.

A találgatás legújabb szülőtte az a kombináció, amely tegnap óta *Hodossy Imrét* jelöli az új kabinet fejének. Ennek a kombinációnak sincsen több és komolyabb alapja, mint az eddigiék bármelyikének, de nem is kevésbé komoly a többinél és konstataljuk, hogy *Hodossy* jelölése a politikai körökben nem találkozik idegenkedéssel. *Hodossy Imre* egyéniségét ugyanis alkalmasnak ítélik arra, hogy abban az esetben, ha megfelelő programot hoz, ennek a programnak a megvalósítására eredményesen vállalkozhasson. *Hodossy* a mellett, hogy volt nemzetipárti, egyuttal volt Deákpartí is és bár *Apponyi*ekhoz tartozott, mindig liberális volt, aki tudvalevőleg megszavazta a kötelező polgári házasságot is. És így, míg egyfelől a volt nemzetipártiak örömmel fogadnák kinevezését, az ó-szabadelvűek sem igen tennének ellene kifogást, mert reménylik, hogy ha már volt nemzetipárti lesz a miniszterelnök, ezzel lehetővé válnék, hogy gróf *Tisza István* legyen a belügyminiszter; és általában minden oldalról reménylik, hogy egy *Hodossy*-kabinet alkalmas volna arra, hogy a párt kebelében meglevő kontenciózus áramlatokat kiegyenlítsen. Utalnak továbbá azok, akik ezt a jelölést portálják, arra is, hogy volt nemzetipárti létre *Hodossy* alig találkoznék averzióval Bécsben, mert emlékeztetnek arra, hogy a *Nessi-ügy* tárgyalása alkalmával ő volt az, aki a leghatározottabban foglalt állást a mentelmi jognak az ellenézk részéről való értelmezésével szemben. És hogy egyénisége mennyire alkalmas a párt széthuzó elemek összeegyeztetésére, erre nézve utalnak legutóbbi újsí beszédére, amelyben nagy melegséggel hangoztatta a párt összes elemekke zoros összetartását és bajtársi együttműködését.

Mindez természetesen csak kombináció, amelynek nincs sem több, sem kevesebb konkrét alapja, mint az eddigieknek.

Hogy egyébként a szabadelvűpárt különböző csoportjai között mennyire dühöng a testvéries egyetértés, annak ekes bizonyítéka volt a mai ülésen is, hogy mikor *Pichler* és *Kubik* ráolvasták *Szentiványi Árpádra*, hogy valamikor, a *Bánffy*-obsztrukció idején egészen másképp gondolkodott

Andor és András

Herczeg Ferenc legújabb regénye most jelent meg. Budapesti történet. Márk Lajos rajzaival. — Ára füzve 3 korona 20 fillér, diszkötésben 5 korona 20 fillér.
Singer és Welfner kiadóhivatala Budapest, **Andrássy-ut 10. szám.**

a házszabályok szigorításáról, mint most, az 6-szabadelvék nem igen titkolt kárörömmel élvezték mostani elvtársuknak és pártjuk alelnökének kellemetlen szituációját.

A másik oldalon a *szabad ellenzék* csoportjának tömörülése volt a főtárgya a politikai beosztásoknak. Ehhez a csoporthoz csatlakozott eddig a pártokon kívül álló ellenzéki képviselők legnagyobb része és még újabb csatlakozások is várhatók az Ugron-párt részéről; maga Ugron Gábor pedig, akiről a pártot elneveztek, de aki már nagyon régen nem tartozik a párthoz, föltétlenül csatlakozik a szabad ellenzékhez, amely különben csak ad *hoc-egyesülést*, kizárólag a most folyó küzdelem alkalmára, tagjai különböző politikai nézeteinek teljese, érintetlen fenntartásával.

Különben pedig a mai napnak igen kevés a pozitív híre és gróf Khuen holnapi bécsi utjától sem várnak döntő fordulatot. A programbizottság munkálata is szünetel keddig, nyilván, mert a bizottság tagjai addig is időt akarnak nyerni, hogy újra meg újra megfontolhassák az ellentétek összeegyeztetésének utait-módjait.

A mai hírekről a következőkben számolunk be:

A szabadelvék klubból.

Wlassics Gyula estefelé bepillantott a szabadelvék pártkörbe s nem talált senkit. Betette hát az ajtót s távozott. Utána jött gróf Andrássy Gyula, aki szintén azon az ajtón ment el legott, amelyen néhány perccel utóbb Hieronymi Károly is egymagában fordult vissza. Így jelentek meg ma este a politikuskok egymásután s csakugyan magukon kívül voltak. Valaki, aki most már egész komolyan úgy fogja föl a kormánypartot, hogy nem ponderál, keserűen jegyezte meg:

— Nem ponderálni, az baj. De most már nem is numerálnak. Ez szomorú.

Csakugyan. Mindössze tizenöt ember sétált a nagy teremben s ásitott. Politikáról nem igen lehetett tárgyalni ilyen kis halgatóság előtt s így minden egyébről szó volt köztük, csak éppen a politikáról esett nagyon kevés. Ez a kevés azonban teljesen elegendő volt mégis arra, hogy elárulja, hogy ők tisztában teljesen tájékozatlanok affélól, ami történni fog. Egyelőre egyet tudtak csak egészen bizonyosan. Azt, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök holnap délután Bécsbe utazik, mint minden vasárnapon. Hétfőn délelőtt fogadja kihallgatáson a király, de hogy Bécsben mit, hogyan gondolnak, arról egy árva szót sem tud senki. Annál többet tudott Khuen-Héderváry Károlyról egyik miniszterünk, aki az ellenzék egyik tagjának nagy titkolózva mondta el ma, hogy a miniszterelnök haragszik.

— Igazán? — kérdezte ez meglepetve. — Haragszik? Hát tettünk mi valami olyant, amiért haragudhatnak.

— Óh, dehogyan. Nem ti. A miniszterelnök nem tiratók haragszik, hanem a kormánypártra.

— Hála Isten! — mondta a másik megkönnyebbülten. — Rottenetes lett volna, ha miránk haragudott volna!

A tizenöt ember azonban borusan nézett maga elé erre a híre s így elborulva sétálgattak még vagy félóráig az üres teremben s aztán ugyanazt tették, amit Wlassics, Andrássy és Hieronymi. Eltávoztak ugyanazon az ajtón. És ők is magukon kívül voltak.

A függetlenségi táborból.

A függetlenségi párt tagjainak nagy része ma este vidékre utazott. A párhelyiségben ilyenformán csak kis számban jelentek meg a képviselők, politikáról nem is igen esett szó köztük s általános megállapodásnak látszott, hogy Khuen-Héderváry Károly hazakereséséig nem kéri a képviselőház egybehívását. A jövő hét folyamán a párt konferenciát fog tartani, hogy az általános titkos választói jog kérdésében állást foglaljon. E hírrel kapcsolatban a párt egyik kiváló tagja nagyon érdekes szempontból fejtegette a parlamenti reform kérdését, melyre nézve különben még a bizottság tagjai közt is eltérések mutatkoznak. Ennek a bizottságnak két tagja a magyarul írni és olvasni tudást nem óhajtaná a választói jog feltételül, mert a nemzetiségeket nem akarná elidegeníteni. Ami a parlamenti reformnak az obstrukció kérdésébe való belekapcsolását illeti, erre nézve a következő véleményét reprodukáljuk a párt egyik tagjának.

— Ugy látszik, — kezdte fejtegetését — a hatalom ellenzése folytán nem fogjuk minden vonalon keresztülvihetni a katonai reformokat. Azon kell tehát lennünk, hogy egy más téren is érjünk el engedményeket, s talán a legelhanyagoltabb téren kellene a rekompenzációt keresnünk. Ugy értem, hogy szociális területen kellene megkeresnünk azt, amit itt *esetleg* nem találunk meg, s ezért esetleg helyesnek tartanám, ha a parlamenti reform kérdését belekapcsolnánk az obstrukcióba, természetesen aival a határozott kikötéssel, hogy a katonai reformok egynemelyikéről a párt csak *egyelőre* mondana le, de az ezekhez való föltétlen jogát fenntartaná.

Újabb adómegegyeztetések.

Ma ismét három városból: Egerből, Léváról és Nagybányáról érkezik hír az adószedés megtagadásáról; Máramarosszigetéről pedig egy ilyen irányú indítványról.

Léva. Léva város képviselőtestülete — mint tudósítónk jelenti — tegnapi közgyűlésén *Belcsák László királyi közjegyző indítványára* közegeinek *megtiltotta az állami adók beszedését és az ujonczás támogatását*, egyidőjűleg azt is elhatározta a közgyűlés, hogy felir Barsvármegye törvényhatóságához hasonló határozathozatal végett.

Nagybánya. Nagybánya város képviselőtestületeinek mai közgyűlése *Ember Elek indítványára* határozatilag kimondotta, hogy utasítja a tanácsot a többi városok példájára, hogy az *állami adók beszedését közgeivel el ne fogadjassa, a katonai szolgálatra önként jelentkező hadköteleseknek a bevonuláshoz ne nyújtson segítséget.*

Máramarossziget. Máramarosszigetről jelenti, hogy a város képviselőtestületéhez dr. Junger Lászlár ügyvéd az adószedés eltiltása végett indítványt nyújtott be, melyet már a közeli napokban fog tárgyalni a közgyűlés. Az indítvány — melynek elfogadása biztosítva van — így szól:

Indítványozom, monda ki a közgyűlés, hogy a törvényen kívüli állapot tartama alatt *állami adó és illeték behajtásától és önkéntes fizetés esetében annak beszedésétől a behajtásra illetékes közegeit eltiltja* és az ezzel ellenkezőleg kiadott belügyminiszteri rendeletet *törvénytelennek* jelelti ki és annak végrehajtását alkotmányos jogunknál fogva megtagadja.

Eger. A mai városi képviselőtestület egyhangúlag ellogadta *Rátvay Géza* jogtanár indítványát, hogy az adót és az ujonczokot megtagadják és elhatározta, hogy a kizsógált katonák érdekében az országgyűléshez kérvényt intézzenek.

Rendület a sorozóbizottságokról.

A hivatalos lap mai száma *Kolossváry* honvédelmi miniszternek a törvénybizottságokhoz intézett körrendeletét közli, amely így szól:

Több törvényhatóság fötérjesztéséből arról értesültem hogy a lojoly évi március 20-áról 23500. szám a att kelt körrendelet kibocsátása óta. Amelyel az állandó sorozó-bizottságok működése beszüntetett, jelentékenyen megszorodott azon katonák száma, akiknek tekintetbe veendő férfirokonai időközben keresetképelethez vártak és így családtagjaink minőségben a póttartalékba való áthelyezésre igényt nyertek de az állandó sorozó-bizottságok szünetelése következtében az illetők férfirokonának keresetképelethez megállapítható nem lévén, a kedvezményben mindezeideig nem részesíthetettek. Ennek következtében megengedem és elrendelem, hogy az állandó sorozó-bizottságok a védőőrvényi utasításban megállapított napokon, sőt esetleg, ahol szükséges, a császári és királyi hadkiegészítési kerületi és a magyar királyi honvédek-kiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg megállapítandó más napokon is működésüket újból megkezdjék. Újból hangsúlyozom, hogy az állandó sorozóbizottságok elé — miután a lojoly évi ujonczutalék országgyűlésiesség még nincs megállapítva, *magyar honosságú állításkötelesek nem vezethetők*, hanem e sorozó-bizottságok csakis a védőkötelesek tekintetbe veendő keresetképtelen családtagjait vizsgálhatják meg a védőőrvényi utasítás I. része 57. szakasza értelmében, keresetképeségük szempontjából. De egyvittal megengedem, hogy ezen állandó sorozóbizottságok az osztrák honosságú állításkötelesek közül azokat, akiknek sorozóbizottság elé vezetése iránt a védőőrvényi utasítás I. része 101. szakasza értelmében megkezdés történt, megvizsgálhassák. Ezen osztrák honosságú állításkötelesek sorozóbizottsági megvizsgálásának akadályai nem lehetnek, mint osztrák állampolgárok, a magyar ujonczutalékba nem számítanak be. Budapest, 1903. évi szeptember 30-án. *Kolossváry* s. k. honvédelmi miniszter.

KÜLFÖLD

Ki lesz Rampolla utóda? Vatikáni körökben még mindig nagy fejtörést okoz az, hogy ki lesz Rampolla utóda az államtitkárságban. X. Pius trónralépte után legtöbb kilátása volt erre *Agliardi*-nak, akit a pápa erre föl is kért, de nem fogadta el, mert nagyon jól érzi magát az anyaszentegyház fényes alkancellári állásában. Agliardi mellett még *Salotti* és *Vannutelli* Vincenzo jöhetnek leginkább tekintetbe. *Gotti* már kevésbé, mert a konkkláve alatt nagyon előtérbe lépett franciaellenes érzelmeivel. Nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy X. Pius azáltal vet véget a versengésnek, hogy teljesen homo novust nevez ki az államtitkárságra, Caragni bibornokot.

Az első enciklika. Rómából táviratozzák: az *Osservatore Romano* közli X. Pius pápa enciklikáját.

A szentatyja első sorban megemlékezik pápává való megválasztásáról, amelyet könnyes szemekkel és esdő kérésekkel igyekezett megakadályozni, mert erre a megüszteltesítésre méltatlannak tartotta magát és mivel nem mert utódja lenni annak, aki 23 éven át az egyház felejtji uralmat oly nagy bölcseséggel, fennkölt okossággal és erényekben tulgazadagon gyakorolta. A pápa visszariadt a választástól azért is, mert az egyház jelenleg inkább, mint azelőtt, igen súlyos és kemény szorongatottság állapotában van, mely mindinkább fokozódva aláásná hatalmát. De belenyugodott az isteni akaratra és Isten mindenhatóságára támaszkodva a pontifikátusra hivatván nincs más programja, mint hogy mindent helyreállítson Krisztusban oly módon, hogy Krisztus minden és mindenben legyen. Lehetnek emberek, mondja az enciklika, akik titkos szándékokat keresnek a mi lelkünkben, hogy azokat földi célokra és párt-óhajokra kihasználják. *Hogy minden alaptalan reményt csirájában elfojtsunk, kijelentjük, hogy semmi más nem akarunk lenni és nem leszünk, mint Istennek szolgája, aki ránk bízta a szent hivatal.* A pápa azután appellál a püspökök közreműködésére, sajnálja a harcot, melyet mindenütt Isten ellen visznek és azt mondja, hogy a társadalom vissza kell vezetni az egyházi fegyverlemez és utmutatást kell neki adni. Ajánlja, hogy az ifjúságot, különösen azt, mely a papi pályára van szánva, ily értelemben neveljük. Kívánja, hogy a katolikus társaságok a városokban és a vidéken szaporodjanak és példát adjanak a keresztény életre. A jótékonyág műveit gyakorolni kell önmagukra való tekintet nélkül és annélkül, hogy földi előnyökre gondoljunk. Ha minden ismét helyre lesz állítva Kisztsuban, a nemesek és gazdagok igazságosak és jótékonyak lesznek az alacsony sorsuk iránt; ezek nyugalommal és türelemmel fogják viselni állaguk szenvedéseit, nem saját önkényüknek, hanem a törvényeknek fogják engedelmelkedni és kötelességüknek fogják tekinteni a tiszteletet és szeretetet az uralkodók iránt. Akkor végre világosan fogják látni, hogy az egyháznak, melyet Jézus Krisztus alapított, teljesen és egészen függetlennek kell lenni minden külső uralomtól. Midőn ezt a szabadságot követeljük, nemcsak az egyház szentelt jogait óvjuk meg, hanem a népek általános javáról és biztonságáról is gondoskodunk. A pápa végül pápai áldást oszt.

A mürzstegi vadászat eredménye.

Budapest, október 8.

Olvasóinkat bizonyára nem érdekli a mürzstegi vadászatnak az a menyők sok apró-cseprő részlete, melyet a táviró-iroda szinte lekiismeretességgel ad tudunkra. Elhagyva azt, hogy milyen volt az idő, mennyire fáztak a hajtók, mily falukon mentek keresztül az udvari fogatok, mily lelkesebben éljenek a lakosok, mily lelkesedéssel húzták a harsonások, csak a következő tények regisztrálására szorítokozunk.

1. Éjfél körül erős keleti szél szétszórtá a felhőket.
2. Reggel fél ötkor még csak kevés ember volt az utakon, *nagyobbára javagók, kik munkába indultak* és tisztelettel köszöntötték az uralkodókat. (M. T. I. jelentése.)
3. A két uralkodó semmit sem lőtt, ellenben Ferenc Ferdinánd főherceg két szarvast.
4. Tizenkét órákor dejeuner dinatóire volt, emelkedett hangulattal, „melyből kitetszett a vadászat eredményével való általános megelégedettség.” (M. T. I.)
5. 1 óra 22 perckor az uralkodók vissza-indultak Bécsbe, hova 4 óra 30 perckor érkeztek meg a meidingeri déli vasúti állomáson, s innen a cár nemsokára tovább utazott Darmstadt felé.

A mürzstegi vadászatokat az teszi politikailag fontossá, hogy *Goluchowski* és *Lamsdorff* hosszasan értekeztek a Balkánon követendő eljárás tárgyában. Ez értekezletről a *N. Fr. Presse* a következőket írja:

A mürzstegi tanácskozások csak folytatását és kialakítását képezték a múlt évben a két miniszter közt létrejött megegyezésnek. Mint ahogy tavaly a

reform-programm volt a tanácskozások eredménye, így most is és pedig a legrövidebb idő alatt nyilvánosságra hozzák alkalmas formában a mostani értekezletek eredményét. Arra a kérdésre, hogy újabb gyökeres megállapodásokról van-e szó, a mi orosz forrásunk azt válaszolta, hogy a mostani és a tavai értekezleteknek ugyanez az alapja, vagyis az Ausztria-Magyarország és Oroszország közt létrejött reformprogram. A két akciónak vége felé is ugyanaz, vagyis a rend helyreállítása Macedóniában.

Az esetre vonatkozólag, ha Törökország nehézségeket gúrdítene a reformok végrehajtása elé, orosz források így felelt: Törökország eddigi magatartása után ítélve, ez oly valószínűtlen, hogy nem is lehet számlába venni. De ha ez a teljesen váratlan eset beállna is, oly mély és szilárd a megegyezés a két nagyhatalom közt, hogy a még hozandó rendszabályokat illetőleg kétségtelen a két nagyhatalom együttes eljárása. Az orosz forrás nemmel felelt arra a kérdésre, hogy a háboru elkerülhetetlen-e Bulgária és Törökország közt. A hatalmak oly nyomtatékosan hangsúlyozták azt, hogy egyik fél sem számíthat bármilyen támogatásra, hogy bizvást fel lehet tenni, miszerint úgy Törökország mint Bulgária respektálni fogják a két nagyhatalom által nyomtatékosan ajánlott status quo fennmaradását. A mi akciónak békéltető jellegű s ebben semmi által sem engedély magunkat megzavartatni. A világ nemsokára autentikus formában értesül arról, hogy a két államférfi közt teljes egyetértés uralkodik.

Bécs, október 3.

Az orosz külügyminiszter és az osztrák-magyar közös külügyminiszter a legrészletesebb kérdésekre nézve megállapodtak egymással a macedóniai zavarok lecsendesítése és a Balkánviszonyok rendezése tekintetében. Alapos a remény ennek következtében, hogy sikerülni fog a háboru kitörését Törökország és Bulgária közt megakadályozni, de ha mégis kitörne a nyílt és fegyveres ellenségeskedés, akkor is lokalizálva marad.

HIREK

Októberi strófák.

I.

Őszi éjtel.

Csókés éj a tenger partján,
Oh szerelmes szép bohóság, —
Hova lettek, hova lettek
Azok a vad nyári rózsák?!

Mert október éjjelében,
Mint sejtelmes illat-árványak
Ismeretlen sirjakból
Kisértenek, hazajárnak.

Kézenfogva visszavisznek
Szép nyarunkba nyomról-nyomra;
Hazajáró rózsák lelke
Csókot lehel homlokomra.

S újra látok minden helyet,
Hol a csókunk lángban égett:
Kiesi koszmát, fedett kecsit,
Kéklő tenger-messziséget.

Rózsák szirma jelzi mindütt
Minden csókunk', minden léptünk', —
Ugy-e édes, most se bánod,
Hogy mi annyi rózsát téptünk?!

Amidőn az ősznek holdja
Hídeg fényét hinti szíjél,
Hazajáró rózsák lelke
Nem kísért-e nálad éjjel?!

Ah, a napos messziségbe
Vágyik vissza lelkem, testem...
Hazajáró rózsák lelke
Kísér végig Budapesten...!

II.

Őszi rózsák, angol parfüm.

Az előbbi fejezetben
Affektáltam némiképpen:
Szép nyaram volt, de az ősz is
Szépen indul, elég szépen.

Ah, az ősz sines illat nélkül,
Csak meglelni tudjad, merjed:
Szeretem, ha selyemblúzból
Angol parfüm szaga terjed!

Ah, az ősz sines virág nélkül:
Érdekes, hűs őszi rózsák,
Kik nem tudják, kik nem érzik,
Mi a láng, mi a mohóság!

Szeretem az ilyen rózsát,
Hóba-hóba esőndre vágynék,
Tünt időmért sirva éjjel
A magányos hotel-ágyon...

III.

Hulló faveletek.

Búsán járok a fasorban,
Míg a tőke ekvipázson
Vágtat át a napsugáros,
Szomorúan szép lombhulláson.

Ah, ilyenkor a jövőbe
Látok át a messziségen:
Ifju költő, öreg koldus, —
Tudom, látom, mi a végem!

Majd ha rimből, ifjúságból
Kifogyok tán nemsokára,
Barát nélkül, tűzhely nélkül
Érek el a láthatáron.

Járok itt, mint öreg ember,
Kinek akkor már csak álom,
Hogy pocsékolt időt, rimot, —
A dalért kár! Azt sajnálom.

IV.

Utóirat.

Három fentebb írt dalomból,
Édes asszony, újra látod,
Hogy még mindig nagyon vegyes
Hangulatban él barátod.

Gergely István.

Budapest, október 3.

— BUDAPESTI NAPLÓ Szeptember 30 ikán
új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetesről ezen a napon lejt a méltóztatásnak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A Budapesti Napló legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hírek. Lányi Bertalan miniszteri tanácsos gyengékedése miatt a szobát kénytelen őrizni, de azért hivatali teendőinek ellátásában ninc akadályozva. — Brankovics György patriarka Eszékre érkezett és vejenek, dr. Mazimovics képviseletének lakásába szállt meg.

— A budapesti Rákóczi-ünnep. A budapesti Rákóczi ünnep intézőbizottsága tegnap tartott értekezletét megállapodott abban, hogy az október 11-én, vasárnap tartandó ünnep előestéjén, szombaton kuruc lovasok és tárogatóskor járnak be a főváros nevezetesebb utvonalaival s helyenként ki fogják hirdetni a főváros polgárságának másnapi ünnepét Vasárnap reggel a felvonulási szekerekkel, zászlókkal, lovasokkal és előképekkel a megállapított rendben a Boráros-térről kezdődik ahonnan a Nagyköruton és Margit-hidon át vonul a menet a Vörmezőre. A Vörmezőnek a vár alatti oldalán három szónoki emelvény lesz felállítva, a Vörmező középpontján pedig a misésátor, melyben Hoch János fogja a főbírói misét tartani. Minden szónoki emelvény mellett egy imaszólymó lesz, honnan a különböző felekezetek leköszel, u. m.: Haydál Benő református és Horváth Sándor evangélikus leköszel, valamint Kohn Sámuel főrabbi Rákócziért imákat fognak mondani. A három szónoki emelvény közül az A.-val jelzett északon Holló Lajos, a B.-vel jelzett középsőn Polónyi Géza és a C.-vel jelzett déli emelvényen Lakatos Miklós fog előköszelni. Mind a három emelvényen az országgyűlés összes pártjai közül fog egy-egy képviselő beszédet mondani. Közben a polgárság nevében betérjesszük a határozati javaslatot, mely a Rákóczi-kultusz érdekében fog intézkedéseket tartalmazni. Beszéd lesz még az egyetemi ifjúság részéről is, közben pedig Rákóczi díszösítő költeményt szavalnak. Az ünnepi gyűlés után a közönségnek nagy része a délutáni órákban is ott marad. A nagybizottság főlkéri a vendéglősöket és élelmiszer-árúsítókat, hogy amennyiben a közönség részére árusítani akarnak, e végből jelentkezzenek a nagybizottságnál. Este nyolc órakor a Vigadóban fog lefolyni a Rákóczi-ünnep második része, melynek programját előrendű művészek és művésznők fogják gazdagítani.

— A ki a török nagykövetet inzultálta. Pozsonyból táviratozzák: A kiutasított és jelenleg Párisban időző dr. Djevet Abdullah bég Kosza Gábor pozsonyi ügyvéd utján ma hosszabb magyar fölterjesztést küldött a belügyminiszterhez, amelyben ügyének felülvizsgálatát és nevezetesen egyszerűsítéskorra térő kiutasításának érvényben kivül helyezését kéri. A főbebezés a nemzetközi jog és a magyar lételek törvények alapján igyekszik kimutatni, hogy a pozsonyi rendőrkapitány és a másodfokban eljáró városi tanács hatáskörét túllépte és elvárja a szabad Magyarország belügyminiszterétől, hogy a személyes szabadság megővésében inkább Anglia, mintsem Oroszország példáját óhajtja követni.

— Október hatodik. Az egyetemi ifjúság október 6-iki ünnepének végleges műsora a következő: Délelőtt 10 órakor gyaosztintszület az egyetemi templomban, tartja Krizsán Mihály pápai kamarás. Innen lobogók alatt a Vigadóba vonulnak, melynek nagytermében 11 órakor kezdődik a matiné az alábbi műsorról: 1. Himnusz, éneki a közönség. 2. Megnyitó beszéd, tartja Förster Lajos, az Egyetemi Kör elnöke. 3. Október 6. Költemény Gyulás Józseftől, szavalja Maróthy Margit, a Magyar Színház művésznője. 4. Ünnepi beszéd, tartja Rakosi Viktor országgyűlési képviselő. 5. Melodráma Kiss Elek és Hazlinszkytól, zenekísérettel szavalja Török Irma, a Nemzeti Színház művésznője. 6. Ünnepi beszéd az ifjúság részéről, tartja Kovács J. István joghallgató. 7. Szózat, éneki a közönség. — Délután 3 órakor az ifjúság kivonul a kerepesi-temetőbe Bathányi sirjához, ahol Becker Pál, az Állatorvostanhatóság Köreinek előke és Melha Tibor megyetemi halgatók beszélnék Kálnoky Viktor joghallgató és mások szavalnak. — Az aradi ünnepre tiztago küldöttség utazik Hoffmann Orosz és Gyökössy Endre joghallgatók vezetésével. A véranak szobránál Hoffmann Leszél, Gyökössy pedig versét szavalja. Bolgár János bölcsész a vesztőhelyen beszél és Szellacsák Dezső bölcsész szaval.

— A Tanítók Hazának felavatása. Az Eötvös-alapnak Ferenc József Tanítók Hazát, az első főiskolai internátus holnap a király nevenapján avajták föl ünnepélyesen. Az internátusban 120 egyetemi hallgató kap lakást és ellátást ingyen, vagy nagyon mérsékelt díjazásért.

A felavatásra kész: Tanítók Háza épülete az állam 668.000 koronát költött. A Szentkirályi-utcában lévő palota háromemeletes, terrakotta homlokzata magyar stílusban van tartva. Utcán részben van elhelyezve két országos intézetük: az Országos Pedagógiai Könyvtár és az Országos Tanszermuseum. A főiskolai internátus céljaira szolgáló épület terjedelmes udvari szárnyai. A kapubejárat alatt márványtábla hirdeti hogy épült I. Ferenc József az Eötvös-alap kezdetére, az a tala fönttartott főiskolai internátus céljára a magyar nemzet áldozatkészségéből a magyarországi tanítók kar közhasznú munkássága elismerésül. Az internátus negyven szobában van elhelyezve, mindeikben vagy négy-négy e-ső-másodéves, vagy két-két nagyobb főiskolai hallgató van elhelyezve. A szobák közül mintegy harminc alapítványi jellegű, amelyekben márványtábla hirdeti az alapítók emlékét. Szobát neveztek el: báró Eötvös Lorántról, báró Eötvös Lorántól, Wlassics Gyula miniszterrel, Molnár Viktor államtitkárról, Királyi Párról, Péterffy Sándorról, Molnár Aladárról, Halász Ferencről, Lakts Vendelről, Kosza Ferencről (a kolozsmegyiek). Czifrusz Ferencről (a bácskaiak), Libertini Gusztávról (a nyitraiak), Krób Párról (a zalaikai), Szalmáry Györgyről (a csongrádiak), Göbel Jánosról (a iahermegyeiek), Kálnay Nándorról és Dobó Adolfról (a szepesiek). Vannak az internátusnak a lakásokban kívül közös helyiségei, társalgószobái tekeasztalokkal, zenetermei mindenféle hangszerrel ellátva, ebédlője, fürdője. Ezenkívül van még egy ügyes intézménye. A vidéki feljövő tanítók számára egész kis szálló van itt berendezve ahol a tanító akár családostul is potomáron kap elhelyezést. Az internátusnak és a vidéki tanítók szállásainak fennmaradása évente 60.000 koronába kerül, aminek felét az intézetben lakó ifjak fizetik meg, másik felét pedig az Eötvös-alap alapítványaiból merítik.

— A Jugend kitiltása. A Németországban megjelenő Jugend című éiolaplót egy, Magyarországot sértő izetlen rajza miatt a kereskedelmi miniszter tudvalóvóleg megvonta a postai szállítást. Most Láng Lajos kereskedelmi miniszter egy újabb rendeletet adott ki, melyben eltiltotta a magyarországi összes vasuti és hajózási vállalatoknak, hogy a Jugend-et szállítsák. E rendelet kiadására az indította a kereskedelmi minisztert, hogy több oldalról jelentés érkezett hozzá, hogy a Jugend-et vasuton, csomagokban, szállítják Magyarországra és itt magánosok kézbesítik az előfizelőknak.

— A Királyi-víz Máltában. Máltában igen érdekes kiállítás van most osztrák-magyar kiviteli cikkekkel, mely célra báró Cohen, a máltai osztrák-magyar konzul rendelkezésre bocsátotta gyönyörű lekvésű szép palotáját. A kiállítás közlő különös figyelmet érdemel a Szent-Lukácsfürdő forrásállata, melynek izlése, szép kiállítási tárgyai általános felhívást és figyelmet kentenek. Szeptember 23-án a kiállítást meglátogatta lord Greenfell, angol alabornagy, ki Máltában kormányzó és a Kr. stályi-forrás vállalat kiállítási rendezését meglátva, nagy tetszésnek adott kifejezést, egyuttal kijelentvén, hogy örül azon, hogy ez az asztali víz, melyet ő állandóan használ, szintén előkelő módon vett részt a kiállításban.

— **Angolország és a bevándorlás.** Amerikában már megvan az a szigorúság, amelyvel jól megrostálják azokat, akik az Újvilág területére kívánóknak más földrészekről, hogy ott keresék a boldogulásukat, vagy akár a gazdagodást. Aki úgy érkezik oda, hogy partra lépésekor rögtön mások hajára lézengene csak, azt egyszerűen ki sem eresztik a hajóból. Most az a hír érkezik, hogy Angolország is megunta a földjére való szabad és tömeges bevándorlást a hogy szabályozza az idegenek beözönlését, akik csak az angol adóknak okoznak fölösleges konkurenciát, királyi bizottságot küldött ki a kérdés megoldására. Különösen az tette szükségessé az intézkedést, hogy a bevándorlók az angol munkásnál csekélyebb bérért vállalnak munkát s egyszerűen ki is szorítják az angolokat. A királyi bizottság már javában működik és egész sereg javaslattal is állott elő. Ezek a javaslatok a következő pontokban foglalhatók össze:

Szervezendő egy bevándorlási hivatal, ahol a bevándorlókat nyilvántartják és partraszállás előtt orvosilag megvizsgálják. Mindazok bevándorlását megtiltják, akiknek letelepedését nem tartják kívánatosnak, ugyanint büntetést előléteik, ragadós beteg, hülyék. Némely kerületben idegenek egyáltalán meg nem telepedhetnek. Olyanok, akik a közönyösüretnek esnek terhére, letelepedésüktől számított két éven belül bármikor kitilthatók és büntett vagy vétség elkövetése esetén a büntetés egy része deportációban ülendő el. Külföldi, ha büntényt vagy vétséget követ el, bármikor kitiltható. Különösen büntetendő azok, akik személyükről nem adnak önléleplest, avagy a bevándorlási engedelmet hamis adatok bevalásával parkodnak kieszközölni, az ilyeneket a hajóvállalatnak, amely Angliába szállította, azonnal vissza kell szállítania.

— **Tanítógyűlés.** A Magyar Tanítók Országos Bizottsága igazgatóságos ma délután tartott ülést a Magyar Tanítók Otthonában. Somlyay József elnök néhány szép szóval megnyitotta az ülést, amelyben felbírta a tanítókat, hogy a jövő évben tartandó egyetemes tanítógyűlésnek áldozzák munkásságukat.

Jelenti, hogy az augusztus 18-iki közgyűlésen megválasztott *Lipóczy* Sándor jeryző nagy elfogadása miatt tisztségéről lemondott. A mult közgyűlés határozatainak végrehajtása ügyében elhatározták, hogy a községi és felekezeti tanítók fizetésrendezésének kérdését az össztanítószög fizetésrendezésének kérdésével együtt az egyetemes tanítógyűlés elé fogják terjeszteni, e mellett az egyesület teljesítésének ügyét egy bizottságnak adják ki, mely bizottság a szabadszervezetek szervezésének módját és azok alapszabálytervezetét állapítja meg. A bizottság elnökévé Nagy László választott. Az egyetemes tanító-ülés előkészítése tárgyában elhatározták, hogy a gyűlés Budapesten, a népiszkolai törvény revíziója, a tanítók fizetésének és nyugdíjának előkészítési tárgykörébe tartassék meg. Addig is több előkészítő-bizottság működék. Dr. Götz József elnöklésével az egyik, mely a szolgálati pragmatika, a sajtó és szervezés ügyével foglalkozni Nagy László elnöklése alatt a másik, mely az országos bizottság alapszabályainak revíziója, a tanítóképzés és egyesületi élet kérdéseivel foglalkozni. Az elnökség azután javaslatot tett a nagybizottság megválasztása elve irányában. E szerint a nagybizottságnak tagja lesz minden önként jelentkező fővárosi tanító-intézménynek képviselője. A bizottság kebeléből megalkitják a levelezői, sajtó, fogadó, kálauzó és felügyelői osztályokat, míg a szakosztályokat a nagybizottság később fogja választani a jelentkezők közül. E javaslatot elviadgák. Végül a tanítótestületekhez intézendő meghívót állapították meg.

— **A sárgalás Mexikóban.** *Río de Janeiro*-ból jelentik, hogy Mexikóban a sárgalás mindinkább terjed, jölehet minden intézkedést megtesznek annak elfojtására. Különösen nagy számban pusztul a Mexikóba vándorolt magyarság, amely az éghajlat alatt is gyöngül és ellenállásra képtelen. A sárgalásnak Mexikóban naponta 60—60 halottja van és ennek kétharmada osztrák-magyar kivándorló. A fertőzött városokat most kétféle zárlattal védték körül és így akarják a ragály pusztítását megfékenni.

— **Házasság.** *Rózsahegy* Kálmán, a Nemzeti Színház hívesi fiatal művésze e hónap 7-én lép házasságra *Hivesi Angé*-a kisasszonnyal. *Hivesi József*, a Magyar Szalon kitünő szerkesztőjének leányával. Báró *Vácsy Béla*, szarmaramegyi bírókos, eljegyezte tnsnád *Kovács* Theklát, előbb férjezett *Simon Gyuláné*.

— **Rákócsi gyalázó pap.** Mint *Posony*-ból jelentik, az ottani evangélikus hitközség szenátusa tegnapiüti foglalkozott *Schmidt Jenő* plébános ügyével, aki a *Friedensbote* című lapban Rákóczi emlékezetét gyalázta. A szenátus *Seiklay Ottó* ügyvéd iudítványára egyhangulag elhatározta, hogy *Schmidt veselkedését határozottan eltilti*, annyival is inkább, mert a magyar

protestánsok örök hálával tartoznak Rákócziinak és meggyalázása rut hálátlanság és hazafiatlanság. A szenátus határozatát a konvent holnapi ülése elé terjesztik.

— **Magántisztviselők szervezkedése.** A Magántisztviselők Országos Szövetsége ezidei munkaprogramjához híven nagyarányu mozgalmat indított az ország összes vidéki góponyjai magántisztviselőinek szervezése érdekében: Az Országos Szövetség az *Álláskövetés országos szervezését* is fogantatta vette. Részben az a körülmény, részben a megoldásra váró fontos feladatok szükségessége és halaszthatatlanná teszik az ország összes magántisztviselőinek egy szervezethez való tömörülését. A Szövetségnek ez az akciója örvedetes visszhangra talált az egész országban. Egyedül a lakutak meg *Losonczon*, *Temesvároton*, *Nagyváradon* s *Kassán* a vidéki bizottságok. Az utolsó napokban *Miskolcon* *Máthé Ferenc* elnöklése alatt s *Ujpesten* *Benkovits Imre* vezetésével a szövetség újabb bizottságai keltek életre. A legközelebbi jövőben egész osomó vidéki város kerül sorra, ahol az előkészítő munkálatok már javában folynak. A szövetség központi irodája állandó összeköttetésben áll a vidékkel, ahova a szövetség-tanács delegáltjai személyesen utaznak le a mozgalom megindítása végett. E helyütt megemlítjük, hogy az Országos Szövetség által hirdetett és a magántisztviselőket állatlanság esetén segélyző intézményre vonatkozó pályázat határideje október hó 15-én jár le. A pályamunkát a titkári hivatalban (Teréz-kört 22. II. em.) nyújtandó be.

— **A Jövendő.** *Bródy* Sándor kitünő heti lapjának mai száma a következő tartalommal jelent meg: B.: Három zergevadász. — N. N.: A trónörökös miniszterelnöke. — Dr. *Vázyonyi Vilmos*: Osztrák és magyar centralizáció. — *Phaedrus*: Junó, Vénus és a Jéce. — *Ambros* Zoltán: Turgenyev emléke. — *Bródy* Sándor: Pesti dekameron. Regina özevgy lesz. — *Erdős* Renée: Volt egy leány... — Dr. *Simonyi* Zsigmond: Helyes magyarság. — *Molnár* Ferenc: Apró fejezetek a beközeleendő forradalom történetéből. Latin költők. *Szabó* Endre új fordításai. — *Molnár* Ferenc: Éjtel. — *Erdős* Renée: Egy leány élete. — *Tolstoj* Leó: Háború és béke. A forradalom. Dr. *Wojner* Pál: Bernstein. Természettudomány. A levegő kiaknázása. A rendes névű ember, az óriás és a törpe. *Eötvös*-esték. *Linck* Lajos karrikatúrájával. — (s): Ujüjaz.

— **Utcai zavargás Berlinben.** Az omnibuszkocsisok sztrájkja kapcsán Berün utóain veszedelmes komoly jellegű tüntetéseket csinál a oszöcselék. Tegnap ismét véres összeütközés volt a rendörök és zavargók között. Valóságos közápor fogadt a munkába állott omnibuszkocsisokat és az omnibuszok közönségét. Este lecsavarták a tüntetők a gázlángokat és a hirdetői oszlopokat gyújtották fel. A kivonult rendőrség elégtelennek mutatkozott és csak úgy lehetett némileg rendet teremteni, hogy egy csapat lovasrendőr a tömeg közé vágatott De azért az omnibuszok a rendőrség oltalma alatt folytatták a közlekedést. Szükség is volt erre az óvintézkedésre, mert alig félóra mulva ismét összeverődött néhány száz rendezavaró és sörbűvegekkel, kövekkkel, széndarabokkal ostromolták meg az omnibuszokat. A rendőrségnek hatszor kellett kíméletlen rohamot intézni a tömeg ellen. A sebesültek számát nem tudják, mert a legtöbbben olyan ekszisztenciák, hogy kényelmellen nekik a nyilvánosság. Sok omnibuszkocsis és rendőr is megsebesült, sőt sokan a járó-kelők közül is, akik véletlenül sodródtak bele a kavardásba. A közelben lévő mentőállomáson *hármán* két sebesült vizsgáltak meg, ezek közt hat diák is volt. A tüzörségnek is ki kellett vonulnia, mert néhány hirdetőoszlopot meggyújtottak. Mások minden alap nélkül alarmizáltak a tüzoltókat. A rendőrség nyole tüntetőt tartóztatott le.

— **Folyóvizseinkről.** A földmivélsügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a *Duna* Gombos körül közepes, egyebütt alacsony vizállás mellett egész hosszában apad. Budapesten a vizállás ma 188 cm., tegnapi óta 3 cent. apadt. A *Tisza* igen alacsony vizállású és apadó jellegű. A többi folyók alacsonyban állanak és apadnak. A Dunán Doborgánál 18 dm., Vajkánál 19 dm., Denkpálnál 19 dm., Sülynél 19 dm., Kisbodaknál 18 dm., Varjúsánál 18 dm. és Gemenozónál 20 dm. a gázlóméység.

— **Bomba a gyónatársak alatt.** *Rómából* jelentik, hogy az imolai templomban a gyónatársak alatt bombát találtak. A merénylőnek — úgy látszik — nem volt annyi ideje, hogy a gyújtószinórt meggyújtja s így semmi baj sem történt.

— **Eltűnt huszárönkotes.** Hirt adtak a lapok arról, hogy *Ibrányi* György huszárönkotes eltűnt. A nevezett önkotes édesapja, *Ibrányi* László most annak kijeintésére kér fei bennük, hogy a közlemény téves, mert fia, *Ibrányi* György ma is a 16-ik huszár-ezred szolgálatában áll, s a *Ferenc József* lovassági laktányában teljesíti szolgálatát.

— **Kisenev után Mohilev.** Egy csernovici németnyelvű újság újabb rémes szöföldözésről ad hírt, amelynek a besszarábiai *Mohilev* városban állítólag *háromszáz zsidó és száz paraszt* esot áldozatul. A felelősséget az idézett bukovinai újságra hárítjuk, de ha e hír igaz, akkor az emberi vad-ság oly tényével állunk szemben, mely elhomályosítja a kisenevi rettenetességeket s mely fölháborodást fog kelteni az egész művelt világon.

A nevezett lap, mint írja, megbízható tudósítást kapott a határvárosok arról, hogy *szeptember harmincadikán* az engesztelési nap (*Jom-kipur*) előestéjén a Dnyeper folyó mellett fekvő *Mohilevben*, Mohilev kormányzószög fővárosában, mely Kisenevtől egy órányira fekszik, *véres utcai harc* volt a környékbeli parasztok és a zsidó lakosság között. A verekedésnek mindkét rébről számtalan áldozata van. A mohilevi rabbinusnak már előre tudomására jutott a terv és figyelmeztette a zsidó lakosságot, hogy a nagy ünnepe dacára maradjanak lakásaikon. A zsidók meghallgatták a rabbinust, de a parasztok lakásaikon is megtámadták őket. A támadás ellen védekeztek és ezért véres harc keletkezett, melynek *háromszáz zsidó és száz paraszt* áldozata van. A rendőrség ugyan közbelepett, de — állítog van — tehetetlen volt a „kaszópok” — így hívják az orosz-besszarábiai parasztokat — szervezett tömeggel szemben. Mohilevnek 50.000 lakosa van, melynek fele zsidó, akik külön városrészen laknak.

A hír az áldozatok nagy számának dacára valószínűnek tetszik, mert Bukovinában már régtudták, hogy a szomszédos Mohilevben a parasztok erősen szervezkednek a zsidóság kipusztítására.

— **Hatvan évig tanító.** *Richter* József felsőstubbyai igazgató-tanító teljes hatvan évi tanítói működése után nyugalomba vonult. Richter 36 évet egyfolytában Felső-Stubbyán töltött és 6 felseje 50 éves tanítóskodása alkalmából az arany érdemkeresztet tüntette ki, most pedig *Wlassics* miniszter meleghangu köszönő sorokat intézett hozzá. A közséj lakói öreg tanítójuktól melegen bucsuztak el, amely alkalomból *Berecz* Gyula kir. tanfelügyelő melláta a tanító hazafias érdemeit.

— **A pécsi sztrájk.** *Pécsről* jelentik, hogy a sztrájkmozgalom egyre terjed. A *Zsolnay*-féle gyárban, bár még a tulajdonos, *Zsolnay* Miklós, aki Bukarestben van, nem foglalkozhatott a memorándummal, az összes munkások megszüntették a munkát és a festőket és szobrászokat is. kik a gyárban vannak alkalmazva, megakadályozták a munkában. A pécsi asztalosok is kimondották a sztrájkot és ma már nem álltak munkába. Jelenleg a kőművesek, asztalmunkások, gyárimunkások és asztalosok sztrájkolnak, számszerint 3500-an. Eddig rendezavarás sehol sem történt.

— **A eperjesi drámá.** *Eperjesről* jelentik, hogy dr. *Stephany* rendőrkapitányt, akit *Kiss Győző* adótiszt tegnap agyonlőtt, holnap délután helyezik örök nyugalomba. *Özevgyéről* és kis gyermekéről egyelőre a város gondoskodik. A gyilkos adótiszt, *Kiss Győző* nem a városi adóhivatalnak volt tisztviselője, hanem egy 5, mint büntásra, *Margocsay* Gyula a magyar királyi adóhivatal tisztviselői voltak. Az elszakasztott öszög körülbelül 800 korona. *Margocsay* eltűnt a városból. Elrendelték kőözését.

— **Israelita istentisztelet.** A pesti israelita hitközség dohány-utcai templomában a péntek-esti istentisztelet továbbintézkedésig 5 órakor, a sükötünnepe előestéje hétfőn, e hó 5-én szintén 5 órakor kezdődik.

— **A györmegyei árvassék sikkasztója.** *Győr*-ből táviratozzák: A megyei árvassék sikkasztója, *Grabler* Jenő pénztári ellenőr a vizsgálóbíróknak kijelentette, hogy a börtönben ráért utánaszámolni sikkasztásának és rájött, hogy 60.000 koronát sikkasztott. Ha vallomása bevalik, akkor a 90.000 koronás különbözet dolga tisztában van. Eddig konstálva van 30.000 korona elszámolási hiba, ami a Grabler által beismert 60.000 koronával éppen 90.000 koronát tesz ki.

— **Adakozás az ingyentelek.** *Neuberger* Gyula ur Budapestről *husz koronát* küldött szerkesztőségünkbe az ingyentelek javára. Rendelése helyére juttatjuk.

— **Szerencsétlenség egy zsinagógában.** *Lemberg*-ből jelentik, hogy *Strzeniska*-*Novében* a zsinagógában nagy szerencsétlenség történt. Hosszunap előestéjén az egész helység zsidósága együtt volt a templomban, mikor háromszáz lépésnyire egy lakásban meggyuladt az asztalkendő. A cselédány rémületen kiutott a lakásból és az egész környéket föllármázta. A zsinagógában erre óriási pánik támadt. Száz meg száz megrémült ember rohant lefelé a szűk lépcsőkön. Olyan borzasztó volt a tolongás, hogy három nő agyontapostak és négyen veszedelmesen megsebesültek.

Figyelmeztetés. Gyászuhaték 4 óra alatt készít **SZÖKE és KOVÁCS**
ELSŐ MAGYAR NŐI GYÁSzuHA KÉSZITŐ VÁLLALATA
TELEFON 14-73.
Most: IV., Váci-utca 25., a régi Városház-tér sarkán.

— **Záróközlés Rákóczi sírházhoz Konstantinápolyba.** A Rákóczi-záróközlés bizottsága *Thaly* Kálmán elnöklése alatt ma tartotta utolsó ülését amelyen az e nélkül jelen voltak: *Dessouffy* Arisztid, a képviselőház titkára, báró *Nyáry* Jenő, a főrendiház háznapja. dr. *Szálcsány* Lajos egyetemi tanár és *Wosinsky* Mór apátplébános. A rendezőség tagjai nagy elismeréssel vették tudomásul báró *Calice* konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövét, *Loatly* bej török főkonzul és *Kajdy* János a galatai lazariszták házfőnökeinek átiratát, amelyek a záróközletesség kitűnő jogadatásait minden oldalról biztosítják. Megállapították a II. Rákóczi Ferenc sírjánál tartandó kegyeletlen ünnepély részleteit. A galatai St-Benoit egyházban október 12-én délelőtti istentisztelet lesz: *Wosinsky* Mór apátplébános, a magyar lazariszták páterek segítségével másé tart és egyházi beszédet mond. Az ünnepi emlékezés megtagadására a bizottság *Thaly* Kálmánt kéri fel, telt, hogy elutasítsa egészségi állapota lehetővé teszi. Akadályoztatása esetén dr. *Szálcsány* Lajos egyetemi tanár mond emlékbeszédet. Tökölly sírjánál Imziben református istentisztelet és emlékbeszéd lesz. Utána *Thaly* Kálmán *Tökölly* sírja című költeményét szavalják el. Guyon Rikárd sírjánál tartandó ünnepély rendezésére a záróközletben jásztevő függetlenségi képviselőket fogják felkérni. A záróközlet tagjai Rákóczi címerével ellátott kékpáros szallagos jelvényt kapnak. A bizottság arra figyelmezteti a küldötségeket, hogy ha a korszerű szallagját nem nemzeti színben, hanem Rákóczi színben akar elkészíttetni, úgy ez akkor csak kékpáros színű lehet. Ugyan az Ügyvédi Kör is bejelentette, hogy küldötséget indít Konstantinápolyba és felhívja azokat a tagjait, akik a küldötségekhez óhajtanak csatlakozni. hogy a Rákóczi-záróközlés bizottságának iródiájában (Kishid-utca 4. szám alatti) jelentkezzenek. A bejelentéseknek azonban mihamarabb kell törőnni, hogy az utevől beszerezhető legyen és a szükséges intézkedések megtörténhessenek. A záróközlet a predeáli irányban október 9-én este 9 órakor, a veretorvai irányban pedig október 10-én délután 4-8 órakor a nyugati pályaudvarról indul.

— **A fuvarosstrájk után.** A fuvaroskocsisok strájkja tudvalevőleg egyezséggel ért véget Ennek értelmében a gazdák béremelést adtak a kocsisoknak s azok közül is többrendbeli engedelmében részesítették őket, amint azt részletesen megírtuk. Azóta szent a béke s rönben és akadálytalanul történik a fuvarozás az egész fővárosban. Ma délelőtti azonban azt a hírt terjesztették, mintha a gazdák a megadott kedvezményektől a vasárnapi bérfizetés alkalmával a akarnának térni. Ez okból, valamint az egyezség pontjainak egyöntetű értelmezése céljából *Schön* Ignác, a fuvarosipartársulat előjárója ma délután általános értekezletet hívott össze, amelyen a fuvarosok nagy számban jelentek meg. A felszólalások közül egyetlenegy sem volt, amely a megkötött egyezség bármely pontjának megszegésére irányult volna, hanem az összes fuvarosok újból és egyhangúlag kijelentették, hogy az egyezség valamennyi pontját becsületesen megtartják. Ezzel a kijelentéssel tehát elejét vették minden további izgatásnak.

— **Leszállított menedjű.** A budapesti propeller-vállalat hétfőn, október 5-től kezdve összes helybeli vonalain négy fillérel leszállítja az átkelés díját. A tizennégyfilléres első helyért a jövőben tíz fillért, a tizfilléres második helyért hat fillért kell fizetni.

— **Eltűnt.** *Liebenmann* József 15 éves polgári iskolai növendék október 29-én eltűnt hazulról és azóta nem tért vissza. Aggódtó szülei kéri a jó embereket, ha találkoznak gyermekükkel, vezessék nyomra őket a budapesti rendőrség útján. A fia nyúlánk természetű, szőke, balszemöldökénél egy vágás jele látható. Eltűnésok fekete nadrágot, zöld mellényt, sötétkék kabátot és pirososíkos inget viselt.

— **Orvosok sorsjátéka.** Mikor a közegészségügyet beállítottuk törvényeinkbe, az orvosnak csak kötelességeit írjuk elő. Ugy fogtuk fel, hogy azért orvos, hogy orvosoljon s ha úgy tetszik, gyógyítsa a maga baját is. Így van ez azóta is. Az orvos megy a beteghez éjjel-nappal, hóban, viharban, gyalog s ideje sincs törődni azzal, hogy ő is ember s szervezete mulandó. Nem lehetnek fájdalmai s ha vannak, el kell hogy muljanak, mert neki vigasztalni kell a beteget, pedig sokszor maga is vigaszra szorul. Pitevése nincs sőt maga mert esküje köti, megelégedése ösztönzi. Megdöbbenő, hogy egy irnok fizetése több, mint egy kórörvösé. De még elszomorítóbb, hogy mikor a legkisebb szolga öregségében nyugdíjjal van ellátva, addig az orvos aggodalmaskodva tekint a jövőre, mert sem róla sem gyermekeiről nem gondoskodik nyugdíjintézmény. Lévek óta dolgoznak rajta, hogy megteremessék az alapot hozzá, sajnos, kevés sikerrel. Most ismét a társadalomhoz fordulnak. Saját erejükkel sorsjátékot rendeznek nyugdíj-alapjuk javára. Akad-e ember e hazában, ki ne áldozna egy koronát arra, hogy az emberiség jövőjének öreg napjaira legyen hova lehajítani fejüket? Hiszen még nyerni is lehet azon a koronán, nem kevesebbet, mint 50,000 korona értékű arany- és ezüst-ékszert.

— **Divat-üjdonságok.** *Pertik* Béla, a Monasztéri és Kuzmik utóadi cég főnöke már visszakerkezett párisi szemleutájából. Ez alkalommal is *Callot* *Paquin*, *Doucet* stb. világhírű műtermoiben szerzte meg a téli divat legszenzációsabb üjdonságait. Október 5-én nyílt meg szalonjában a ruharemek kiállítás, amelynek megtekintésére az előkelő hölgyközönséget iszteleltek meghívja.

— **Fővárosi Orfeum.** Zsuffolásig telt ház előtt mutatta be a *Fővárosi Orfeum* remek új októberi műsorát. A műsor elejétől végig szórakoztató és jórészt neveltető is, mert például az új komikus bioklistaduet humoros hatás tekintetében páralanul áll. A műsor keretében működő *Tarka Szinpad* új pályanyertes darabja is olyan kitűnő, aminő e téren még alig volt. Egyszerűen: aki estjét kellemesen óhajlja eltölteni, ezt manapság leginkább az Orfeumban teheti

meg. Az új műsor előreláthatólag számtalan zsuffolt házat fog vonzani.

— **Az osztályosorjatek hússá.** Az osztályosorjatek mai hússán ötven koronát nyert a 58824 84325 84924 10359 18997 számú sorjate; *kéteszer koronát* a 15869 48823 60534 99206 70273 19447 87004 14949 10232 524 4 47001 26306 88561 82775 42239 84349 80716 85031 80312 51891 61391 91064 821 12543 12922 48857 86064 36829 44836 97256 30239; *ezer koronát* a 22410 14276 76277 48842 6043 105371 97527 16983 11267 95401 35850 73429 85102 19357 95646 24644 27351 6512 78484 82765 4782 109391 65225 2127 100002 19368 85 60 53599 31617 59417 44412 1694 64917 1347 46558 72175 53092 43581 19072 68566 13549 73735 95501 62821 28674 9 660 68266 57117 66563 69602 109418 3 618 2655 89024 67089; *ötszáz koronát* a 93856 19832 64669 101933 42541 61912 244 0 89 97 58250 4863 18330 58808 16837 47173 8735 55743 6608 56037 55263 4741 8876 106645 58165 12662 72918 84403 77501 92587 68652 37014 9 674 62528 42054 97042 37780 98214 108896 23448 58193 85846 29912 63882 85 384 76745 81124 106384 9790 38945 96 91 784 97187 27012 4642 24586 106645 97760 100875 2 225 4068 49723 7818 88849 47373 59035 101402 91570 34660.

(x) **Torokbajok ellen kiválóan aínálható a Styria-forrás.** különösen most, hogy a változó időjárás számtalan hűlést okoz és az orvosok figyelme fokozott mértékben terelődik az övözeszőkökre. Hires specialista és a közönség körében is sokan, akiket a *Styria-forrás* gyógyított meg, elismerték, hogy torok- és gége-katarrius ellen nincs hathatósabb gyógyszer a *Styria-forrás*nál. Kapható minden ásványkereskedőnél, drognisánál és gyógyszerésznél, azontól a robítsi fürdő-gazgatóságnál is megrendelhető.

Rablómerénylet a Belvárosban.

— *A Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, október 6.

Haláttan vakmerőséggel végrehajtott rablómerénylet történt ma este ismét a főváros egyik legélénkebb forgalmu helyén, a Kossuth Lajos-utcában. Egy intelligens kinezős fiatalember, akinek a személyleírása csaknem teljesen ráillik a József-körtúri véros rablómerénylet tettesére, ma este félkilenc tájban a Kossuth Lajos-utca 15-ik számú ház léposházában megtámadott egy uriaszonyt és kitépte a kezéből a pénzesztáskáját, amelyben *tízezer korona* volt. Az uriaszony — nem vesztve el lélekjelölését — megragadta a rabló kezében a pénzestáskát s vissza akarta szerezni; de erre a rabló nekitámadt és a nyakán levő botval akarta megfojtani az asszonyt, hogy így hozzájutasson a tekintélyes zsákmányhoz. Célját azonban nem érthette el, mert a dulakodás zajára még idejében kiesttek a lakók és megmentették a halálra rémült nőt és pénzt. A rablónak sikerült elillannia.

Sallay Gyuláné, egy fővárosi nyomdász fiatal felesége, aki a Kossuth Lajos-utca 15-ik számú házban lakik, ma korán délután elment hazu ról, hogy egyik nagyobb fővárosi pénzintézetnek a Teréz-körtúton levő főkéjében felvegyen tízezer koronát. A pénz fel is vette s a kezében levő acélpikkelyes táskába helyezve, elindult egyik rokonának látogatására a Hajós-utca. A ház felült már neki, hogy a takarékpénztár helyiségétől kezdve követi egy szürke ruhába öltözött fiatalember, de nem vetett rá ügyet sem, mert az hitte, hogy valami aszfaltbetyárral van dolga. A Hajós-utcában befordult abba a házba, ahol rokonai laknak, s amint fölért az emeletre; látta, hogy az illető fiatalember, aki odáig követte, lent áll a léposházban s telnéz utána.

Rokonai körében el is felejtette már *Sallayné* az egész dolgot, s este nyolc óra tájban hazaindult a Kossuth Lajos-utcában levő lakására. Körülből fél kiene volt, amikor a kapun befordult s föl akart sietni a ház második emeletén levő lakására. A ház, amelyben lakik, egy régi kétemeles ház, maradáka még a régi Pestnek s a földszinten és az első emeleten ruhásboltok vannak, amelyeket ebben az időtájban már régen bezártak a tulajdonosok. A sötét és szűk léposházban csak egy kis gázlámpa pislog, csekély világosságot terjesztve.

Sallayné, amint befordult a kapubejáróból a léposházba, észrevette, hogy *ugyanas a fiatalember áll ott, aki a takarékpénztártól a Hajós-utca*ba kísérté. Semmi rosszra sem gondolva, elhaladt a fiatalember előtt s éppen föl akart lépni az első léposdóra, amikor egyszer csak *hozzáugrott a fiatalember* s megragadva a nála lévő táskát, azt ki akarta tépni a kezéből. A megtámadott uriaszony az első pillanatban a nagy meglepetéstől és ijedtségtől szóhoz nem tudott jutni, de annál gyorsabban tartotta kezében a pénzesztáskát. A következő pillanatban azonban engedett a lánó és a táskát tartalmazó együtt a rabló kezében maradt.

A megrabolt uriaszony végső kétségbeesésében nekiugrott a már menekülni készülő rablónak s megfogta, újra a kezében levő táskát, egyttal elkiáltotta magát:

— Segítség, rabló, megölnek!

Amint a merénylő ezt a segélykiáltást meghallotta, kieresztette kezéből a pénzesztáskát, amely a földre esett s két kezével nekiámadt *Sallayné* nyakának. Megfogta a nyakán levő vastag boa két végét s azzal fojtogatta a kétségbeesett uriaszonyt. *Sallayné* már azon a ponton volt, hogy eszméletét veszíti, amikor a kétségbeesés újra erőt adott neki s az öklével a merénylő arcába vágott. Egyttal torkaszakadtából kiabálta:

— Emberek, segítség, megölnek!

A háznak az utcai részében alig van ember ilyen időtájban s ez volt az oka, hogy a lakók csak jó későre hallották meg *Sallayné* segélykiáltását. Második segélykiáltására azonban mozgólódás támadt az udvari részeken, amit észrevett a rabló is e leeresztve *Sallayné* nyakán a boát, otthagya a földön heverő pénzesztáskáját is, futásnak eredt.

A ház fellármázott lakói már nyomában voltak a menekülő rablónak s az üldözők kiabáltak az utcán járó közönségnek:

— Fogják meg! rabló! gyilkos!

A kapu előtt a zajra összeszűdött egy pár ember. A ravasz merénylő azonban — látva a veszedelmet — úgy tett, mintha ő is az üldözőkhöz tartoznék s ő kiabálta a legjobban, hogy:

— Fogjátok meg, ott szalad a gyilkos!

Ezzel a fogással sikerült neki egérrát kapnia s végigszaladva a Kossuth Lajos-utca kis részét, befordult a Magyar-utcaba s annak egyetlen átjáró házába szaladt be, ahol azután nyomtalanul eltűnt üldözői elől. *Sallayné* az ijedségtől és a dulakodástól félajutan vitték fel a lakók a lakására, ahol a kiállott igazlaktól nagybetegnek fekszik.

Nemsokára előkerült a Kossuth Lajos-utcai rendőr is, aki eleinte maga nyomozott a merénylő után, azután pedig — látva a sikertelenséget — jelentést tett az esetről a főkapitányságnak, amely most detektívekkel keresteti a vakmerő rablót.

A házbeliek s az utcán levő szemtanuk állítása szerint, *Boda* pénzesleveihordó merénylőjének a személyleírása teljesen ráillik a mai rablókísérlet tettesére. Rendőri körökben kizártnak tartják, hogy *Boda* merénylője még a fővárosban van, de nem lehetetlen, hogy a két gaztelt között összefüggés van.

Miniszter-strájk.

Személyek: *Küchen-Héderáry* és az összes miniszterek. Színhely a strájkantya.

Küchen

(terengyelve, gyűrűlt ábrázattal az asztalra könyökölve, az asztal körül ülnek a miniszterek):

— És igen szót hozzám a császár;

Most csak kettőnkön áll a vásár,

S én ír lehes a parlamenten.

S én ér mentem.

O hogy fogadtak ottan engem!

Ha óhajtnak, az uraknak bezenem!

As üdvívalgás óriási volt,

Feltámadt a jobb oldal is, a holt,

És ordítottak, mint sakálók,

As örömtől én szóltan állók,

A könnyek a szemembe szöktek,

S kilöktek.

Miniszterek kórusa:

A bársónyszek meleg se lett,

S máris menni kellett neked;

Ó mért, hogy csillagod leűnt?

Ezért kellett menni nekünk.

Küchen:

De Béóse mentem újra ám,

Hiába nem voltam a bán,

És újra szót a császár:

Kettőnkön áll a vásár,

Megint ír léssz a parlamenten,

S én mentem. —

Ó jól fogadtak engemet,

Megint vidáman zenegnek,

És ordítottak, mint sakálók,

As örömtől én szóltan állók;

És én szoktam, ók szoktattak,

S kidobtak.

Miniszterek kórusa:

A bársónyszek meleg se lett,

S követünk újra tégedet.

Nem baj, ha télen megfagyunk,

De hozzád sűrű hűk vagyunk.

S tied leszünk mi egy szálíg

Koporsódnak bezártáig.

Küchen:

De ő ez mégse járja ám,

Hiába nem voltam a bán;

Nem lesz talán az rossz doloz.

Ha sztrákolok.
 És összetartók most legyünk,
 A parlamentbe nem megyünk;
 Majd visszairnánk engemet,
 De hiába zengenek,
 S ha hívnak is, hiába lesz,
 Mert már akkor késő lesz.

Míniszterek kórusa:

Nem megyünk mi vissza ám,
 Nem hiába ó a bán.
 Hívnak vissza még megint,
 S mi sztrájkunk, mint a...

Tomasics (közbeordit):

Mint a pinty.

Khuen:

De ha újra szól a császár
 Hogy kétőnkön áll a vásár,
 És a házban úr legyek;
 (Fenyegető hangon.)

En megyek!...

Hozzá vagyok most már szokva,
 Hogy ott várjanak zokogva.
 Félvirrad még reám a nap,
 S akkor újból ordítanak,
 Úvöltenek, mint sakálók,
 Az örümtől szótlan áliok,
 Ünnepe lesz akkor a házban,
 Szívük dobog örömlázbán;
 Ujjongának, táncot ropnak.

Tomasics:

És kidobnak.

xl.

SZÍNHÁZ, ZENE

A király nevenapján. A király holnapi nevenapja alkalmából a magyar királyi Operaházban ünnepi előadás lesz a nézőtér teljes kiváltságát mellett. Színre kerül a *Berlichingen Götze*, teljesen úgy, amint az idei évadnyitón estén adták, vagyis az új részletekkel melyekkel Goldmark Károly a dalművet gazdagította, és ugyanazokkal a főszereplőkkel, kik a megnyitón előadásban közreműködtek.

Küry Klára első fellépése. A Népszínház kiváló primadonnája, Küry Klára szombaton lép fel először a szezon során a Népszínházban. E hónap 10-én lesz ez ünnepe a színháznak, s e fellépést szokatlanul érdekessé teszi, hogy új szerepben fog megütni, nevezetesen *Bokor József Huszárkisasszony* című operettjében, melynek főszerepét a szerző a kiváló művésznő számára írta. Küry Klára második fellépése vasárnap este lesz.

Coriolanus ötvenéves. A *Nemzeti Színházban* hétfőn é hó 6-án *Shakespeare* klasszikus tragédiája, *Coriolanus* 50-ik előadását írta meg. A tragédiát 1842. január hó 25-ikén adták először Dobrossy és Egressy Gábor fordításában és Egressy Gábor jutalomjátékával a következő szereposztással:
 Coriolanus — Egressy Gábor. Volumnia — Laborfalvy Róza. Virgilia — Lendvayné. Valeria — Bartháné. Menenius Agrippa — Szentpéteri. Tullus Aufidius — Lendvay. Titus Lartius — Megyeri. Cominius — Bartha. Sicinius Velutus — Fancsy. Junius Brutus — László.

Az Egressy-féle fordításban 22 előadást ért meg, 1870. május 25-ike óta pedig *Petőfi Sándor* fordításában adták. A jubiléris előadásban a következők játszották a nagyobb szerepeket:

Coriolanus — Szacsay Imre. Volumnia — Jászai Mari. Virgilia — Cs. Alszeghy Irma. Valeria — Hegyesi Mari. Menenius Agrippa — Ujházi Éde. Tullus Aufidius — Beregi. Titus Lartius — Egressy Akos. Cominius — Molnár László. Sicinius Velutus — Gál. Junius Brutus — Gyenes.

A jubiléris előadás 7 órakor kezdődik.

A Huszárkisasszony premijéje. *Bokor József*, a Népszínház talantumos szerzője jut ismét szóhoz a hét szombatján, mikor is e szezon harmadik és ismét magyar szerző premijéje gyanánt a *Huszárkisasszony* című operett kerül bemutatásra. A színház e kipróbált zeneszerzője, aki operettjeinek egyuttal szüvegírója is, számos operettjével ért már el méltó hatást a Népszínház színpadán s ez új, nagy gondtal készített darabjához nagy várakozás fűződik. A főszerep Küry Klárának jutott, aki huszárkadet-ruhában játsza végig a darabot, amely teljesen a nagy művésznő egyéniségéhez illő és ez alakítás bizonyára a szezon egyik érdekessége lesz. A kitűnő művésznő nagy szeretettel készült az újdonságra, amelyben feltehetőbb érdekes szerephez jutott *Hegyi Aranka* és *Rédey Szidi*, a Népszínház szépbangu énekesnője is. Meglepetést ígérő szerepe van *Bokor* operettjében *Kovács Mihálynak*, egy erdes személyesítőjének, továbbá kitűnő főszerepekhez jutott *Szirmai Imre* és mellette *Solymosi*, *Kenedes*, *Ujvári*, *Szerdahelyi*, *Pázmán Ferenc* és *Irsai Leó*. Az operett *Stoll* Károly avatott rendezése mellett kerül színre mint e szezon harmadik újdonsága.

A Nemzeti Színház újdonsága. *Sötétség* a címe a *Nemzeti Színház* legközelebbi újdonságának, amelyre most készül a művészi személyzet. A darab 4 felvonásos társadalmi színmű, szerzője pedig *Ruttkai György* s ugyancsak az egész drámai személyzetet foglalkoztatja. A főszerepeket *Jászai Mari*, *P. Márkus* *Emilia*, *Helvey Laura*, *Ligeti Juliska*, *Vizváryné, Ujházi, Szacsay, Császár, Gyenes, Dezso, Gabányi* és *Rózsahegy* fogják játszani.

Lehár Ferenc ünnepe. A *Drótostót* ma esti, századik előadásán *Lehár* Ferencet, a jubiléris szerzőt a *Magyar Színház* közönsége, művészszemélyzete és igazgatósága sokféleképp ünnepelte. Előadás előtt a színpadon *Sziklai Kornél* átadta neki a művészszemélyzet nagy ezüstkoszoruját, az igazgatóság pedig egy kis arany drótostóttal lepette meg. Hasonló emléket kaptak a jubiléris darab összes főszereplői, míg a kórus tagjainak ezüstből öntött drótos jutott emlékül. *Lehár*, amikor babéros díszű karnagy pulptusán megjelent, a közönség zúgó tapsal fogadta és egész estén át ünnepelte. Holnap, vasárnap este a *Drótostót* 102-ik előadásán az igazgatóság meghívására *Lehár Ferenc* *wáló dirigálma* fog.

Előadások a Várszínházban. E hét folyamán kezd meg a *Nemzeti Színház* személyzete előadásának sorozatát a Várszínházban. Az első előadás é hó 8-án. csütörtökön, a második 10-én, szombaton lesz. Mindkét előadás a Várban premiere lesz. Csütörtökön a *Patyolat kisasszony*, Brienx 3 felvonásos színműve, szombaton pedig *A titok*. *Pierre Wolf* vigjátéka kerül előadásra.

Hírek a Vigszínházból. A *Vigszínház* jövő heti műsorát a *Dr. Nebántsvirág* tölti be, amely a hét minden estéjén színrekerül. A keddi előadást megelőzőleg a színház zenekara *Kún László* karnagy vezényletével nyitányt játszik, amely után *Győző Lajos* elmondja *Abrányi Emil Október hatodikán* című költeményét. — Holnap, vasárnap délután, a *Korbácon*, *Bilhaud* és *Hennequin* kedvelt bohózatán kívül az *Igazgató urat*, *Lord André* szenzációs darabját is adják. — Jövő szombaton, é hó 10-én, a Rákóczi-ünnep előestéjén *Ocsbay brigadéros* adják és vasárnap, október 11-én délutánra szintén ezt a darabot tűzték ki.

Krecsányi Ignác jubileuma. Harminc éve annak, hogy *Krecsányi Ignác* színgazgatói működését megkezdte. Hogy e hosszú idő alatt a magyar színháznak a művészek nevelése, a színpadi ízlés fejlesztése, de főképp a Krisztinaváros, Pozsony és Temesvár magyarosítása körül milyen elvülhetetlen érdemei vannak, az közsimeretű. Ezt a harminc esztendő a szó szoros értelmében a színpadon töltötte dolgozva és oktata. Buzgalmánál csak szerénysége nagyobb. Ez a jubileum is nyomatlanul eltűnt volna, ha rajta múlt volna. De a társulat tagjai a tegnapi előadás előtt a színpadon teljes számban egybegyűlve közrevelték igazgatójukat és lelkesen ünnepeleik. *Follivusz* Aurél üdvözölte a társulat és az egész magyar színházat, nevében a jubiléris, kímelve nagy érdemét a magyar színházat és színházeszek körül. Majd *Anday* Blanka aranybabérkoszorút nyújtott át neki. Ezután *Feld* Zsigmond a Városligeti Színház igazgatója üdvözölte kaptársát, mint a magyar színgazgatók egyik legérdemesebbjét, legtszéletreméltóbbját. *Krecsányi* mélyen meghatva mondott néhány köszönő szót, ígérve, hogy amíg csak dolgozni bír, követni fogja az eddigi utat. A jubiléris direktort az ország minden részéről elárasszották üdvözlő sürgönyökkel.

A Magyar Színház bemutatója. A *Magyar Színházban* pénteken október 9-én lesz hosszú idő után ismét bemutatás. Színre kerül a *Tavaszi, Lindau* és *Wilhelm* operetteje. *Strauss* Józsefnek, a keringőmuzsika egyik legrégebbi mesterének zenéjével. Ez az operett *Frühlingslust* címen Bécsben már eddig is közel 150 előadást ért el. A darab rendezője is. *Strauss* József operettjének bemutatására jegyet *keddtől* kezdődőleg lehet váltani a színház pénztáráján és a Bárd testvérek zeneműkereskedésében. A *Tavaszi* bemutatójáig minden este a jubiléris *Drótostót* kerül színre, s ez esték lesznek a nagyszerű operett utolsó s suite-előadásai.

Hírek a Népszínházból. A jövő héten két ízben, kedden és csütörtökön színre kerül *Huska, Martos* és *Lakonyi* operetteje a *Bob herceg*, amelynek címszerepében már e szezonban szép sikert aratott *Komlóssy* Emma, aki e szerepen kívül *Erkel* Jenő operettjében is fellép négyszer a jövő héten. Október 6-ikán az aradi vért nukról, 11-én Rákócziról is megemlékeznek a színház az aznapi előadás keretében. *Hétjén délután* pedig *Por-szoll* Kálmán igazgató a király névnapján évente rendezni szokott ingyen előadásul *Dankó* Pista népszínművet a *Cigányéletet* hozza színre. Erre az előadásra már kiosztotta a színház az összes jegyeket. *Erkel* Jenő és *Rössel* Nándor operetteje a *Masinka*, amelynek zenéje a bemutatón nagyon tetszett, s amelyben *Komlóssy* Emma tehe ségének volt szép sikere, négyszer kerül előadásra a jövő

héten. Az operetteben vezető szerepe van *Szirmainak* és *Kovács Mihálynak*, akiknek a hadseregről énekeltek aktuális klupeit sajnos tapsolták.

Utolsó előadások a Budai Nyári Színházban. A *Budai Nyári Színházban* holnap, vasárnap két előadás lesz, délután 3 órakor féltelnyakkal a szálka című vigjátékot és a *Tiz leány* egy férfi sem című mulattató operettet adják, este fenyolekor pedig utolsó előtti előadásul a *Bob herceg* operettet ismétlik meg. Hétfőn a színtársulat búcsú előadásul *Verőnek* A szultán című operette kerül színre. A főszerepeket *Anday* Blanka, *Perényi* Margit, *F. Kállai* Luiza, *Mihályi, Ujvári, Halasi* és *Izso* játszzák. Krecsányiék első előadásul Temesvárot csütörtökön, október 8-án lesz, amikor is a *Nemzeti Színház* nagyszerű műsordarabjának, *A titok* című vigjátékának lesz ott első előadása.

Legújabb zeneműkereskedésében (Budapest károlykört 26.) Teljes operák és operettek szövegével: Goldmark, Berlichingen Götze 18.— K. Wagner, Tristan és Isolda 12.— K. Lohegrin 10.80 K. Leoncavallo, Bajazzo 14.40 K. Verdi, Aida 14.40 K. Szöveg nélkül, Wagner, Tannhäuser 10.80 K. A bolygó hollandi 6.20 K. Siegfried 12.— K. Verdi, Aida 9.60 K. Rigolotto 4.80 K. Traviata 4.80 K. Trovatore 4.80. Offenbach, Hoffmann meséi 9.60. Orpheus a pokolban 4.80 K. Szép Heléna 4.80 K. Operettek: Strauss Denevér 5.40 K. K. K. H. K. K. Operettek: Strauss Denevér 5.40 K. San Toy 5.40 K. A drótostót 2 füzeten 6.— K. Lincke, Indra 3.— K. Luna asszony 3.— K. magyar szövegvel. Bob herceg 6.— K. A drótostót 6.— K. Katalin 6.— K. Casanova 6.— K. Hoffmann meséi 6.— K. Keringők: Luna-keringő 2.40 K. Édes lányka 2.40 K. Lincke, Verschmühte Liebe 2.40 K. Hunnia-keringő 2.— K. Eredeti Cake Walk a Mici hercegnőtől 1.80 K. Legkedveltebb klupek és dalok: Patat, Dori von Freischmecker 1.80 K. Huber, Stör ich? 2.40 K. Lincke Es war einmal 2.16 K. Aleter. Légyott, Intermezzo 1.80 K. A rózsabimbó és a nap 2.16 K. A napvirág és a nap 2.16 K. 110 magyar népdal zongorára cigányos módorban 3.— K. Dankó Pista 50 dala zongorára 4.— K., csembalómra 4.— K., hegedűre 3.— K. Dóczi dalok gyűjteménye 5.— K. Kurucnők legújabb gyűjteménye 4.— Kapható ugyanott az összes zenedékben előirt tananyag. Állandó vevők kedvezményben részesülnek. Könyv- és zeneműjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Dr. Nebántsvirág.

— A Vigszínház bemutatója. —

Budapest, október 3.

Olyan kolosszális sikert, mint amint a ma este *Mars* és *Desvakiere* darabja, a *Dr. Nebántsvirág* a *Vigszínházban* aratott, visszamenőleg keresve, nem találunk *Az őrnagy ur* és a *Loute* óta. S nem is éppen véletlenség, hogy a ma esti újdonság odasorakozik a *Vigszínház*nak e két grandiózus sikeréhez harmadikként: a *Dr. Nebántsvirág* a francia bohózatának ugyanabból a boszorkánykonyhájából került, melyben *Az őrnagy ur* és *Loute* ismétlődött.

Minek megismételné, százszor és százszor ledaráltuk már: csak egy igaz bohózatról beszélünk lakozik a földön és ez a galusoké, akikről már a klasszikus Cicero megírta vala, hogy „olyan néplaj, amely feltűnő könnyűséggel és kellemesen ceveg.” Csakis az ilyen népek a tolforgatóiban lakozhatik a tomboló jókedvnek az a kiapadatlanság mennyiség, amennyi ezeknek az embereknek rendezésére áll, hogy az oldanyilallásig megkacagtassák embertársaikat. S a francia bohózat színpadnak ezek közt a tréfamesterei közt is első helyen állnak azok az urak, akiknek tollából *Az őrnagy ur*, a *Loute* s legutóbb a *Dr. Nebántsvirág* kikerült.

Amint a két francia szerző ebben a legújabb bohózatában helyzetekben és figurákban kieszeli, az már nem is írni lelemény, hanem szemfényvesztői jongleürködés a színpadi helyzetekkel és figurákkal. A darab első felvonása még csak hagyján! Ebben a história pompásan és mulatságosan indul, de ami aztán a másodikban, meg a harmadikban következik, azt még csak követni és kecsagással győzni is feladat. Valóságilag lehetetlen elmondani, hogy mi történik ebben a *Dr. Nebántsvirágban*. Megpróbáljuk galléron csipni ezt a *Lachevette* ügyvéd urat, de mint a gyík, minduntalan kisiklik a kezeink közül, ha el akarjuk mondani mi mindenféle helyzetben és bonyodalmas meggyerezésű és ó miatta mind a többi aki a bohózatban szerepel. Csakhogy éppen jelezük a darab tárgyát, mondjuk el, hogy az a *Lachevette* ügyvéd az a bizonyos *Dr. Nebántsvirág*. Ezt a nevet azért ragasztotta magára, mert édes testvére lehetne az általunk oly jól ismert operettből *Nebántsvirág kisasszony*-nak, aki mindenféle kalandokon vándorol keresztül, míg ártatlanul kerül vissza a zárdába és innét jöendőbelje karjába. *Dr. Nebántsvirág*-ról persze nem lehet ezt elmondani. Ó, mint férfi, beéri az ártatlanság látogatásával, a kalandjait sokkal vastagabban csinálja. *Lachevette* házassodni készül, nőül akarja venni *Chambaudier* orvos leányát s hogy ezt megtehesse, szakítani akar két szeretőjével, akik közül az egyik lérejs asszony, a másik pedig cocotte.

A darab voltaképpen ennek a két s: a kitérnek a története. De ennek a történetnek az egyes fázisait

elmondani szinte lehetetlen. A bohózatos helyzetek oly örületes gyorsasággal kergelőznek, a meglepő fordulatok oly rohamosan váltják fel egymást, hogy az egyik időlt még ki se kacagott magukat s már ránk zudul a másik. A darab második felvonása dr. *Nebántsvirág*nak egyszerre két lakásán történik, mely két különböző utcában van s amelyen át egy turlangos, lorgatható könyvtárszékereyén át közlekedik. Az a hajlévadászat aztán, amelyet ebben a kettős lakásban dr. *Nebántsvirág*ra folytatnak, a Csiborasszója annak, amit bolondériákban a színpadon művelni lehet. Akkor a zajos hatása is volt a felvonásnak, hogy az egész nem volt egyéb, mint az orkányszerű kacagásoknak valóóság sorozata. Hasonló hatása volt a harmadik felvonás szcenikai fogásának is, melyben egy titkos játékbank egy szemplántás alatt kórházteremé alakul át, melyben az ágyak gurulnak ki a falakból s a játékosok hirtelen betelegkélkednek ki. Szóval, a két francia szerző a színpadtechnikai fogásokat is alaposan kihasználta, hogy darabjuknak minél zaosabb és minél tartósabb sikert biztosítsanak.

Es el is érték céljukat a dr. *Nebántsvirág* feltétel nélkül *Az órnagy ur* és a *Loute* kolosszális sikeréhez fog sorakozni s a lipótkörti színház ez idei évadja alighanem a dr. *Nebántsvirág* nevével fog elkeresztelődni.

Amilyen pompás a darab, épp olyan pompás volt az előadása is. A *Vigszínház* egész gárdája a maga genre-jában újra remekelt s csak abban tehető az egyes szereplők közt különbség, hogy szerepeik nagy sága szerint vehetik ki részüket a sikerből. Rendkívül mulasztós volt *Góth*, a címszerep megjátsszója, *Hege-düs* Champaudier mint orvos tökéletes volt, mint mindig, *Tapolczai* (d'Arcy közjegyző), a megcsalt és egyúttal kikapós férj szerepében, tele szeretetreméltó kómiakkal, s egyenesen zenialis volt *Tancy*, aki egy cinikus gazember de előkelően finom hamiskártyást nagy művészetrel játszott. A *Vigszínház* új női akvizíciója *Harmath Hed* ig (Yojo)te) hívatottabb lenne ugyan a női artatlanság lílionszerűségét ábrázolni, de kis cocotte-ja is csupa tehetség volt. Egy finomul és szellemesen elmondott kis monológjára nyílt színen is megtapsolták. *Kertész* Ella elegáns és előkelő volt és *Pécsi* Paula is jól helyt állt. Az apró epizodisták közt felemlítjük a genialis *Szerényi*, *Vendrey Bárd*át, *Elassát*, *Gazzi* Maristát, *Varga* Nusit, *Kész* Rózsit. Hogy a tapsok a felvonások után csakugy zúgtak a szereplők felé, az elmondottak után csak természetesen s hogy a dr. *Nebántsvirág* előadásai hosszú sorozatban fogják követni egymást, még természetesebb.

A darabot *Hajó* Sándor nagy ügyességgel fordította.

(M.-s.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ Tanügyi előadás. Érdekes ülése volt ma a III. kerületi vörösvári-utcai elemi népiskola tanfolyamának. A tanfolyamot egyik fiatal és igen tehetséges tanár, Schiffer Iona kiasszony bírálata alá vette a most aktuális vált phonomimikai módszereket, ezt a szép és tanulságos témát oly kiváló eredménnyel és sokoldalúsággal boncolgatta, hogy méltán megérdemli, hogy belőle egyes részleteket itt közöljünk.

Előadásának kezdetén ismerteti Csáki Eke székfővárosi tanító. „Az ABC kezdete” című művét mély pszichológiai tudással. Többek között ezt mondja: Itt tulajdonképp nincsen új módszer, amennyiben nem más, mint a Grosselin—Czukrasz-léle módszer némi változásokkal. Csak új alapot rak a gyermek lelkében, de nem épít arra. Ezután *Czukrasz* Róza módszerét tárgyalja, ahol bebizonyítja, mily nagyra lendült vele a tanítás eredménye, de hibának véli, hogy a gyermekbe szuggereáljuk vele a képzeteket. *Czukrasz* Róza eljárását mint rendszert a maga nemében kiűnőnek tartja. A hiba, amelyet benne megjelölt speciális, de a mi szempontunkból természetesen elvetendő. Hiányzik a módszerből a lélek szabad, öntudatos mozgása. A tanulságos és kimerítő bírálat után dr. Güzz József „Hangulatszó képes abécé” című művéről értekezett s nagy elismeréssel szól róla. Különösen kiemeli, hogy saját tapasztalatai szerint mily mély impressziót gyakorol a gyermekre az általa feltalált „gyermekbetűk” használata. Az érdekes előadás mely közel egy óra hosszat tartott, az egész tanfolyamot évezettel halgatta végig.

○ A századik ülése. A királyi természettudományi társulat állattani szakosztálya ma tartotta 100-ik üléseit, melyen *Monticelli* népolyi egyetemi tanár, *Chyzer* Kornél és *Szalay* Imre miniszteri tanácsosok, *Klug* Nándor, *Jendrassik* Jenő, *Klein* G. u. a. *Daday* Jenő, *Hudya* Ferenc egyetemi tanárok, *Horváth* Géza nemzeti múzeumi igazgató, *Paszlavszky* József társulati főtitkár és nagy közönség vettek részt. *Entz* Géza szakosztályi elnök a vendégek üdvözlése után vázolta a szakosztály működését, a belőle kiindult tudományos mozgalmak és elért sikereit. *Paszlavszky* József főtitkár a társulat nevében üdvözölte a szakosztályt, elismerőleg emlékezve meg annak tudomá-

nyos munkásságáról. *Csiki* Ernő statisztikát olvasott fel a 100 ülése folyamán tartott előadásokról és azok előadóiáról. E szerint *Horváth* Géza, *Abafi-Aigner* Lajos, *Entz* Géza, *Méhely* Lajos, *Kertész* Kálmán, *Daday* Jenő, *Rátz* István voltak a legszorgalmasabb előadók. Utána *Horváth* Géza értekezett az alkalmazkodás meglepő jelenségeiről a hazai rovarvilágban. *Méhely* Lajos új gyíkot ismertetett a magyar királyság területéről, ki-mutatva annak törzsfelújítási leszármazását. Az utolsó előadó *Rátz* István tanár volt, aki a fonáltergek között előforduló ketalakuságok ismertetése s két, hazánkban eddig ismeretlen elősködő ísmertető mutatót be, amelyekről az ivari ketalakuság meglepő formában jelentkezik.

○ Még egyszer. (Ady Endre verseskönyve.) Ady Endre a modern költőknek abból a fajtájából való, akik szinte hősies bátorsággal törtétnék a lelkük vadonjaiban, hogy végülül megtalálják — magukat. Az Ent kereső ut igen szomorú; a mámorok sikátorai, a szenvedélyek utvesztői tele vannak gyötrelmes mentekkel. Ah itt vezetett el egy lehérgondolat, egy kristályos érzés ott fült a szesz gőzébe! A mai pogányok mezletelensége nem a régi már. Az erős, a dalás a heraklész pőzök szép kora lejárt... A Pán-imádók ma nem erős szabadok, hanem satnya rabok, akik a megváltást egy világos pillanat képében esengik. Ady Endre könyvében is ennek a tragikumnak szele süvölt. És megboradunk tőle, hogy milyen tudatosan bordja a keresztet. Nem lézonganak a jambusok, s nem árad ki a sorok kövé a könnyek folyama. Ady a gondolatok aranybányáiban turkál és néha — gyémántot is talál. Ha néha nem új a gondolat, az nem baj — mert az erős gondolat manapság költőbb az újnál. A hangja biztos, a trémát alig ismeri. És bár nem való a verselés boszorkánymesterei közül, üdén, kellemesen csengenek a rimeik. Kis könyve tehát érték, mert kábulatában sokszor éreztek magukat találva. A ma embere elgondolkozva hajgja rá a fejét...

○ Az Akadémia ülése. A Magyar Tudományos Akadémia október 5-ikén, hétfőn délután 5 órakor tartja meg a szünet után első összes üléseit, báró *Édöts* Loránd elnöklételével, melynek tárgyai tolyó ügyek. Ezt követi az első osztály ülése *Heinrich* Gusztáv elnöklételével, melynek tárgya: *Thury* József I. tag: Török nyelvművelek a XIV. század végéig omű szektológiai értekezése.

○ Új idők. E héten a bélyei vadászokat, a parlamenti zavarokat, az új Erzsébet-hídat mutatja be az *Új idők* kiadó lényképekben s közül e mellett művészi képeket is. A szöveg rendkívül érdekes: *Ritók* Emma és *Bücher-Clausen* regénye mellé sorakoznak *Herczeg* Ferenc, *Malonyay* Dező, *Vayk* cikkeit és novelláit. *Gárdonyi* Géza, *Erdős* Renée versei és az apró, változatos cikkek egész sora. Az *Új idők* negyedikévi 4. koronával lehet előfizetni *Singer* és *Wolfer* kiadóhivata ában (Andrássy-ut 10.), mely káviratra szívesen küld mutatványszámot is.

SPORT

○ A Fővárosi Torna-Klub minap tartott közgyűlést nagy lelkesedéssel egyhangulag elnökölt és választotta *Loránt* Dezsőt a *Független Magyarorszag* letelező szerkesztőjét. Az újonnan megválasztott elnökért *Grumann* Fülöp, *Herczeg* Hugó, dr. *Osztér* Lipót és *Adorján* Dezsőből álló kiűdöbtségg ment és kísért a lovag-utcai elemi iskola egyik termében megtartott közgyűlésre. *Loránt* Dezső beszédével köszönte meg a nagyszámban jelenlévő tagoknak megválasztását s buzdította őket az egyesület érdekeit kifejtendő munkásságra. Az elnökválasztás után megakiktatták az idei vígalmai bizottságot, amelynek elnöke *Herczeg* Hugó lett. A bizal. de már is sikereket elért egyesület a tél folyamán több sportünnepet és mulatságot rendez.

Őszi meeting.

— Hatodik nap. —

Budapest, október 3.

Aki azt hiszi, hogy ma a favoritok nyertek, nagyon téved. Néha-néha beszemtelenkedett egy-egy favorit, de a következő pillanatokban annál nagyobb meglepetésekre ébredt a közönség.

Az első versenyben Taralra és Monte Christora esküdtött mindenki. Erős favorit volt s tudják-e, hogy mi történt? Be is érkezett elsőnek.

— Ma favoritnap lesz! — szölkta a beavatottak. Oh mennyire tévedtek ezek az urak!

Hogy mennyire tévedtek azok az urak, legjobb példája annak *Sommerfrische*, mely *Lewis*szel nyergében vígan kenterezt be a II. oszt. eladversenyben. Maga mögött hagyta az összes favoritokat, köztük a német *Eitel* is, melynek gazdája iránt igen lojális a *Magyar Lovaregylet*, mert a programban nevéig is szerepelteti! *Herr* K. Müller. Mért *Herr*?... Mért németül?... Vajjon ha Németországban magyar jó futna, annak gazdáját a hivatalos program így írni ki: *Molnár* ur?

Hogy mennyire tévedtek a favoritok győzelmében bizó urak, még jobban megerősítette *Bogár*. Hajh milyen finish volt! Akik megfogadták, a pokol minden kinjárt állottak ki az utolsó husz méteren. *Kopasz*oknak kinőtt a haja. Csillag *Anna* fejüek pedig megkopaszodtak. *Vice versa*, mint a villám, rohant előre, de *Bogár* egy kurta orrhosszal mégis első maradt. Totalizátor: 10: 187.

Hát *Africanus* és *Pumus* favorit volt-e? Mégis győztek. Jaj a favoritoknak és fogadóknak... Eljének sokáig! — mondják a könyvfogadók.

És most térjünk át a váltópénztárra. A váltópénztár ugyanis arra való a löversenyterén, hogy ott ezreseket tízesekre, tízeseket ezresre váltsen be s ha valakinek a totalizátor egy zsák koronát ad át, kegyeskedjék a váltópénztár azt beváltani, mert senki-nek sincs pénzsebe. De a váltópénztár urai igen kényelmes emberek s becsapják a közönség orra előtt kis üvegablakukat. Jó volna figyelmeztetni őket, hogy mért kapnak fizetést.

A versenyek részletes eredménye:

I. Nyeretlenek versenye. Díj 8000 korona, távolság 1800 méter. *Péchy* A. *Monte Christoja* (Taral) első, *Wampum* (Southey) második, *Ruggiero* (Lewis) harmadik. Azután *Susárló*, *Caserta*, *Villemer*. Totalizátor 10: 26. Helyre fogadások: I. 50: 78, II. 50: 88.

II. II. od osztályú eladverseny. Díj 8000 korona, távolság 1400 méter. *Gróf Esterházy* F. *Sommerfrische* (Lewis) első, *Finánt* második, *Lassia* (Seidemann) harmadik. Azután *Eraz*, *Ortrud*, *Ismerős*, *Itzél*, *Roman*. Totalizátor 10: 52. Helyre fogadások: I. 50: 112, II. 50: 3/8, III. 50: 204.

III. Kétvések nagy handicappja. Távolság 1500 méter, 10,000 korona az elsőnek, 2000 korona a másodiknak, 600 korona a harmadiknak. *Boross* Jenő *Bogár* (Lewis) első, *Vice-versa* (Huxtable K.) második, *Rosenmontag* (Baines) harmadik. Azután: *Augur*, *Leikem*, *Harcos*, *South Star*, *Zarina*, *Kikelet*, *Ordens-fex*, *Rhodope*, *Nikita*, *Bonta*, *Csiris*, *Calderon*, *Szemes*. Totalizátor: 10: 187. Helyre fogadások: I. 50: 276, II. 50: 106, III. 50: 118.

IV. Nyeretlen előd kétvések handicappja. Távolság 900 méter. *Baró* *Uchritz* Zs. *Africanus* (Milburn) első, *Vigjáték* (Lewis) második, *Renée* (Martinkovics) harmadik. azután *Rominten*, *Celeritás*, *Aszondja*, *Der Izé*, *Likör*, *Muczuska*, *Wigwam*, *Robber*. Totalizátor: 10: 63. Helyre fogadások: I. 50: 104, II. 50: 108, III. 50: 72.

V. Októberi handiapp. Távolság 1100 méter. Díj 8000 korona. *Somosi* ménes *Pumusa* (Martinkovics) első. *Faulisches* (Milburn) második. *No-god* (Cowmann) harmadik, futott még *Royal Flush*, *Lili*, *Javorina*, *Belle of Hernalis*, *Donald*, *Talvolta*, *Osatt*, *Malupri*, *Maisy*, *Angola*. Totalizátor: 10: 61. Helyre fogadások: I. 50: 108, II. 50: 162, III. 50: 118.

VI. Eladverseny. Távolság 1600 méter. Díj 2000 korona. *Baró* *Uchritz* Zs. *Sardouya* (Fetting) első, *Perlasz* (Bonta) második. *Matchboy* (Bichler) harmadik. futott még *Cassandra*. Totalizátor: 10: 52. Helyre fogadások: I. 50: 88, II. 50: 64.

Holnap futják a *S. Legert*, az őszi meeting legfontosabb versenyét. *Beregvölgy* volt a favoritja, de le-törése után *Bono modo* került a könyvfogadó jegyzék élére s *Jenkins* törése után majdnem kétségtelen, hogy ez a díj is a *Springer-istálló* zsákmanya lesz. A verseny indulói:

Pompás	lov.	Spencer
Nemes	"	Van Dusen
Maro Polo	"	—
Wiking	"	Russel
Szélessend	"	Martinkovich
Bono modo	"	Lewis
Bartolomeo	"	—
Czipress	"	Bonta
Sorrento	"	Huxtable
Aachen	"	Taral

Bono modo, *Szélessend* és *Cipész* e társaság elitje s valószínűleg ez lesz a bejutás is. A többi mind outsider. Je-ölkjünk:

- I. *Springer* ist.—*Marineur*.
- II. *Foa*—*Adoma*.
- III. *Bono modo*—*Szélessend*.
- IV. *A dozat*—*Loterie*.
- V. *Rótsa* *Lili*—*Bonbon*.
- VI. *Andrássy* ist.—*Sohasem*.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Sóos bíró ügye.** *Svarcz* Ábrahám ügynök, aki a fogva levő *Sóos* Kálmán bíró ügynökeként szerepelt a budapesti törvényszék helyett, aért *Sóos* Kálmán mint bíró működött, a pestvidéki törvényszéket delegálta. *Svarcz* Ábrahám azonban ezzel sem volt megelégedve és ismét más bíróság kiküldését kérte, még pedig azért, mert *Sóos* Kálmán évekket ezelőtt mint alügyész a pestvidéki törvényszéknél is működött s így szerinte elfű a bíróságtól sem várható részrehajlatlan ítélet, *A Kuria* ezt a kérelmet elutasította

azzal a megokolással, hogy Soós Kálmán bírói minőségben a pestvidéki törvényszéknél sobasem működött, allgyészi minőségben is már évekket ezelőtt volt alkalmazva s így a szolgálati viszonyból kiloyólag elfogultságra vagy részrehajlóságra még csak következtetni sem lehet, más bíróságnak kiküldésére alapul szolgáló ok pedig főnn nem íorog.

§§ Elítélt borhamisító. Sopronból jelentik, hogy Ungár Lipót kis-martoni bornyagkereskedőt a belügyminiszter borhamisításért husz napi fogságra ítélte. Elítélte azonkívül a mellékbüntetésekre és az ítéletnek közzétételére.

Nyiltér.

Egyévés önkéntesek
legjobban és legolcsóbban szerezhetik be felszereléseiket az előnyösen ismert

BLUM ÉS TÁRSA
szerb királyi és József főherceg udvari szállítóinál
Budapest, Sütő-utca 2. sz.

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN
szanatóriuma és vizgyógyintézte
Abbaziában,
felnők és gyermekek számára.

Ovja az egészségét!
Ezernél több kiváló orvos ajánlja!

Arjegyzés kívánatra mindenhorá díjmentesen küldetik. Vidékre 25 vagy 50 áruveges leadást a fuvardíjat oda és az áruvegekért vissza fizeti a SZT. LUKACSFÜRDŐ KUTVALLALAT BUDÁN.

Első biztosító-intézet katonai
szolgálat esetére
6 es. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt mint szövetkezet
Budapest, Váci-utca 34.

Fingyermekek ellátása a védőkötelezettség, illetve a nagykorúság idejére. Aggkori, özvegyjáraadék és nyugdíjbiztosítás — Olcsó díjtelek, szabadelvű feltételek.
Jelentékeny nyereségreszesedés, képviselők, utazók és főgnyökök előny-een alkalmazhatnák.
Biztosítási állomány 45 millió korona.
Biztosítási alapok 12 millió korona.

Dr. Schiff Kálmán
massage, testgyenyenítő- és svédornaszati intézetében
Budapest, IV., Károly-kört 23. (RÖSER-bazár)
a gyogyornaszatra a beiratások megkezdéséig
Rössz testtartásu felfügésben visszamaradt vérszergény leányok és fluk egészségí tornászata.

Gyogyintézet testgyenyenítő-szeti sebészet számára.
Dr. A. WITTEK, Graz, Merangasse 26.
Telefon 594.
Gyogykezel hátrginc és végtagok görbülését, szrgorodott és indgápat, valamint az izleti lokok minden fajtaját stb. Saját műterem Hessing-téle corsettek és készülékek számára. Prospektus ingyen.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító-társaság.
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága
Tisztan a kölcsönösség elvén alapszik.
Utánzetési kötelezettség nélkül.
Részvényesek nincsenek.
Összes vagyon 1902. december 31-én
1,981,516,483-42 frank.
Biztosítási állomány 1902. december 31-én
6,958,093,587-09 frank.
Magyarországi vezérigazgatóság:
Budap. st. IV., Károly-kört 26.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyogyómd rendkívüli jó sikerrel less alkalmazva kőszvény, aszma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmak, súlyos ideg-, vér- és bőrbajban Biztos védelem széthűdés és elmezavar ellen. 15 év óta kilett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyogyulással számol be.

E gyogyómd megalapítójának és egyedüli képviselőjének,
Dr. Kovács J.
egyet. orvostan (Hemopatia) rendelőintézte van
Budapest, V., Váci-kört 18. szám a.
Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig.
Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetben kitél is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyogyómd.

DELBECK & Co.
Reimsi pezsgőbor- Brazy Kálmán-nál,
gyar főlerakata. füzor- és csomagokozók.
Budapest, Múzeum-kört 23.

Természetes forrómeleg kén források, iszapfürdők, iszapborogatások,
szabany-massage, vizgyogyintézet villany-fényfürdők, gőzfürdők kő- és kődfürdők, gyogyvíz uszodák. Olcsó és gondos ellátás. Gusz, közvény, ideg-, bőrbajok stb. feldl kimartó prosectusát küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága Budán

Budán a városmajor táján, vagy azon a környéken **keresek elsőemeleti napnak fekvő, balkonos szobát.**

Az ablakai lehetőleg kertbe nyiljanak. Szives ajánlatokat kérek e lap kiadóhivatalába „Budai szoba“ jellel.

TÁVIRATOK

Brüsszel, október 3. A XX. Siecle című lap kijelenti, hogy értesülése szerint teljesen alaptalan egy külföldi lapnak az a jelentése, mely szerint a belga király október közepe jelé Béosbe utazik. Ily utazásról e pi lanatban nincs szó.

Los von Ungarn.

Troppau, október 3. (Tariománnyűllés.) Türk Károly képviselő megindokolja első olvasásban előadott indítványát, mely szerint a kormány felszólítandó a kellő lépések megtevésére az irányban, hogy tegye meg a kellő intézkedéseket azon esetre, ha a Magyarországhoz való eddigi közjöi viszony a tiszta personal unio alapján feloszlik és rövidesen kezdjen hozzá a Magyarország ellen felállítandó autonóm vámtarifa elkészítéséhez. Gróf Thun-Hohenstein tartományi elnök a kormány nevében azt a nyilatkozatot teszi, hogy a kormány ezután is, úgy mint eddig, meg van győződve a gazdasági közöségnek előnyeiről és nélkülözhetlenségéről és igyekvése oda irányul, hogy ezen kötelék megerősödjék. Türk indítványát a bizottsághoz utalták.

A kereskedelmi szerződések előkészítése.

Bécs, október 3. A kereskedelmi szerződések előkészítő anyagára vonatkozó munkálatok befejezése alkalmából a kereskedelmi kamarák és ipari testületek nagy részvétel mellett ma diszputációt tartottak. Báró Mauthner eökök az alsó-ausztriai kereskedelmi és iparkamara elnöke a diszputést hosszabb beszéddel nyitotta meg, melyben visszapiillantást vetett a világ általános kereskedelmi politkájára. különös tekintettel Ausztria-Magyarország kereskedelmi összekötéseire. Rámutat arra, hogy a még továbbtartó bizonytalanság elviselhetetlen és sürgeti a kereskedelmi szerződések meguitását és a Magyarországgal való kiegyezés periekionálását.

Báró Call kereskedelmi miniszter színtlen utal a kereskedelmi politikai viszonyok bizonytalanságának elviselhetlenségére. A kormány igyekvezi jog a szerződések hagyonmányos ormait meguitani.
Rivnac a prágai kereskedelmi kamara elnöke a Magyarországhoz való viszonyvni foglalkozik és a prágai kereskedelmi kamara nevében a legnagyobb súlyt a Magyarországgal való igazságos gazdasági kiegyezésre helyezi. A vámkülviválás nem kívánatos, de mégis lehetőség esete a központi hat'ság megfelelőleg készüliön elő. Ugyaníly értelemben beszél a reichenbergi kereskedelmi kamara elnöke. A brünni kereskedelmi kamara elnöke azt az óvatj fejezte ki, hogy a kereskedelmi szerződések lehetőleg hosszú lejáratuak legyenek. Több szónok beszéde után a teni nyilatkozatot egyhangulag elfogadták.

Este banket volt. Először báró Mauthner mondott felkőszöntöt ő felségére és köszönetet mondott azért a rendűellen büségért, amellyel ő felsége államiságnak összes tényezőinek törvényileg biztosított jogaihoz ragaszkodik. Ezután az elnök poharát a kormányra emelte. Különös megelégedést kiemelve,

hogy a miniszterelnök ur eddig Ausztria törvényes beolyását az összállamban ériylyvel és határozottsággal képviselte.

Dr. Koerber miniszterelnök elsősorban köszönetet mondott a kormányban rendkívüli szives üdvözléseért és utalt arra a támogatásra, melyben a kormány az ipart, kereskedelmet és kispárt ressesíti. Hogy mily komolyan foglalkoztatnak bennük az önök ügyvel, azt ismerjük tel abból a melegségből, amellyel kérem önöket, hogy a Magyarországhoz való gazdasági viszonyhoz teljes energiával ragaszkodjanak. Csodálkozom hogy az önök körében is a külvivásról beszélnek. Ne vegyék ezt a szót ajkukra. Önök legjobban ismerik annak horderejét. Ha megtörténhetik is, hogy a politikai agitáció különböző események által feltöltelve vagy bizonyos celok által indítva a régi és kipróbatát kötélek felbonthatás teszi jelszavává, — önök uraim az Ausztria cég gazdasági tanácsosai, önök sobasem fognak erre az elszomorító eredményre jutni, ha számításba veszik a természetes viszonyokat, a monárkia érdekeit és ami Laitán inneni szükségleteinket. Egyik fél se engedje kezéből elrepiülni a gaambot, hogy a háztétön levő verőbe vadászson. Mi támogatni fogjuk összes termelésünket Magyarországgal szemben és Magyarország a magáét Aus triával szemben. De a legjobb oltalmat a munka itt és oda át is a közös vámtarifa és jó kereskedelmi szerződések mellett találja meg. Ha most felhős az ég és mindegyik azt tartja, hogy oka van a másokra duzzogni, mégis ki fog derülni és a megfontolt emberek szóhoz fognak jutni, akik hosszú időre megapitják a politikai és gazdasági békét, melyre mind a két félnek oly nagy szüksége van és melynek alapjai nem nehez megialálni ha mindegyik loáisan tiszteletben tartja a másiknak a kiegyezési törvényben meghatározott jogait. En nem hiszek abban, hogy az utolsó kiegyezésről van szó és ezután a külvivás elkerülhetetlen volna. A természet erősebb, mint az emberek és már mondtam, hogy a gazdasági közöségét a természetes viszonyok parancsolják. Tíz év mulva ismét sok dolgon fognak viatkozni és ezután vegre még is megegyeznek. Poharát az osztrák gazdasági életnek egybegyűlt képviselőire emeli.

A helyzet Szerbiában.

Belgrád, október 3. Az elítélt tiszték felhívást intéztek a hadügyminiszterhez, hogy állítsa a katonai büntetőtörvénykönyv értelmében bíróság elé azokat a tiszteket is, akik június 11-én a királygyilkosságot elköveték vagy az összeesküvésben részt vettek. Az elítélt tiszték a figyelmeltetéssel végzik a hadügyminiszterhez intézett felhívásukat, hogy még a szerb törvény előtt is egyenlő minden polgár. Ha tehát a hadügyminiszter nem vonná felelősségre a királygyilkosokat, akkor ök, az elítéltek a skupsztinához tognak folyamodni.

Belgrád, október 3. A király délután fogadta skupstina elnökségét és ezután Gruics tábornokot megbizta a kabinetalakítással.

A szocialisták Spanyolországban.

Madrid, október 3. A szocialista-párt követeléseinek teljesítésképpen holnap a hivatalos lap rendelet közi, mely a fennálló választási törvény megváltoztatásával megadja a munkásoknak a passzív választási jogot a municipiumok képviselőibe.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 3. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatott buza 77 kg. 7-45 K. Beödről, 77,5 kg. becskerei, 77,0 kg. és 73,8 kg. Törökbecséről, 78,2½ kg. és 77,5 kg. 7-20 K. Érsekújvárról, 78 k. 7-30 K. Nagy-Surányról. Ross Ipolysághról 5 9) K., Surányról 6-15 K., Galántáról 6-22 K., Páparól 6-40 K. Arpa 10-15 fillérel drágult. Tengeri 6-80—75 K. Magyar zab minőség szerint 5-70—6-20, válogatott 6-70 K. Lisztben az üzleti viszonyok nem javultak. Korpa iránt nem volt érdeklődés, az irányzat hanyatlott.

New-York, Október 3. (Termenyitősség.) (Zárlat.)
Gyapot: New-Yorkban nyelven 9,85 (10.—), Októberre 13,89 (13,29). Januára 9,46 (9,88). New-Orleansban helyben 10,½ (10,½). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8,80 (8,80), Stand white Philadelphianban 8,75 (8,75). Refined in Cases 10,75 (10,75). Credit Baianos at Oil City 1,62 (1,62). — Zsír: Western steam 8,25 (8,25). Rone és Brothers 8,50 / 8,50. — Tengeri irányszata állandó. — Októberre 51,½ (52,½) — Dec-re 51,½ (52,½). — májusra 50,½ (50,½). — Buzs irányszata engedő. Piros őszli nyelven 83,½ (84.—). — Októberre —.— (—.—). — Dec-re 84,½ (84,½) — Májusra 84,½ (83,½). — Juliusra —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1,½ (1,½). — Adó: fair Rio 7. sz. 5,½ (5,½). — Októberre 4,70 (4,70) Januára 5,10 (5,10). — Lassz: Spring Wheat clears 3,70 (3,70). Cusor: 3,½ (—.—). — 3,½ (3,½). Ós: 23,25—26,95 (26,25—26,95). Réz: 13.— (13.—). — 13,25 (13.—). — 13,27. (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 3. (Termenyitősség.) (Zárlat.)
Buzs: irányszata engedő, Októberre 77.— (77,½) Dec-re (77,½). — 78,½. — Tengeri irányszata állandó, Októberre 44,½ (45,½) — Zsír: Októberre 10,60 (10,62) Dec-re 8 88 8 80. — Szalonna short: clear 8,87 (9.—). — Sertészsír: Októberre 11,20 (11,10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

(Az e rovat alatt közöltöttek nem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

MESE

Sündisznó királyfi.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király, az elment vadászni. Vadászott reggeltől estig, egyszerre csak azon vette magát észre, hogy eltevedt a rengeteg erdőben. Kereste az utat erre is, arra is, de hiába, sehogy se tudott kitalálni.

Már éppen azon gondolkodott, hogy valahol a fa alatt túli az éjszakát, amikor hirtelen megszólalnak valaki mellette:

— Kivezetlek az erdőből, ha nekem adod az egyik lányodat.

Néz a király mindenfelé, sehol se lát egy lelket se. De amint néz, megint csak megszólalnak valaki mellette:

— Kivezetlek az erdőből, ha nekem adod az egyik lányodat.

A király most se látott senkit se, hanem amint valahogy lenézett a lába elé, egy kis tuskés disznót pillantott meg.

— Ejnye, — azt mondja, — csak nem ez a tuskés disznó szól hozzám?

— De bizony én. Csak add nekem az egyik lányodat, mindjárt kint leszel az erdőből.

— Dehogy adom ilyen csunya tuskés disznónak, — azt felelte a király — Egy éjjel nem a világ, itt hálok máma az erdőben, majd hazatalálok holnap.

Avval kapta magát, leheveredett egy fa alá és ott töltötte az éjszakát.

Másnap elől kezdte a járást. Össze-vissza barangolt mindenfelé, járkált egész késő estig, de csak nem találta meg az utat, ott rekedt a rengeteg erdőben.

Szomorú volt szegény király. Jaj, mi lesz belőle? Itt kell neki nyomorultul elveszni az erdőben!

Amint javában busul, mi szólal meg mellette? A kis tuskés disznó.

— Add oda, király, az egyik lányodat, mert különben nem találsz ki az erdőből.

Mit volt a királynak mit tennie, odaigért. Gondolta magában: ez a csunya tuskés disznó csak nem jön el érette!

Álighogy odaigért, mindjárt kint volt az erdőből, a tuskés disznó szépen kivezette.

Mások egy szegény favágó jött az erdőbe, az is úgy járt, mint a király. Ugy eltévedt, hogy nem tudja, merre van. Este mellette is megszólalnak a kis tuskés disznó:

— Fogadj fiadnak, kivezetlek az erdőből.

— Isten neki, — azt mondta a favágó, — hát légy a fiam, ugy sincs egy csópp gyerekom se.

Abban a szempillantásban ez is kint lett az erdőből és nem is gondolt többet a tuskés disznóra, mert csak nem jön el hozzá fiának.

De bizony egy éjjel, mikor javában aludt, csak kopogtatnak ám az ablakán:

— Édes apám, ereszen be, megjöttem ám!

— Ejnye, azt mondja a felesége, ki szólítja keedet édes apámnak?

Akkor ijedt meg az ember, eszibe jutott, mit ígért a tuskés disznónak, bizonyosan az kopogtat és nem akart fölkelni.

De a kis sündisznó nem nyugodott ám, hanem megint kopogtatott:

— Ereszen már be, édes apám! Csak nem akarja, hogy itt virradjak?

Most még jobban megijedt a favágó és elmondta a feleségének, mi történt.

— De már, apjuk, ha fiának fogadta, azt mondta az asszony, akkor csak ereszse is be.

Mit volt a favágónak mit tennie, fölkel, beresztette a sündisznót és azt mondta neki, hogy feküdjék a kuckóba.

— Már hogy én a kuckóba feküdjem?! Már bizony, ha fiának fogadott, jó tollas ágyba fektessen.

No belefektette tollas ágyba, aztán ott szépen aludt a tuskés disznó reggelig. Reggel egy kis cserép bögrében tejet tett neki oda az asszony a földre.

— De már, édes anyám, azt mondta a sündisznó, ha fiuknak fogadta, ültesse az asztalhoz, aztán kalázból adjon innom.

Mit volt az asszonynak mit tennie, volt egy üveg pohara a háznál, abba töltötte a tejet a kis sündisznó-fiának.

No, ott volt a sündisznó jó darabig a szegény embereknél, aztán ezek nagyon megszerették mint a saját fiukat, mert igen okos volt ám.

Egyszer azt mondja a sündisznó a favágónak:

— Édes apám, van-e kendnek egy pengő forintja?

— Éppen annyi van, kis sündisznó-fiam.

— No ha van, menjen el a piacra, ott lesz egy öregasszony, aki egy fekete kakast árul, meg egy ember, akinek egy icipici ronda nyerge meg kantára van eladó, vegye meg azt nekem azon a pengő forintot. Nem bánja meg, meghálalom.

A szegény favágó gondolta magában: Megteszem a sündisznó-fiamnak ezt a kívánságát. Avval elindult a piacra, csakugyan ott árulta az öregasszony a fekete kakast, az ember pedig az icipici ronda kis nyeret meg kantárt, megvette és elvitte haza.

Hogy megörült a sündisznó! Fogta a kakast, fölnyergelte, kantározta, aztán fölpatant a hátára, csettintet egyet és azt mondta:

— Haj te, haj, a király kastélyába!

Elnyargalt, beállított a királyhoz:

— Itt vagyok, királyi felséged, az egyik lányodért!

Hej megijedt a király! Eszibe jutott, mit ígért a sündisznónak. Jaj, hát csak mégis eljött! Három lánya volt és behívta a legidősebbiket.

— Édes lányom, egytőket neki ígértam ennek a kis sündisznónak, mivel kiszabadiott a rengeteg erdőből; hozzámé-e feleségnek?

— Dehogy megyek, dehogy megyek ilyen csunya féreghez.

És elfutott.

Behívta a király a középső lányát, az is csak azt mondta, az is elfutott. Behívta a legkisebbiket s mikor az apja megmondta neki, mit ígért, azt felelte:

— Ha egyszer ez a sündisznó olyan jót tett édesapámmal, hát jól van, elmegyek hozzája.

Avval a király elparancsolta az aranyas üveg hintáját, beleültette a lányát, nagy sirás-rívás között elbucszott tőle és utnak eresztette.

Ment a királykisasszony az aranyos üveg-hintón, a kis sündisznó meg ott nyargalt mellette a fekete kakasán. Mennek, mennek jó sokáig, berésztette az erdőbe. Itt bekukkint a sündisznó a hintóba, látja, hogy egy kicsit sir a királyleány.

— Ejnye, azt mondja, miért sírsz?

— Hogyne sírnék, mikor itthagytam édes apámat, édes két testvéremet?

— Hát másért nem sírsz?

— Másért mért sírnék?

— Hogy hozzám jöttél feleségnek.

— Oh azért dehogy sírok, hiszen te jó te-remtés vagy, édes apámmal is csak jót tettél.

Nem szót a tuskés disznó többet, mennek tovább. Egyszerre csak kiszól a királykisasszony a hintóból:

— Ejnye, ejnye, minek nyargalsz azon a kakason? Inkább ülj be hozzám a hintóba.

— Hát nem félsz tőlem?

— Hogyan félnék, amikor nekem reudalt az Isten.

Avval beült a tuskés disznó a hintóba, a kakas meg mellettük nyargalt. Mennek tovább, megszólalnak a sündisznó:

— Meg mersz-e engemet csókolni?

— Meg én, iszen az uram vagy.

És meg is csókolta. Abban a szempillantásban megrázkódott a sündisznó, gyönyörű királyfi lett belőle, hogy párját széles e világon se lehetett találni, megöleli, megcsókolja királyleányt és azt mondja:

— A csókkal megváltottál, mert el voltam átkozva. Most már te az enyim, én a tied, ásó: kapa se választson el bennünket egymástól.

Amint ezt mondta, a fekete kakasból is gyönyörű aranyosztrú paripa lett, gyémántos nyergel, kantárral, a rengeteg erdő helyett pedig egy nagy, nagy város lett ottan s a város közepében aranyos, gyémántos kastély.

Oda vezette a királyfi a feleségét, hamar elment a királynak meg a szegény favágónak, mind odajöttek és nem győztek eleget örülni, csodálkozni. Csak a két idősebbik királyleány nem tudott örülni, sajnálták, mért nem ők mentek a tuskés disznóhoz.

Aztán nagy lakodalmat csaptak s három

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Irta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(45)

XXXI.

Nagylelkű feltételek.

A reggel azt a hirt hozta, hogy Alice már fölkelhet. Lady Harriet értesítette arról a kis társaságot, amely éppen a reggelinél volt. Midőn Harden arról értesült, aggódva fölment, bár nem érte váraklanul a hirt, mert ha a katasztrófa bekövetkezett volna, bizonyára nagy rémület támadt és a mostani nyugalom egyszerűen lehetetlen. Leonard asszony is erre a következtetésre jutott.

Lord Beachville nem volt jelen. Ő a maga szobájában reggelizett. Nem akart többé Harden-nel egy asztalnál ülni. A reggeli után megjelent miss Fuller és biztosította a társaságot, hogy páciense már csaknem teljesen egészséges és két nap múlva már elhagyhatja a szobát. Tizenegy óra múlva egy ur érkezett és a lord után tudakozódott, akivel azután több órahosszat bizalmasan tanácskozott. Munraven és Astor doktor résztvettek a tanácskozásban.

Három óra felé lehetett az idő, amikor Leonard asszony felkereste Harden Johnt. Az öreg nagyon levertnek látszott. Bár nagy titokban történt minden, mégis veszedelmet sejtett és ösztönse-nyireg érezte, hogy valami nagy dolog készül ellene.

— Valami készülöben van, — szólott Effie. — Kicsoda az az ur, aki ma reggel a lord látogatására érkezett?

— Nem tudom — válaszolt Harden gyenge hangon. — Sohasem láttam. Talán az ügyvédje.

— Mily ostoba vagyok, hogy nem gondoltam rá! Azt hittem, hogy talán vegyész.

— Mit keresne itt egy vegyész?

— Hát mi a vegyészek foglalkozása?

— Sokféle. Mérget kevernek az ételkebe.

— Ezt tenné ez az ember is, ha ő is vegyész volna?

— Mit szándékozik most csinálni? Valami titokzatosság van készülöben. Félek, hogy az ön ravaszága és önbizalma dacára törbe csaltak bennünket.

— Minket? Hogy-hogy?

— Engem és önt — válaszolt Harden.

— Engem is?

— Szövetségársak voltunk. Ön volt a kéz, én voltam az eszköze.

— Mily együgyű! Én csak azt tanácsoltam önnek, ami szerintem a legokosabb volt. De ön oly félnék, hogy mindent el fog árulni.

— Ne higgye. Ma este megszököm és önnek velem kell jönnie.

— Ez lehetetlen.

— De okvetlenül velem kell szökönie.

— Azt hiszem, jobb lesz, ha itt várom be a történendőket. Gyanut keltene, ha én is eltűnök. De ön eltávozhatik az alatt az ürügy alatt, hogy üzleti ügyek szólították el.

— Ót óraker Londonba utazom.

— Es onnan?

— Párisba. Eljő utánam.

— Minden az itt történendőktől függ.

— Az öreg ember egy pillanattal aggódva nézte a szép asszonyt. Aztán könnyes szemekkel, elfojtott hangon szólt.

— Félek, hogy ön el akar hagyni. Ne hagyjon el! Ha ön nem jön velem, én sem megyek. Mindent be fogok vallani.

A fiatal özvegy mérges szemekkel nézett az öregre s reszketett, mint a nyárfalevél. De még mielőtt Leonard asszony szólhatott volna, egy szolgáló nyitott be rájuk azzal az üzenettel, hogy lord Beachville várja Hardent a dolgozószobájában.

Harden intett a szolgálónak, felkelt székéről és ingatag léptekkel ment a dolgozószobába.

Effie vele ment és a lelkére beszélt, hogy nagyon óvatosan válaszoljon, ha kérdéseket intéznének hozzá.

— Mindent megteszek, ami tőlem telik, — válaszolt Harden. — De mindig oly babonás voltam e leány tekintetében. Mindig az érzésem volt, hogy természetfeletti ortalom alatt áll és hogy szerencsétlenségbe fog dönteni.

Ára haláláspadát volt és lihegett, amikor belépett a dolgozószobába, ahol négy urat talált együtt: Beachville lordot, Munraven, Astor doktort és egy idegent.

Kimerülten dőlt egy karosszékre.

— Ezt az urat nincs szerencsém ismerni, — szólott látható erőlködéssel, ránézve az utóbbira.

— Mister Forster, londoni ügyvédem.

Harden összeresztette a többiek leültek.

— Mister Harden, — kezdte a szót lord Beachville, — az utóbbi időben néhány sajátságos tény jutott tudomásunkra. Elmondom önnek az urak jelenlétében, akik azokat már ismerik. Ha meghallgatott engem, meghallgatjuk az ön választ is. Tizennyolc esztendővel ezelőtt meghalt az ön sógorönye, Harden Alice Flórencében. Ön akkor abban a szállóban lakott, amelyben sógornője meghalt, és önnel együtt lakott ott Palloni Vera is, aki mint az ön felesége szerepelt. Ugyanabban az időben, amidőn Harden Alice meghalt, azt híresztelték, hogy Alice nevű kis leánykája is meghalt. Az a híresztelés nem volt igaz. Nem a kis Harden Alice, hanem Palloni Vera gyermeke halt meg, akinek ön volt az atyja. Senki sem fedezhette föl az ön csalását és nem volt senki, aki a szegény kis árvát megvédenne volna. Palloni Vera, akit mint Harden John feleségét ismertek, Flórencben maradt Harden Alice gyermekével és a maga kis öt éves leánykájával, míg ön Harden Frank özvegyének és kis leánykájának földi maradványaival Angolországba utazott és a halottakat a dansvillei templom sírboltjában temettette el mint Harde-

háig egyebet se tettek, csak mulattak, ettek, ittak, táncoltak. En is ott ettem, ittam, soha életemben úgy nem mulattam.

Itt a vége,
Vesd a vízbe.

KÜLÖNFÉLÉK

Kin.

De régen volt... a lelkem majd elégett,
S a könnyeim, amik fejedre hulltak
Hogy sóhajtottak fájón, reszketőn,
Hogy siratták a mulat!...

Rózsáitak szakadt reánk a kertből,
Titkos gyönyörűt reszkeletet a testem.
A szívedet kerestem, hogy enyém-e?
A szívedet kerestem.

De régen volt... te holdsápadtan álltál,
Az égbe nézél s meglepetve kérdejt:
Mért szebb a hold? ... Mért égt ma minden csillag?
S én azt feleltem: érted!

Nadas Sándor.

† Szükszava híres emberek. A legtöbb híres embernek jellemző tulajdonsága a szófukarágás, különösen a nagy hadvezérek közt akadnak sokan, akik keveset beszéltek, de annál többet tettek. A németek nagy hadvezére, *Moltke* igen szűkszavú ember volt s a híres *Wallenstein* sem szerette a sok beszédet, szolgáit minden fölösleges szóért, mint valami rossz eszelekedetért, megbüntette. *Napoleon* is azzal dicsekedett, hogy férfakkal sohasem váltott egy fölösleges szót sem. Igen kurtán bánt az emberekkel, s pár szóval többet mondott, mint más egy fertály-órát beszéddel. *Marlborough* herceg megkövetelte a tábornokaitól, hogy jelentéseiket egy perc alatt elmondják, s rendszeren a kezében tartotta az óráját, ha tőlszójével beszélt. *Wellington* szintén halgatag ember volt s egy bölintással vagy fejrzással szokott felelni tábornokainak az előterjesztéseire. *Grant* tábornok, az Egyesült-Államok hőse, három-négy szóból álló parancsokat írt a hadseregének. Mikor egyszer egy fiatal hölgy azt kérdezte tőle, hogy miért nem szeret beszélni, *Grant* így felelt:

— Hát nem tudja, hogy a hallgatás a társalgásnak legnagyobb művésze?

Nagy Károly is szófukar ember volt; tökéletesen egyetértett *Konfuciusz*szal abban, hogy „A hallgatás az egyetlen jó barát, aki sohasem árul el.” *Hannibál* egyszavú embernek jellemzi *Livius*; *Julius Césár* órákulmának hívták katonái, mert oly kurtán beszélt, hogy már szinte meg se lehetett érteni. *Lord Kitchener*nek ez a jelmondata:

— Hallgatásban van az erő.

Frank özvegyét és egyetlen gyermekét. Ezzel végződik a dráma első felvonása.

— Miután ön az egész világot megcsalta és bátyja örökébe lépett, amely tulajdonképpen a szeretőjének átadott gyermeket illette meg, ön elküldte ezt a nőt Amerikába a saját gyermekével és szegény kis unokahugával. Szándéka volt, hogy nemsokára utának megy. De *Palloni Vera* halála megváltoztatta terveit. Ennek következtében feleségül vehette mostani nejét és itthon élhet vele. Ön irt a nőnek New-Yorkba, hogy térjen vissza Párisba és hívja meg ott önt, de hagyja New-Yorkban a kis gyermeket, — a gyermeket, akinek örökségét bitorolja, és csak a saját gyermekét hozza vissza. A nő elhatározta, hogy engedelmeskedni fog akarátának, meggyezett egy asszonnyal Brooklynba és nála akarta hagyni a gyermeket, nem tördölve azzal, hogy másnap mit csinál ez az asszony a gyermekkel. Este a folyón át Brooklynba ment, hogy átadja az ön unokahugát ennek az utálatos asszonynak, aki gyerekeket vett és eladott, de úgy látszik, aztán más módon akart szabadulni a gyermektől. Csakugyan átment Brooklynba; de hogy nem tudott-e meggyezni azzal az asszonnyal, vagy hogy ez több pénzt akart kicsikarni tőle, nem tudom. Csak annyit tudok, hogy a gyermekkel visszament New-Yorkba és a folyón átkelve, beledobta a vízbe a kis leánykát. A gyermeket megmentették. *Palloni Verát* azonban letartóztatták és tizenöt-évi fegyházra ítélték. Másnap a börtönben öngyilkossá lett ez a nő. A szegény kis árvt barátom, *mister Munraven*, gyermekének fogadta. Ön erről egy hónappal később értesült, egy new-yorki újságból, amely sok év óta az ön íróasztalának egyik fiókjában van. Ezzel végződik a dráma második felvonása. Minthogy *Palloni Vera* meghalt és a gyermeket egy amerikai család adoptálta, ön abban a meggyőződésben élt, hogy az ügy örökre el van temetve, és visszatért bátyja birtokára, amelyet ön bűnös módon hatalmába kerített.

(Folyt. köv.)

Dryden angol költőről azt beszélték, hogy csak akkor nyitotta ki a száját, ha evett vagy ivott. *Carlyle* és *Dante Rossetti* is igen halgatag ember volt; mindkettő örökig is ellát a társaságban a nélkül, hogy egy szót is szóló volna. *Hawthorne* regényíró mindig elvörösödött mérgebben, ha megszólították, s minden kérdésre csak igennel vagy nemmel válaszolt.

† A szerencsének megfehériteése. A szerencsének, amióta felszabadították őket a rabszolgaság alól, jó dolguk van. Dívatos rubában járnak, soknak nagy vagyona van, sőt némelyik oly szerencsés, hogy fehérbőrű nő boldogítja szerelmével, mert a szerencsés gallérlának közmondásosan ismert a diszkreioja. Nem is merne a néger e diocesekni sehol, hogy leher nőt bódított meg, mert például Amerikában, ahol most sem igen szeretik a szerencséseket, hamar meghíneselnék. A néger tökéletes boldogságának azonban mégis utját állja valami és ez a fekete bőre, amely az egész világon a guny és megvetés tárgya. De ez a baja is elmúlik a szerencséneknek, ha binni lehet egy nagyon kétesen hangzó londoni hírek, amely azt mondja, hogy egy tudós orvosnak sikerült felfedezni olyan szert, amely két óra leolajása alatt fehérre varázsolja a szerencsés. Hogy igaz-e a hír, azt még nem bizonyították be; hanem amióta szárnyra kapott a híre ennek a csoda gyógyomódnak, a londoni tudós lett a leghíresebb ember az összes tengerentúli szerencsés szemében. Pár nap alatt ezrével kapta a távirati kérdéseket és ajánlatokat, amelyekben a szerencsének megváltóként üdvözlik.

† Hány szál haja van az embernek? A statisztika minduntan megiepi az emberiséget egy-egy szép és hasznos ismerettel. Ezentul senkinek se fog megakadni a pálja aya, hogy nem tudja: hány szál haja van egy embernek? A statisztika megolvasta. A számlálásnak, amelyet negyvenkét különböző fejen végeztek, az eredménye az, hogy egy négyzethüvelyknyi részen a tejbőrnek átlag 1016 szál haj van. Minthogy pedig a hajjal benőtt fejbőr területe 20 négyzethüvelyk, az ember fején összesen 127,920 hajszál van. De ennyivel a lelkiismeretes statisztikus be nem érte. A hajszál vastagsága a színe szerint változó. Megszámált tehát egytorna területen a különböző színű hajszálakat is. A különbség, amely a számbeli eredményben mutatkozik szinte valószínűtlenül nagy. Egyenlő nagyságu felületen 9200 vörös, 11.800 barna, 10550 fekete és 143.000 szőke hajszál nő. E szerint a vörös haj tizenötször olyan vastag, mint a szőke, de a nagy különbség mégis inkább az teszi ki, hogy a vörös haj sokkal ritkább növesű, mint akár a fekete, akár a szőke.

† A válópörök statisztikája. A statisztikai évkönyvek rengeteg számsora nem olyan unalmas olvasmány, mint amilyenek a legtöbb ember gondolja, mert aki hozzáértő ember, a legerdekesebb dolgokat olvashatja belőle. Ezek a számok megfelelő csoportosításban sok olyan dolgot világossá tesznek, amiről csak némi sejtésünk van. Nem is sejtjük, hogy hány házaspárt választanak el egymástól évenként a magyar bíróságok és ha betekintünk egy ilyen statisztikába elsősorban megdöbentti az embert a válások nagy száma és magyarázat nélkül is megtudunk sok mindent. Az 1901. esztendőben például 2495 válópört ítélték be magyar bíróságok; a házasság érvénytelenítésével 34-et, fölbontással 2459-et, ágytól és asztaltól való elválással 2-t. Epörök közül 1386 a férj, 1091 a feleség és 18 tizegyes megkeresésére indítottak meg, s a bíróságok 1015 esetben a férjet, 1298 esetben a nőt ítélték vétkesnek, 84 esetben mindkettőt, 52-ben egyiket sem. A váló jelek életkorának érdekesebb számai ezek: huszonöt esztendőnél fiatalabb férj 174 volt közöttük, ötven esztendőnél idősebb 195; a legtöbbben huszonöt-huszonkilenc év között vannak: 608. Az asszonyok között tizenhét esztendőnél fiatalabb is akadt 24, ami nagyon elszomorító, míg ötven esztendőnél idősebb 91 volt; a legtöbb váló nő a husz-huszon-egyesztendősközül került ki: 636. A házasságok életkorát egybevetve, ezeket a számokat kapjuk: a huszonöt esztendőnél fiatalabb férjek elhagyott felesége 14 esetben tizenhét esztendőnél fiatalabb, 73 esetben tizenhét-tizenkilencesztendőnél, 72 esetben husz-huszonégy, 10 esetben huszonöt-huszonkilenc, 3 esetben harminc-harminconégy, 1 esetben harmincöt-harminckilencesztendő volt. A fiatal emberek tehát jó messzire elkalandoztak. Ötven esztendőnél idősebb férj csak 1 vált el sokal fiatalabb asszonnyal s ez az asszony husz-huszonégy esztendő volt. Az elvált asszonyok közül a tizenhét esztendőnél fiatalabbak férje 14 esetben nem volt huszonöt éves 8 esetben huszonöt-huszonkilenc év között volt. 1 esetben harminc-harminconégy és 1-ben harmincöt-harmin-

kilencesztendő volt. Az ötven évét meghaladó váló asszonyok 3 esetben hagyták el harminc-harminc-egyesztendő férjét a többi esetben nem volt közöttük jelentékeny korkülönbség. A felbontott házasságok közül az első esztendőben bontottak töl 111-et; 385 házaspár csak együttélése tiz-tizenötödik esztendőjében, 231 tizenöt-husz, 129 husz-huszonöt és 95 pár csak huszonöt esztendőnél tovább tartó házasság után tartotta lehetetlennek az együttmaradást továbbra is. A fölbontott házasságok 1800 esetben gyermektelenek voltak, 1159 esetben gyermek is volt, hét házaspárnak 6, sőt több gyermeke. Az elvált férjek között magyar 1808, német 260, tót 43, oláh 266, rutén 1, szerb 71; az asszonyok között magyar 18'8, német 289, tót 48, oláh 284, rutén 1, szerb 69. Magyar férfi magyar nőtől 1771 vált el, nem magyar nőtől 57; magyar nő férje összesen 37 esetben volt idegen nemzetiségű. Vallásuk szerint így oszlanak meg az elvált házások: római katolikus 752 férfi és 767 nő, görög katolikus 104 férfi és 108 nő, görög keleti 292 férfi és 282 nő, ágostai evangélikus 297 férfi és 286 nő, evangélikus református 738 férfi és 741 nő, unitárius 49 férfi és ugyanannyi nő s végül zsidó 259 férfi és 264 nő. A férfiak foglalkozási viszonyát mutat számok közül ezek az érdekesebbek: az elvált férfiak között volt 5 nagybirtokos, 33 középbirtokos és 833 kisbirtokos, 149 gazdasági napszámos, 414 önálló iparos, 133 önálló kereskedő, 1 bányatuladonos, 24 állami és 51 vármegyei, városi tisztviselő, 15 ügyvéd, 21 orvos és gyógyszerész, 35 tanár és tanító s végül 30 katona.

† Hogy ragyognak a csillagok? A csillagok ragyogása is azok közé a természeti jelenségek közé tartozik, amelyeket az ember, jóllehet nap-nap után a kalma nyílik megfigyelni, sohasem tud teljességgel megérteni. Csak nemrégiben néhány évvel ezelőtt sikerült e dologról egyet-mást megtudnunk. Az eddigi kísérletek eredményei azt bizonyítják, hogy a csillagok ragyogása szoros összefüggésben áll a felső légkörtegek mozgásával, tehát az a csillagoknak nem valami különös tulajdonsága, vagy szemünknek a csillagok iránt való valami különös fény behatása. A pétervári obszervatóriumban végzett kutatások csak megöröszítették és feltevéseket. A vizsgálat alapjául egy „kettős csillag” szolgált, amelyet *Domkin*ban, Pétervártól délre mintegy százharminc kilométer távolságban, azonkívül Szentpéterváron 143 estét át, még pedig 1894 szeptemberétől 1900 novemberig terjedő időben vizsgálták. A vizsgálat szeme a távcsőben jól kivehette a kettős csillag képét és megállapítható volt az is, hogy a felső rétegek levegője tiszta és esendes, vagy pedig erősebben hullámzó állapotban van-e. Ily módon a kettős-csillag vizsgálatánál, a csillag fényének ötéle fokát sikerült megállapítani, amiből azt a következtetést vonták le a csillagvizsgálók, hogy a felső levegőrétegekben is éppen annyi számú változásnak kellett történnie. E változás okozta tehát a csillagok ragyogásának változását. A ragyogás pedig akkor volt legerősebb, ha a barometromi időjelzés a minimumot mutatta, a leggyengébb pedig egészen esendes időben. A csillagok ragyogása tehát a levegőnyomás változásával emelkedett.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Osztárk-Magyar Bank. A jegybank állása szeptember hó 10-ikán a következő volt: Bankjegyforgalom 1.701.327.000 korona (+ 97.409.000 K.) Értékesítés: 1.458.438.000 korona (— 8.805.000 K.) Váltótárca 344.135.000 korona (+ 67.997.000 K.) Lombardüzlet 41.246.000 korona (+ 1.232.000 K.) Adómentes bankjegyértékek 155.023.000 korona (— 103.699.000 K.)

Rimamurány-Salgó-Tarjánai Vasmű Részvénytársaság. A Rimamurány-Salgó-Tarjánai Vasmű Részvénytársaságnak ma tartott igazgatósági ülésén az 1902/1903. üzemi mérlege előterjesztetett és jóváhagyott.

Az alapszabályszerű és rendkívüli leírások eszközése után a fölfolyt üzleti év 4.099.412 99 K. tiszta nyereséget eredményezett (a tavaly kimutatott 4.089.384 83 K.-val szemben).

Ez összeg a múlt évről elővezetett 708.832-77 K.-val együtt 4.808.245-76 K.-ra emelkedik.

Az igazgatóság határozatilag kimondta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint ezen nyereségből, az alapszabályszerű jutalékok és a rendes tartalékalap szaporítására fordítandó összegek levonása, valamint a tisztí nyugdíjalap és a társadák javadalmasa után lennarandó összegből osztalékként 10%, azaz a 32.000.000— K. részvényitőkét képező minden 200— K. névértékű részvény után 20— K.

fizettségük ki és a fennmaradó 941,316 20 K. új számlára elővezetessék.

Az Országos Kereskedelmi és Iparosarnok tegnap tartotta választmányi üését Sándor Pál elnöke... Az Országos Kereskedelmi és Iparosarnok tegnap tartotta választmányi üését Sándor Pál elnöke...

Hernádvölgyi Magyar Vasipar Részvény-Társaság. A Hernádvölgyi Magyar Vasipar Részvény-Társaság ma tartott igazgatósági ülésén a folyó év...

Ezen mérleg szerint a részvénytőke, mint eddig is, 12,000,000 koronával szerepel, mely részvénytőke az immár 3,000,000 koronára leszállított régi részvénytőkeből és az újonnan kibocsátott 9,000,000 korona részvénytőkeből került ki.

A kifizetett passzívumokat és megejtett leírások levonása után 894,359 korona 27 fillér tiszta nyereség mutatkozik a tavalyi 594,624 korona 13 fillér veszteséggel szemben.

Az igazgatóság a hozott határozat értelmében az egybehívandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a 12,000,000 korona részvénytőke után osztalékként 5%, vagyis 600,000 korona fizetessék, rendkívüli leírásokra és adótartaléokra 200,000 korona fordítassék és a tartalékalap javadalmazása, valamint a jutalékokra fordítandó összeg levonása után fennmaradó 14,359 korona 27 fillér új számlára vezetessék elő.

Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés. A kereskedelemnek az a régi óhajta hogy az ország összes kereskedői, kereskedő-társulatai és a kereskedői hitellel és forgalommal vonatkozásban álló vállalatok egy nagyarányú szövetségben tömörüljenek, közel áll a megvalósuláshoz. A Sándor Pál országgyűlési képviselő elnöke alatt működő végrehajtóbizottság befejezte az ország minden részére kiterjedő szervezkedésének előkészítő munkálatait. Az egyesülés az ország számbavehető városaiban kerülne létezésre, a fővárosi szervezetet is, úgy hogy az „OMKE” rövid időn belül méltó társaként fog sorakozni a többi gazdasági ágak országos érdekképviseletéi mellé.

A vetések állása. A m. kir. földmivélségi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján a vetések állása szeptember 30-ikán a következő volt:

A száraz időjárás a gazdasági munkák közül a még hátralevő betakarításoknak kedvezett, ellenben a szántó és vető munkák több helyütt a talaj szárazsága miatt csak lassan haladnak előre.

Több helyről az ezerek szaporodását jelentik. Az őszi gabonafélékből a rozsot nagyobbára elvetették és helyenkint az új vetés jól kikelt.

A repestések nagyobb részben a szárazság miatt arányosak, de helyenkint elegendőnek jeleztenek.

A tengeri a meleg, száraz időjárás következtében az ország nagy részében beért és törése folyamatban van, de több helyütt ezt is már bejelezték. A termés nem mindenütt felel meg a várakozásnak, általában azonban közepes.

A burgonya késői fajtáinak szedése folyamatban van. A termés eredményében nagy különbségek mutatkoznak a gumók sokféle aprók maradtak. A termés általában közepes vagy közepesen aluli.

A kerti vetemények, hüvelyesek és borsbetakarítása nagyobb részt bejeleztették, vagy még folyamatban van, káposztalélek a szárazság miatt fejlődésükben visszamaradtak és különféle rovarok által károsítatnak. A répatermés kielégítő, a szőlőtermés a szárazság miatt mennyiségileg apadt minőségileg azonban a jó és kedvező beérés előnyére szolgált a termés általában habár mennyiségileg gyenge vagy közepesen, de mindenütt jó minőségűnek ígérkezik. A Bolaton vidékén több helyről a szőlő rothadásáról panaszokkznak. A szüretelést több helyütt megkezdették.

A gyümölcs termés szilvából bőven, almából, körteből közepesen, dióból gyengén sikerült. A téli gyümölcsöt szedik.

A décsi gyümölcs- és terménykiállítás. A szolnok-dobokavarmegyei Gazdasági Egyesület által e hó 4-7-ig rendezendő kiállításra 120 gazda küldte el

szebben-szebb terményeit. A kiállítás iránt nagy érdeklődés mutatkozik és már eddig is sok idegüvevő jelentette be elővetelét. A zsűri Dész Zoltán főispán elnöklésével hónap ül össze.

Luxuslövésár és árverés. A minap megtartott luxuslövésár lojtalásaként tegnap tartották meg az állami menesztéti lovak árverését. A meneslepekéből a következő herélt lovak kelték el: A székesfehérvári állományból 7 darab 5300 koronáért, átlagban 757 koronáért. A nagykőrösi állományból 6 darab 5160 koronáért, átlagban 860 koronáért. A debreczeni állományból 15 darab 15360 koronáért, átlagban 1024 koronáért. A zsepisi-szent-györgyi állományból 2 darab 2320 koronáért, átlagban 1160 koronáért.

Az állami meneslekből a következő fiatal kanca kelt el: a kisbéri menesből 18 ló 27.900 koronáért, átlagban 1553 koronáért. A bábolnai menesből 15 ló 11.900 koronáért, átlagban 799 koronáért. A mezőhegyesi menesből 31 ló 39.780 koronáért, átlagban 1283 koronáért. Az árverésen szép számú, nagy közönség vett részt, köztük számos külföldi is, kiknek vetélkedés hozzájárult a teljesen kielégítő eredménnyhez.

Október 7-én délután fog megtörténi az angol-felíver éves csikók, anyakancák és kislejtezett versenylovak árverése amelyre ezideig 60 darab lovat jelentettek be. Végül pedig október 11-én nyílik meg a ménkiállítás és vásár, amely 13-án zárul be. A földmivélségi kormány menélszükségletét ezen kiállításon szerzi be.

Menetrendváltozás. A Győr-Fehring- és a Körmenémetújvári vonalon október hó 15-től kezdve a Szombathelyről este Fehringre közlekedő 13.4. számú gyorsvonat közvetlen csatlakozással Budapest felől a gyorsvonathoz, már este 7 óra 27 perckor indul és Fehringre este 9 óra 26 perckor érkezik. A körmenémetújvári vonalon a mindkét irányban közlekedő esti gyorsvonat 10 perccel korábban, vagyis este 6 óra 25 perckor indul Németújvárról, az ellenvonat pedig 21 perccel korábban, vagyis este 8 óra 11 perckor indul Körmenérről.

Hajózás. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a Béga rendkívüli alacsony vízállása miatt Nagy-Becske- és Temesvár között beszüntette az áruforgalmat, ennek következtében a temesvári halállomány az árufelvételt október 5-ik napjával megszünti. A Temesvár felé utban levő áruküldeményeket, minthogy nem továbbíthatók a felső Bégán, a címzettek már Becskereken átvethetik.

Gyors- és teherárufelvétel a Lípótvárosban. A magyar királyi államvasutak igazgatósága évekel ezelőtt Budapest lipótvárosi városi iroda címen irodát rendezett be a Lípótvárosban — Arany János-utca 21. szám alatt, — ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teherárk 1000 kilogramm súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervényeket (feladási venyeket) szolgáltatnak ki. Terjedelmes, tisztaesélyes és oly árú, melyeknek vasuton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvétel auti ki vannak várva. Hivatals órák hétköznapokon reggel 8 órától 12 óráig és délután 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, — a törvényes munkaszüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva. A városi irodában feladott árúknak az illető pályaudvarokra való kifuvározásáért következő illetékek számítatnak fel: a) gyorsárúknál: 10 kilogramm súlyig 20 fillér, 10-50 kilogrammig 40 fillér, minden további 50 kilogrammért 30 fillér, b) teherárúknál: 60 kilogrammig 40 fillér, minden további megkezdett 50 kilogrammért 20 fillér. Minthogy a szállítóművek csekély díjazásért a fő- és székváros IV-IX. kerületéből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállítatnak, — a szállító közönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítványait nem kénytelen a távoleső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállítani és ott a feladóveny átvételéig várakozni, — hanem módjában áll ezen teendőit elővezetve úján a vasutintézetel közvetlenül elővezetni, — miért is a magyar kir. államvasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekét nagy mértékben előmozdítja.

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa jelentése a Budapesti Napló részére.) A kartaella vonatkozó tárgyalások valoszinűleg mégis eredményre fognak vezetni, mert az árak ismét 1 koronával feljebb mentek. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 42.50 korona. Orosz 3 csillagos petroleum 33.50 korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 30.50 korona. Elsőrendű Standard-petroleum 29.50 korona. Benzin — korona. Amerikai császár-olaj, ottani finomítás 62. — korona. Amerikai császár-olaj belső finomítás 42. — korona. A: árak 100 kilogrammonként, középszűrés mellett 20 százalékgöngysúly, az itteni vasuthoz szállítva értendők. Kékgalic 1. vasmentes 57. — korona. Zöldgalic 3. — korona. carbolineum L. 15. — korona. carbolineum II. 13. — korona. Bacugépolaj (orosz) 44. — korona. Oliva gépolaj I. 76. — korona. Oliva gépolaj II. 64. — korona. Tovothé-gepkenéses 60. — korona.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 38.60 korona pénzben, 39.60 korona áruban. — Bécsben a kontingentált készáru 40.60 korona pénzben 41. — korona áruban.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A betivásáron szénában és szalmában kevés behozatal és jó kereslet volt. Eladatot: középminőségű, jobb és elsőrendű széna 2. — 2.80, mubar 2.70, alomszalma 1.80 zsupszalma 1.60. szecska 2. —, per 50 kiló fuvaronként, házhoz szállítva. Préselt széna 2.40-2.80, préselt szalma 1.20-1.40 50 kiló, a jösszf-városi pályaudvaron. Gabonakerék: zab 5.50-5.80, tengeri 6.30, rozs 6.25, árpa 5.70 kor-kint.

Sertéskonsumvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvághid intézősége.) Október 3-án, Főthajtás: Zsirsértés, ugymint Öreg L. rendű 200-350 kilo-

grammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 200 kilogrammon felül — darab, közép 220-300 kilogrammig — darab, könnyű 220 kilogrammig — darab, süldő — darab, malao — kilogrammig — darab. Összesen — darab. Husértés ugyanint: nehéz 800 kilogrammon felül — darab, könnyű 250-300 kilogrammig — darab, süldő — darab, malao 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Főthajtás összege 234 darab, — darab süldő, Előző napi maradvány 41 darab, — darab süldő, összesen 275 darab, — darab süldő, Eladatot 137 darab sertés, — darab süldő. Maradvány 188 darab, — darab süldő. A vásár irányzata lanyba. Az árak változatlanok. — Kívételköz árak jegyzetük: Zsirsértés: Öreg L. r. 350 kgr.-on felül — fillér, II. rendű 280-350 kilogrammig — fillérig, selejtezett — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 200 kilogrammon felül 99-103 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogrammig 92-102 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 92-94 fillérig, süldő — fillérig, malao — fillérig. Husértés: Nehéz 800 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140-300 kilogrammig — fillérig, süldő 96-104 fillérig, malao 40 kilogrammig — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszuliban.

Bécsi vágómarhavasár. Okt. 3. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st.-mári központi vásárosarnokban ma megtartott vesztégári vágómarhavasárra felhajtatot 550 darab magyar, — darab galiciai, — darab bukovinai, — darab németországi, összesen — darab szarvasmarha.

Jegyzések: kilogrammonként élőszuliban, magyar hizóökr L. rendű minőségű — fillér, kiv. — fillér, II. minőségű 60-74 fillér, kiv. — i., III. minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; német hizóökr L. minőségű 82-86 f., kivételesen 87. — f., II. minőségű 68-80 f., III. minőségű — fillér. Legelő ökrök 52 — fillér. paraszt ökrök — fillér, levagott ökrök — fillér. Bika 71. — 78. — K., tehén 64-72 korona, kivételesen — korona, bivaly — korona. Az árak métermésszánkint, élőszuliban értendők; fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, október 3.

Mérsékelt kínálat és ugyanoly kereslet mellett készbuza kellemesebb irányzatú volt és a forgalomba került 25,000 mm. 2 1/2-5 fillérrel magasabb árakat ért el. Rozs ártartó, zab és árpa teljesen változatlan, tengeriben alig van forgalom.

Eladatot:

Buza. Tiszavidéki: 1200 mm. 80-5 k. 8 K. — f., 100 mm. 81 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 92 1/2 f., 600 mm. 80 k. 8 K. — f., 500 mm. 80 k. 7 K. 97 1/2 f., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79-8 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79-5 k. 7 K. 80 f., 800 mm. 79-5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 78-8 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 78-8 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 180 mm. 78-5 k. 7 K. 70 f., 160 mm. 78-5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 73 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 78-3 k. 7 K. 70f., 100 mm. 77-8 k. 7 K. 64 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 74-5 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 78 f.

Pestmegyei: 100 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 600 mm. 80-5 k. 7 K. 87 1/2 f., 800 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 700 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 77 1/2 f., 300 mm. 79-5 k. 7 K. 75 f., 400 mm. 78-5 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 62 1/2 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Fehérmegyei: 1200 mm. 76-5 k. 7 K. 65 f. D-Bácskai: 1500 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 1400 mm. 76-5 k. 7 K. 55 f.

Dunai: 5400 mm. 76 k. 7 K. 55 f., 4300 mm. 76 k. 7 K. 55 f.

Zimonyi: 2800 mm. 76 k. 7 K. 52 1/2 f.

Mind három hónapra.

Árpa: 200 mm. 5 K. 55 f. paritás.

Rozs: 400 mm. 6 K. 17 1/2 f., 100 mm. 6 K. 17 1/2 f., 200 mm. 5 K. 15 f., 100 mm. 6 K. 15 f. paritás.

Zab: 100 mm. 5 K. 60 f., 100 mm. 5 K. 57 1/2 f. paritás, 100 mm. 5 K. 50 f.

Készpénzesítés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktörzsde s-ökási szerint középszűrésben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint 50

Table with columns for 'B u z a', 'Kilós', 'K.-től', 'K.-ig', 'Kilós', 'K.-től', 'K.-ig'. Rows include Tiszavidéki új, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, and B u z a.

Egyéb gabonafajták	Kilos	Kilogramma ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj előrendű	6.78	6.92
	középmínőségű	6.68	6.18
Árpa	takarmányra, előrendű	6.40	6.76
	másrendű	6.42	6.50
Kéreg	előrendű	0.00	0.00
Zab	előrendű	5.93	5.78
	középmínőségű	5.70	5.60
Tengeri	6 beföldi új	6.10	6.2
	fehér	6.28	6.38
	uj román vagy bolgár	6.28	6.38
	élelmiszer	0.00	0.00
Ropos	kéreges	19.83	19.83

A határőrség letyarázatát a következő kétéves történet:

Októberi buza 1908.	7.60-7.61-7.57-7.58
Áprilisi buza 1904.	7.78-7.74-7.72
Októberi rozs 1908.	6.21-6.20-6.22
Áprilisi rozs 1904.	6.45-6.46
Októberi zab 1908.	5.88-5.88
Áprilisi zab 1904.	5.64-5.65
Májusi tengeri 1904.	5.29-5.30

Déli egy órákor a következő árakról állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1908.	7.57-7.58
Áprilisi buza 1904.	7.72-7.73
Októberi rozs 1908.	6.21-6.22
Áprilisi rozs 1904.	6.45-6.46
Októberi zab 1908.	5.88-5.89
Áprilisi zab 1904.	5.64-5.66
Májusi tengeri 1904.	5.29-5.30

Délután fél 5 órákor zárult:

Októberi buza 1908.	7.56-7.57
Áprilisi buza 1904.	7.72-7.73
Októberi rozs 1908.	6.20-6.21
Áprilisi rozs 1904.	6.44-6.45
Októberi zab 1908.	5.88-5.89
Áprilisi zab 1904.	5.63-5.64
Májusi tengeri 1904.	5.28-5.29

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde mérsékelt forgalom mellett szilárd irányzatú zárult.

Előződé: Ostrák Hitelesrészvény 647.—649.— Magyar Hitelesrészvény 711.50-714.— Rimamurányi vasúti részvény 461.2b. Államvasúti részvény 660.25-651.60. Városi villamos vasut részvény 308.0-310.— Közúti vaspálya részvény 598.—599.— korona. Koronajáradék 97.87½-98.05 százalék.

A déli tőzsdén az értéktőzsde értékekben volt forgalom: Korona-járadék 97.87½-97.50 százalék. Magyar Hitelesbank részvény 712.—714.— Jelzálogbank részvény 511.—511.50. Ostrák Hitelesrészvény 647.—651.— Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény 530.—533.— Rimamurányi Vasúti részvény 458.—459.— Adria Hajózási részvény 455.—457.— Könyvi Vas-pálya részvény 598.—598.50. Városi Villamos Vas-ut részvény 809.25-809.50. Déli Vasut részvény 64.—60.50. Államvasúti részvény 631.50-662.25 korona.

¼ órákor zárult: Ostrák Hitelesrészvény 648.50. Magyar hitelbank részvény 711.—. Leszámitolóbank részvény —. Rimamurányi vasúti részvény —. Ostrák-magyar államvasúti részvény 660.—. Közúti vasut részvény —. Városi villamos vasut részvény —. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti egyeztető-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: Inocerna magyar 50.—54.— korona, vörös aprószemű 48.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánásgyi — korona, középszemű 52.—46.— korona, nagyszemű 56.—58.— korona. Disznózsír: budapesti 69.—69.51 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona. Városi 4 darabos 56.—56.50 korona, 8 darabos 57.—57.50 korona. Állott — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50-14.— korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 14.50-15.— korona. 86 darabos 16.25-16.50 korona. azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 18.75-14.— korona, 100 darabos 18.75-14.— korona, 86 darabos 15.50-16.— korona. Szilva: slávniai 18.50-19.— korona, szerbiai 16.50-17.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A tőzsde ma nyugodt volt tartott árfolyamokkal. A további forgalomban minden téren barátságos hangulat kerekedett felül, miután Berlinből is szilárd jegyzéseket jelentettek.

Zárlat szilárd.

Bécs, október 3. (Magyar értéktőzsde) 4½%-os aranyjárdék 118.25. Tízszáz és negyedik kölcson-sorsjeggy 153.50 Magyar vasúti kölcson részben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar leszámitoló és pénzügybank —. Rimamurányi vasúti részvény 458.—. Magyar koronajáradék 97.75. 4½%-os Magyar földtőzsde kötvény 97.25. Magyar hitelbank részvény 711.—. Magyar nyeresémi kölcson sorsjeggy 201.—. Kassa-odesszai vasúti részvény —. Magyar keresek bank —. Magyar ekcoripar 1480.

Bécs, október 3. (Ostrák értéktőzsde) 4½%-os papírjárdék 100.—. 4½%-os ostrák aranyjárdék 119.50. 1860-os sorsjeggy 152.25. Ostrák hitelrészvény 441.—. Angol-ostrák bank —. német bankjegyzék 470.95. Ostrák-magyar bank 1560.— Déli vasút 79.—. Dunagőzhajózási részvény

860.—. Dohányrészvény 355.50. Császári és királyi arany 11.38. Német bankváltó 117.40. 4½%-os ezüst járdék 98.95-100.05. Ostrák koronajárdék 100.—. 1864-iki sorsjegy 245.—. Ostrák hitelintézet részvény 648.50. Unionbank 516.—. Ostrák Länderbank 412.—. Ostrák-magyar államvasut 660.50. Elbavölgy vasut 417.70. Alpesi bányászrészvény 369.—. 20 frank arany 19.03. Londoni váltó 230.40 Bécsi Iramway. Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Lipót kohó 261.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, október 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déli tőzsde magyforgalomban a zárlatot a következők voltak: Ostrák hitelrészvény 649.—. Magyar hitelrészvény 712.—. Angol-Ostrák bank 271.60 Bécsi bank-egyesület 470.—. Union bank 517.—. Länderbank 412.50 Ostrák-magyar államvasut részvény 650.75. Déli vasut 79.50. Elbavölgy vasut 418.—. Eszaknyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 389.—. Rimamurányi vasut 457.—. Alpesi bányászrészvény —. Májusi járdék 100.—. Magyar korona járdék 97.75. Török sorsjeggy 121.75. Német birodalmi mártá 117.40 —. Napoleon'or 1902

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 3. (Zsidai tudósítók.) Kedvezőbb kül-földi hírekre, továbbá az arra a jelentésre, hogy a tárgyalások egy acélgépezet ügyében eredménytelenül kecseskedtek, a mai tőzsde hangulata szilárd volt. Különösen bányász értékek emelkedtek. Vasutak és bankok is szilárdak. Beföldi járdékok alandók. Spanyolok javultak élénk forgalom mellett. Laurakohók és Boemiumok emelkedtek. A többi értékek változatlanok. Magánleszámitási kamattal 3½%-o.

Berlin, október 3. (Zsidai.) 4½%-os papírjárdék 100.63. 4½%-os ostrák aranyjárdék 102.—. Elbavölgy vasut —. Magyar koronajárdék 198.—. Ostrák-magyar államvasut 159.60. Kassa-odesszai —. Bécsi váltó 85.15. Magyar vasúti beruházási kölcson —. Bécsi váltó 85.15. Magyar vasúti —. Disconto-Comandit 189.10. Államvilamos-sági Edison 194.—. Góleskirchheim 198.50. Laurakohó 390.—. 4½%-os ezüstjárdék 100.10. 4½%-os magyar arany járdék 100.—. Ostrák hitelrészvény 204.10. Déli vasut 18.40. Károly-Lajos vasut —. Orosz bankjeggy 218.20. 4½%-os új orosz kölcson —. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 103.40. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusi 152.40. Harpeni 189.70. Az irányzat szilárd.

Berlin, október 3. (A Budapesti Napló tudósítójának hírtára.) Azis forgalomban: 4½%-os magyar aranyjárdék 98.—. Magyar koronajárdék 204.40. Ostrák hitelrészvény —. Ostrák-magyar államvasut 139.00. Déli vasut 16.30. Eszaknyugati vasut 216.25. Elbavölgy vasut —. Orosz bankjeggy készpénz —. Buschtiehran —. Orosz bankjeggy —. (Ultimo) Lombard —.

Páris, október 3. (Zsidai.) Ostrák-magyar államvasut —. Új török konzol 32.92. Egyiptomi járdék 107.35. Ostrák Länderbank —. Párisi bankrészvény 111.55. 3½%-os francia járdék 96.67. 4½% spanyol járdék 96.50. 3½% új törészhető járdék —. Crédit foncier de France —. Alpesi bányászrészvény —. 4½% 1860. román kölcson —. Görög kölcson 21.50. Váltó Olaszországra 90 1/8 pari. Váltó Amsterdam 206.58. Váltó Brüsszeln 90 3/8. De Beers 493.—. Chartered 93.—. 5½% bolgár kölcson 405.—. Magyar aranyjárdék 101.—. Déli vasut —. Váltó Londonra 271.90. Ostrák aranyjárdék 103.50. Török sorsjegy 129.50. Meridional vasut —. 4½% olasz járdék 103.45. Ottomani bank 57.—. 3½%-os francia járdék 675.—. Ostrák földhiteles-intézet 1280. Déli vasut elsőbbségi kötvény 321.—. 4½%-os 1898. román kölcson 67.25. Dohányrészvény 388.—. Váltó Bécsre 104.12. Váltó német piacokra 122.18. Rio 11.99. East Rand 175.—. Randfontein 64.25. Magyar Jelzálogbank —. Az irányzat határozatlan.

Frankfurt, október 3. (Zsidai.) 4½%-os papírjárdék 101.10. 4½%-os ostrák aranyjárdék 101.50. 4½%-os magyar aranyjárdék 99.70. Ostrák hitelrészvény 224.10. Ostrák-magyar államvasut 140.10. Eszaknyugati vasut —. Rustiehradi vasut —. Londoni váltó 203.82. Bécsi bank-egyesület 119.25. Villamos részvény 127.50. 3½%-os magyar aranykölcson 80.—. 4½%-os ezüstjárdék 100.60. Ostrák koronajárdék 100.80. Magyar koronajárdék 98.25. Ostrák-magyar bank 113.20. Déli vasut részvény 16.30. Elbavölgy vasut —. Bécsi váltó 851.66. Párisi váltó 908.75. Union bankrészvény —. Alpesi bányászrészvény 187.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, október 3. (Zsidai.) 4½%-os ezüstjárdék 102.50. 1860. sorsjegy 152.50. Déli vasut 16.80. 4½%-os Ostrák aranyjárdék 101.50. Ostrák hitelrészvény 204.40. Ostrák-magyar államvasut 140.—. Olasz járdék 102.80. 4½%-os magyar aranyjárdék 99.80. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 3. A sertesüzlet irányzata: változatlan.
A) Hosszú sertesek (A-L A) Magyar elsőrendű.
 Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 114-116 fillérg. Fialat közép páronként 261-320 kilogramm terjedő súlyban) 114-116 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — II. Magyar sertesek: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) 114-115 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban; 113-114 fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (páronként 260-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai eredetű (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 290 kilogramm feletti súlyban) 114-116 fillérg. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 113-114 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 112-113 fillérg.

Sertesüzlet szám 1908. október 1. napján volt készlet 41.958 darab. — 1908. október 2. napján felhajtott 490 darab. — 1908. október 3. napján elidültelt 1818 darab. 1908. október hó 3. napjára maradt készletben 41.285 darab.

Napirend.

Napirend: Vasárnap, október 4. — Római-katolikus: Rózsafüzér. — Protestáns: Ferenc. — Görög-ország: (szeptember 21.) Kodrát. — Zsidó: Tisri 13. — Nap kél: 5 óra 48 perckor. — Nyugszik: 5 óra 16 perckor. — Hold kél: 6 óra 24 perckor.

4 óra 22 perckor délután. — Nyugszik: 8 óra 17 perckor éjjel.

A ministerek nem fogadnak.
 Nemzeti Múzeum. Állat- és ásványtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.
 Országos képtár az Akadémiaiban délelőtt 9-1 óráig.
 Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum-kört 4. sz.) nyitva délelőtt 8-12-ig.
 Mesőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-10 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 10-1 óráig. Belépődíj nincs.
Közelekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9 órá-tól 12 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig. Akadémiai könyvtár zárva.
 Múzeumi könyvtár zárva.
 Az óriaművek osztályos és múzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyjérdeklő vasut a Pálfi-útra.
 Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Silyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 8-ig.
 Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatója; kereske-delmi szakönyvitára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-kört 82. szám alatt. Hivatalos órák: dél-elelőt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (meiyben az üz-letrvezeték áruviszafutását is eszközöl) a városi ipar-csarnokban (vasár és ünneppnapokon) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kereskedelmi központi intézet-egyesülete (Magyar kereskedelm-i részvénytársaság) V. Váci-kört 82. szám alatt.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI. Andrásy-ut. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték felosztási helye: IV. Ferenciek-tere 4. Kézi zálogüzletek: IV. Károly-kört 18.; IV. Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sark: VII. Király-utca 57.; VIII. József-kört 2.; Üllői-ut 6. sz.

Első Leány kiházasítási Egylet m. sz. gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI. ker. Teréz-kört 40-42. Alapították 1863. Legelőnyösebb díjalkotó gyermek- és mindenféle életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. Tartalékok: 10,000,000 korona. Eddig kifizetett biztosított ésszeg hét millió korona. Biztosítási állomány: 46,000,000 korona.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —
 Budapest, október 3.

Hazánkban az idő enyhe és változóan felhős. Az ország nyugati feléből sokfelől jelentettek kisebb-nagyobb esőket, melyek különösen az Északnyugati Kárpátokban voltak jelentékenyek.

A depresszió a Keleti-tengerre került, a délnyugati maximum pedig változatlan maradt.

Európában az idő jobbra borult és a Balkán kivételével sokfelütt esős meg szelés. Németországból zivatarként is jelentettek. A hőmérséklet eloszlásban nincs lényeges változás.

Küldetés: A hőmérőket süllyedéssel, változóknál idő várható az ország északi felében esővel.

Vizállás.

	Ok.	Ok.		Ok.	Ok.
	24	24		24	24
	óra	óra		óra	óra
Duna	Schárding	0,47 0,95	Tisza	M-Siget	0,18 0,10
	Paseau	1,76 1,70		Tekélyás	0,07 0,67
	Lánz	6,26 0,94		V-Námény	1,39 1,39
	Bács	0,40 0,35		Tótkaj	1,28 1,25
	Pozsony	1,41 1,60		Tusa-Füred	1,58 1,3
	Komárom	1,93 1,88		Szolnok	1,40 1,40
	Budapest	2,44 1,81		Csongrád	2,84 2,25
	Bécs	3,61 0,86		Szeged	1,40 1,25
	Mohács	1,90 1,3		Török-Bocsa	0,48 0,60
	Gombos	2,7 2,81		Titel	0,2 1,0
	Ujvidék	2,28 2,08	Ónoda	Bárta	0,38 0,25
	Bácscsaba	0,97 0,84		Topolya	0,68 0,28
	Orsovó	1,73 1,0	Bodrog	Complény	0,68 0,28
Morva	Magyarfalva	0,49 0,29	Sajó	Zsolna	1,37 1,37
	Zsuzsány	0,18 0,66	Hernád	H-Némethi	0,61 0,01
	Bécs	0,35 0,57	Berettyó	Margits	0,13 0,02
	Szeged	0,51 0,12	Körös	Causca	0,2 0,41
Vág	Sz. Gothárd	0,40 0,4	Körös	Causca	0,2 0,41
	Győr	0,12 0,14		N-Várad	0,28 0,23
	Pettau	1,18 1,16		Békéscsaba	0,45 0,0
	Zákány	0,15 0,10		Tenke	0,37 0,37
	Bécs	0,76 0,16		Gurabone	0,9 0,06
	Eszék	1,28 1,26		Borosjenő	0,24 0,14
Mura	M-Szerdah	0,10 0,70		Békés	0,46 0,47
	Zágráb	0,4 0,23		Gyoma	0,64 0,65
	Sárvíz	0,25 0,2		Gy-Pöstyén	0,40 0,45
	Mitrovica	0,25 0,2		Branjelcska	0,18 0,18
	Décs	0,25 0,25		Soborján	0,2 0,2
	N-Ménfő	0,16 0,25		Arad	0,2 0,2
Krajsna	N-Ménfő	0,16 0,25		Makó	0,20 0,0
Latorca	Munkács	0,38 0,84		R-Körmény	0,26 0,34
Laborca	Homonna	0,35 0,60	Temes	Kiszéto	0,26 0,34
	Ugvar	0,01 0,2		Temesvár	0,40 0,43
Ung	Ugvar	0,02 0,02		Bucsekerek I.	0,70 0,19

ORVOS SORSJÁTÉK

Egy sorsjegy ára
1 korona.
 Legnagyobb nyeremény
 esetleg
50,000
 kor. ért.

már október 10-án

Kapható: **ICJ. SCHÖN ÁRMEN**
 bankházban, Budapest, VII., Erzsébet-kört 45.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1903. október hó 4-én.

Berlichingen Götze.

Opera 5 felvonásban (kilenc képben.) Zenéjét szerz. Goldmark Károly. Szövegét (Goethe nyomán szabádon) írta Wilner A. M. Ford. Várady Sándor.

Személyek:

Berlichingen	Takács	Weisingen	Beck
Elsbeth	Váent	Franz	Bochnicsek
Maria	Ambrusné	Adelheid	Krammer
A kis Carl	Oppenheim	Irmgard	Berts
Georg	Szoyer	Selbitz	Hegedűs
Püspök	Mihályi	Lehrse	Gábor

Kézüete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. október hó 4-én.

Délután 1/3 óraker mérsékelt helyárakkal: Egy szegény ifju története.

Dráma 4 felvonásban. Írta Feuillet Oktáv.

Személyek:

Odiot Maxime	Mihályfi	Champlein	Latabár
Bévalan	Náday	Ivonet	Fábián
Laroque	Ujházi	Larouené	Lendvayné
Laubepin,	Gabányi	Margit, leánya	Hegyesi
Alain, szolgál	Abonyi	Helene	Keczeri

Este:

Két szék között a pad alatt.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Calderon. Fordította dr. Huszár Vilmos és Makai Emil.

Személyek:

Don Diego	Császár	Ines	Ligeti J.
Rodrigo	Rózsahegyi	Don Felix	Dezso
Donna Clara	Lánczy Ilka	Leonelo	Horváth
Sára	T. Delli E.	Saahó	Gabányi
Donna Beata	Alsóeghy J.		

Kézüete 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. október hó 4-én.

Délután 3 óraker mérsékelt helyárakkal. Az igazgató úr.

Dráma 1 felvonásban. Poé Edgar után írta: André de Lorde. Fordította: Góth Sándor.

Személyek:

Goudron	Hegedűs	Róbert	Fenyvesi
Plume	Balassa	Joyeuse-né	Hunyadi
Henri	Tapolczai	Eugénie	Kertész
Jean	Tanay	Fügölő	Kazaliczky

Utána:

A korbács.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Hennequin és Bilhaud. Fordította Moirer Ferenc.

Személyek:

Petit Pré	Góth	Pépe	Fehér
Kerbolbec	Hegedűs	John	Bárdi
Flécherolles	Szerémly	Lebidoiné	Hunyadi
Pivert	Tanay	Consuelo	Kertész
Cettinquet	Balassa	Boleróné	Nikó
Polero	Vendrei	Lucienne	Harmat

Este:

Dr. Nebántsvirág.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Mars és Desvallières. Fordította Hajó Sándor.

Személyek:

Lachevette	Góth	Jojotte	Harmat
Bois d'Arcy	Tapolczai	Pimbert	Balassa
Francine	Kertész	Partagas	Vendrei
Chambaudier	Hegedűs	A herceg	Kazaliczky
Marcelle	Pécsi P.	Szoliman pasa	Gyöző
Léopardy	Tanay	Moumoutte	Bárdi

Kézüete 7 1/2 óraker.

Ziegler József

Táncanintézete

VI., Andrassy-ut 25. (Feljárát: Dalszínház-u. 1)

a mai napon megnyílt.

Növendékek felvételnek naponta d. e. 11-1-jig és d. u. 2-4-jig.

Ázon tisztelt szülőket, kik óhajtanak rendezni, kérem, hogy minél előbb jelentkezni sziveskedjenek, a nap és az óra tetszészerűen beosztása végett. Kiváló tisztelettel

Ziegler József, táncanító.

Bővebb felvilágosítással személyesen szolgálok.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Ma és mindennap

A kapitány úr.

Bohózat. Írta Beer Béla. Zenéje Donóth Lajosról.

A Tarka Színpad pályanyertes újdonsága.

Továbbá az őrlást

rendkívül mulattató új

októberi műsor.

20 különlegesség.

A télkerben reggeli 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangverseny.

SZABADALMAT

védjegyet, mástra- és modell-oltalmat megsejtés,

Szabadalmakat értékesít és finnyozza a

bel- és külföldön a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,

Pásztor (törvényesen bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-körút 17.

Telefon 24-20. Félvilágosítás díjtalan.

Semler J.

posztókereskedő os. és kir. udv. szállító

BUDAPEST.

V., Bécsi- és Deák Ferenc-utca sarkán.

Ajánlja legújabbban Angliából megérkezett **újdonságait** és pedig: **férruha szövetelt öltönyökhöz** és **felöltökhöz**, továbbá a legdivatosabb női **kosztümszöveget** a legújabb divatszínkekben. Nagy választék valószínűs **angol plaidekben**.

Minták kívánatra ingyen, bérmentve lesznek küldve.

Magyarországnak Pécs, Ausztriának Bécs.

Rákóczy Ferenc óra valódi ezüst duplaföldtől, egy minit a rajz mutatója csak 6 forint!

Nem tetszők a pénz visszautalnak.

Változó ezüst duplaföldtől Remonteur óra rajz, tisztes ezüst magyarságban 6 forint.

Ne küldjük pénzünket külföldre.

Hazai iparunkat előmozdító céggelnek órákat és mindeneműt ékszeret sokkal jutányosabban lehet megvásárolni, mint bármely külföldi céggel.

Tessék körni nagy képes árjegyzékemet, mely több mint 1500 rajzot tartalmaz és melyet ingyen és bérmentve küldök meg bárkinek, ki érte ir.

Schönwald Imre

Pécsen 15.

Minden háziasszony

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávét használja.

Kérem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen malátát kávét, hanem mindig határozottan = Kathreiner-féle = Kneipp-malátát kávét, a azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagolásban fogadja el!

Ara csomagolásonként 50 fillér. 500 gramm.

Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávé

egész szemekben Kathreiner-féle maláták kávé, München.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlhatnánk:

Locomobil és göcszseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, járgány-csúplógépek, lóhera-csúplók, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, „COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvatógépek, Planet Jr. kapatók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, bört-malmok, egytemes acél-cékek, 2- és 3-vasu cékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	Coriolanus	Dr. Nebántsvirág	Masinka	A drótostót
Kedd	Onyegin	Endre és Johanna	Dr. Nebántsvirág	Bob herceg	A drótostót
Szerda	Tannhäuser	A miniszter előszobájában Két szék között a pad alatt	Dr. Nebántsvirág	Masinka	A drótostót
Csütörtök	Don Juan	Francillon	Dr. Nebántsvirág	Bob herceg	A drótostót
Péntek	Tell Vilmos	A titok	Dr. Nebántsvirág	Masinka	Tavaszi
Szombat	Mignon	Monna Vanna	Ocskay brygadéros	Huszár kisasszony	Tavaszi
d. u. Vasárnap este	Lohengrin	Patyolat kisasszony II. Rákóczy Ferenc fogása	Ocskay brygadéros Dr. Nebántsvirág	A cigányélet Huszár kisasszony	Tavaszi A drótostót

AZANKER

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858.

Összes vagyon 153 millió korona
Biztosítási állomány 516 millió korona
Eddigi kifizetések 248 millió korona

A nyereség-részesüléssel biztosítottak 1902-ben a **vegyes és halál-eleti biztosításoknál** A osztályterv szerint, az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizető. A **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál** B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztály) az összes — biztosítási tartamon keresztül befizetett — díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után	9 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%	27%

fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.
 Jutányos díjak. — Kedvező feltételek. — A közpénz legnagyobb biztonsága.
 Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, valamint a társaság ügynökei.

Sürgöny!

Tisztelt vidéki viszontelárusítóinkat kérjük, hogy utánrendeléseket sürgönyileg feladni sziveskedjenek, mert nagymérvű elfoglaltságunknál és az idő rövidségénél fogva csak ez esetben biztosíthatunk azonnali szállítást.

Orvos Szövetség Sorajátéka.
Budapest, VI., Váci-utca 17/7.

Sürgöycím:

Orvos Sorajáték, Budapest.

UJ Kataphorese UJ
gyógymód gyógyymód

IDEG ÉS NEMI

BETEGSÉGEK
radikális gyógyítására legjobban ajánljuk
D. MITZGER
kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét
Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a
honorárium teljes gyógyulás után fizetkötő.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetek Budapestről (déli vasút pályaudvara).

Abbazia	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Abbazia-Mattugieérk. 9.37 este, 9.16 d. e.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 109*10 K., II. oszt. 77*90 K., III. oszt. 49*50 K.
Görz	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Bpest d. v. ind. gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este, sz. v. 10.00 este - Görz érkegy. gy. v. 10.00 este, 10.07 d. e. sz. v. 6.51 este	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 108*10 K., II. oszt. 77*90 K., III. oszt. 49*50 K.
Bozen-Gries	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este, sz. v. 10.00 este Bozen-Gries érke. sz. v. 12.02 d. e., gy. v. 6.34 reggel, 1.45 d. u., sz. v. 11.17 éjjel	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 138* - K., II. oszt. 102*80 K., III. oszt. 70*90 K.
Meran	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Meran érke. sz. v. 1.42 d. u., gy. v. 7.51 d. e., 3.19 d. u.	Menetérti jegyek 30 napig érvényességgel Bozen-Gries gyorsvonatokra: I. oszt. 132* - K., II. oszt. 94*80 K., III. oszt. 60*70 K., továbbá 90 napig érvényes menetjegyzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 138* - K., II. oszt. 102*80 K., III. oszt. 70*90 K.
Arco	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Arco érke. sz. v. 3.27 d. u., 9.50 d. e., 5.09 d. u.	Menetérti jegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 140*20 K., II. oszt. 101 K., III. oszt. 64*70 K.

A Nähmaschinenfabrik und Eisengießerei vormals Seidel & Naumann cég Dreßdában 1900. sz. „Válto-készülék két betéivel ellátott betémettyük számára“ című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető: **Kalmár J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.**

CAROLI HENRIK, Lehr és Berlinben a 8182. számú „Haskötő“ című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető: **KALMAR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.**

Magy. kir. államvasutak-137433/903.

Pályázati hirdetmény.
(Faszén szállítása iránt.)
A magyar kir. államvasutak igazgatósága 1904. évi január hó 1-től számítottlag egy, illetőleg három éven át évenként mintegy 19000 q faszén szükségletét biztosítani óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.
Az ajánlatok 1903. október hó 29-én betértesztendők, a bányapénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig be kell érniük. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyancsak az általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrásy-ut 73., II. em. 43. ajtó) valamint minden üzletvezetőségnél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefektetése mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtárnál posta útján is megrendelhetők, megjelvezvén, hogy a különleges szállítási feltételek minden példányáért 30 fillér, az általános feltételekért pedig 50 fill. fizetendő. A feltételek posta útján való küldése esetén 20 fillér postaköltség is be kell érni.
Budapest, 1903. szeptember hóban.
Az igazgatóság.
(Utánnym. nem díjazatik.)

DÓCZI M. BUDAPEST.

Kerepesi-ut 10. sz.

Minden hangzatos hirdetés kizárásával ajánlok sajtó készítményű elegáns, csinos, tartós cipőt és eszimat a következő olcsó árak mellett.

Férfi cipő:
Újdonság orosz v. szalonlakk, fűz v. cugos 4.20, gombos 4.50
Legjobb Derby-bakancs, box-, szalon- v. oroszlábköb. — 4.40
Elegáns amerikai box-, fűz v. cugos 4. — gombos — 4.50
Feltűnő eleg. francia sevrő fűz v. cugos 4.50, gombos 3. —
Borjúbőr sima 3. —, betétes 3.20, fűz 3.30, bakancs 3.50
Fosztó cipő, bőrcel borítva 3.30, oroszlábköb. — 4. —

Csizma:
Vimrentes bagariból 7.50, borjúbőről 8.50, vikarek. 10. —
Hállanacsizma, ajacsonyan bőrvöze 5. —, megáson bőrvöze 7. —
Vadászcsizmák hallinából 9. —, vadászcipők — 9. —
Füstszma, lakk- v. bőrcelrel, 5-10 szag 2.20, 11-16 szag 2.50
Orosz galoschni, férfi 1.50, női 1.30, tornacipő gummi 1.10
Fosztó pár női házipé, nemoz vagy bőrből 65 kr-től följebb.

Női cipő:
Zerge- v. borjúbőr fűz v. cugos 3. —, gombos — 3.30
Különlegesség, amerikai box fűz v. cugos 3.50, gomb. 3.50
Orosz- v. szalonlakk fűz v. cugos 3.50, gombos — 3.40
Finom francia sevrő fűz v. cugos 4.20, gombos — 4.50
Zerge v. lakk kivágott 1.50, keresztöltésű 2. —, regatta 2.50
Fosztó cugos, bőrcel borítva 3.20, oroszlábköb. — 3.60
10,000 gyermekcipő postából vagy bőrből 20-25. —, 1. —

Uj árjegyzék, csomagolás és szállítási költség ingyen!
Videki rendeléseket átutavéll pontosan eszközlök.
Nem megfelelőit kicserélek. 10 forintot felül bérmentve.

Simmons és Bocks Fabrik feuerfester Baumaterialien cég Münchenben. 17841. sz. „Eljárás tűz- és vízálló lemezek, téglák és hasonlóak előállítására“ című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magy. gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt adnak. Felvilágosítás nyerhető: **KALMAR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.**

Titkos betegségek szakorvosa

gyógyít férfszékélt és nőknél foglalkozó zavar nélkül mindennemű bármily régi kórtól

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvosdoktor

Nemi betegségeket
ugymint **hugycsőfolyást, hólyag- és vizeletbajokat, bújakóros sebeket, syphilist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb borbetegeket és szépséghibákat,**
továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
(impotencia)
meglehető biztos eredménnyel gyorsan a legjobb módon.

Rendelő-intézet Bpest, VII. **Károly-körút 5.**
(Dob-utca sarkán.)
I. em., bejárat a lépcsőházból
Rendel: Naponta délelőtti 10-4 és este 6-8 óráig.
Külföldi várostermek. Méréskelt tiszteletdíj. Lovak-ekre kimerítően válaszol. Kivánata 2767-gyerről is gondoskodik.

„MEIDINGER“ kályhagyár
EHRlich J. és H.
Budapest, IX., Lónyai-utca 15. szám.

„Meidinger“ töltő-, szabályozó- és szellőző-kályhák.
„Meidinger“ kiséregőcső fűtőre alkalmas kályhák.
„Meidinger“ betétek cserépburkolatban, minden kivitelben.
„Vulkán“ fa- és szénfűtőre berendezett kályhák.
„Ideál“ szabályozó- töltő- és fűző-kályhák.
„Központi fűtések“ és szellőzők minden kivitelben.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság
üzletigazgatósága.

3039/G. sz.

Hirdetmény.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalai számára 1904. évben szükséges **160 q. rézárle** szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdetnek. Az ajánlatok **évi október hó 29-én déli 12 óráig** a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzemeltetésének (budai pályaudvar) benyújthatók, illetőleg beküldendők, megjelvezvén, hogy ugyanott az anyagszervezési osztálynál a részletes pályázati hirdetmény k. az általános és különleges szállítási feltételek és a választott bírósági rendtartás betekintendők, illetőleg megszereshetők. Budapest, 1903. szeptember hóban.
Az üzemeltetésigazgatóság.
Utánnymot nem díjazatik.

Eredeti MABILLE-rendszerű

borsajtólók

kettős áttétellel

ugyancsak

szőlőzúzók

szavatolt legjobb minőségben jutányos áron

Szücs Zsigmondnál

Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Polgár Sándor
u. kir. szab. nyert orvos mű- és kőszítés

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 59.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos- sebészeti és betegápolási tárgyakban.
Saját gyártmányu, u. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő, haskötő, görcsér, e/éni gummiharapnya, orthopaediai készülékek, műlábak és kezek stb.**
Valódi francia különlegesek F. Bergerand féle, párisi gyárából.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Grand Prix. — Párisi világkiállítás 1900.

Kwizda Ferenc János

os. és kir. oszt. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító kerületi gyógyszerész, KÖRNEUBURG Bécs m

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Díjazt. szor lovak, szarvasmarhák és juhok részére
1/2 doboz ára K. 1.40
1/4 doboz ára K. —.70
50 év óta a legjobban ismert és legbiztonságosabb állományban használatban van évekig-hány rosz emésztésű, szor tej javítására és a tehének fejeltékességének fokozására.

Kwizda korneuburgi marhatáppora csak a mellékelt védjeggyel valódi. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF, gyógyszerész, Király-utca 12. és Andrásy-ut 26.

ALAPÍTOTT 1889.

Befizetett tőke 2.700.000 korona.

Belépési felhívás az ország tisztviselői karához!

A „Budapesti Kölcsönös Segélyző-Egylet mint Szövetkezet“ üzleti tevékenységét egy új osztállyal bővítette ki, a melyre való belépésre az ország köztisztviselői felhívotnak.

Az új osztályban kölcsönt minden költség vagy díj előleges lefizetése nélkül bármely köztisztviselő kaphat.

A kölcsönkérőnek 1800 korona tehermentes évi fizetéssel vagy 1200 korona tehermentes nyugdíjjal kell bírnia.

A kölcsön biztosítékul a fizetésre vagy nyugdíjra való előjegyzés és életbiztosítás szolgál.

A biztosítás az intézet révén az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál kötendő.

A kamatláb olcsó, a biztosítási feltételek elismert méltányosak.

A kölcsön 24—180 havi részletekben törlesztendő.

Ugynök vagy más közbenjáró igénybevétele teljesen felesleges, az igazgatóság mindenkinek közvetlenül készségesen szolgál kimerítő szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással.

A Budapesti Kölcsönös Segélyző - Egylet mint Szövetkezet igazgatósága

V., Arany János-utca 18. szám.

A legjobb kályhákat és kéményeket
— szállítja —
H. HEIM csász. és királyi — udv. szállító —
Gyár: Wien, X. Bez. Gymnasiumstr. 56/58.
Különlegességek családi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére.
100.000-nál több használatban.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Valódi csak védjeggyel. Prospektusok és árjegyzékek ingyen és bérmentve. Valóban kapható csak a gyárban, vagy a Központban: Budapest, Terepárt, Wien, L. Kohlmarkt 7., Prag, Hyberbergasse 7.

Fahasító - gépeket
egyszerű és kétféle működéssel, kézfűrészeket és csomagoló-száj-tököket szállít a legjobb szerkesztéssel. Tervezésben, jóállással a legmagasabb munkaképességgel.
SORGE H.
Wieselbach i. Thür.
— Vezetékvonalon: Budaörs, Károly, Budapest, VI., Polmatyok-utca 99., II. em.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján
Dr. KAJDACSY
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; húgy-csőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is electro Massage vagy Psychopnort által. Onfer-töcsét és annak utóbajait; ideg- és hágringobajt és minden női bajokat.
— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. —
Budapesten, Kigyo-utca 5.
Clotild-palota (I. emelet).
Átjáró ház. — Lift használat.
Lovelétre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.
— E napokban hagyta el a sajtót: „Bizalmas Barát” című könyvecské, mely mindennemű testi és lelki nemibajokban teljes útmutatással szolgál. Kapható a szerzőnél: (Dr. Kajdacsy József), Ára csak 1 kor. Vidéki megrendelések 20 fillérrel drágábbak.

Császári és királyi udvari szállító.
FERNOLENDT
Ipfőnyomáz, világos és fekete cipőknek, mindenféle bőrnék, a világ legjobb fénymáza gyorsan mélytökre fényt ad és a bőr tartósságát fenntartja.
Alapított 1882-ben, Gyári raktár: Bécs, Schulerstrasse 21, Kapható mindenütt

Olcsó butor.
25⁰ engedménnyel adom el összes raktáron levő szilárd gyártmányú asztalos és kárpitos butor-készletemet.
Nagy választék háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba, valamint minden a lakberendezéshez szükséges tárgyakban, a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig.
Dósa Kálmán
— asztalos és kárpitos —
Budapest, Kerepesi-ut 28. sz., főemelet.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

NYILT LEVÉL
minden magyar polgárnak!
Tudomásukra hozom, hogy megjelent művésziességű kivitelű és több száz eredeti fényképpel ellátott nagy árjegyzékem, melyet mindenkinek, ki címét velem közli, világírói találmányommal, a **GUZI-keménccsel** együtt, ingyen és bérmentve küldöm.
A Guzi-keménccs az egyedüli, a mely a bért a repedéstől megvédi és így minden nálam vásárolt cipőért 1 évi írásbeli jótállást vállalok, ha a keménccsel bekeni.
Mindenki, ki cipőszükségleteit nálam szerzi be, egy tégely **GUZI-keménccsöt** és egy pár elegáns cipő-sámfát kap teljesen ingyen.
Minden vidéki rendelést teljesen portómentesen szállítok és csupán 20 krt számítok föl. Nem megfelelő cipőket haladéktalanul visszaveszek és a pénzt minden levonás nélkül visszaküldöm.
Mértéknek legpontosabb, ha karcsyában egy papírlapra állva, a lábtalp körvonalait lerajzoljuk.
Férfi, sima vixes cipő 3.—
Gantler, elegáns, víz tűző-cipő 3.50
Férfi elegáns box tűző vagy betűtes cipő 4.—
Elegáns szaloncipő, tűző vagy csizma 4.—
Gantler, tűző vagy gumobetűző legúj. sevíz-borhó 4.50
Oroszlánk tűző vagy csizma 4.—
Bogár-csizma, egy darabból, halálhűvel víztömítéssel, erős, szilárd részére 7.50
Egész finom, vixes vagy oroszlan-csizma 10.—
Női, erős, zerge, tűző vagy csizma 3.—
Elegáns box tűző vagy gumobetűző 3.50
Férfi elegáns, valódi sevíz, tűző vagy gumobetűző 3.50
Oroszlánk tűző vagy csizma-cipő, bőr- v. postószőnyeg 3.50
Gyermek-cipő erős zergéből, 3 évig 1.—
7 évig 1.70 és 12 évig 2.—
Gyermek-csizma vízből, 7 évig 2.20, 12 évig 2.50

AGULÁR IGNÁC
BUDAPEST,
Főüzlet: Kerepesi-ut 30/b.
24786 a Rókus-kórház templomával szemben.
Fióküzlet: VI., Király-utca 6.

Deák Ferenc emlékezete.
Deák Ferenc születésének 100-ik évfordulója alkalmából szíves figyelmébe ajánljuk a következő műveket:
Éppen most jelent meg!
Deák Ferenc emlékezete ünnepi füzet, mely az iskolákban tartandó ünnepségek egész anyagát tartalmazza. Ára 20 fillér.
Gondolatok 1813—1878. Deák Ferencről. Ára 8.— kor. Diszes félbörkötésben 12.— korona.
Levelék 1822—1875. Deák Ferenc-től. Ára 7 kor, 20 fillér. Diszes félbörkötésben 11 korona 20 fillér.
Deák Ferenc beszédeiből. Szemlévénnyel. Ára 40 fillér.
Deák F. 1861-iki első felirati beszéde. Magyar Könyvtárban. Ára 30 fillér.
Legalkalmasabb a Deák-ünnep alkalmából az ünnepi terem díszítésére iskoláknak, olvasók- és egyéb társaságoknak, továbbá középületben, vármegyeházákban, városházban, község-házban stb.
Deák Ferenc szobra élethű művészi kivitelben. Életnagyságu gipsz mellésbor. Ára csomagolással együtt 32 korona.
Megrendelhetők és kaphatók:
Sampel R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésében
Budapest, Andrassy-ut 21. szám.

Magyar Villamossági Részvénytársulat

Budapest, V., Váci-ut 72. szám.

T. C.

Vonatkozással előbbeni közleményünkre, van szerencsénk ujabban hozzánk érkezett bizonyítványokat is közölni a **váltakozó áramu motorokkal hajtott felvonók** (liftek) működéséről, melyeket az érdekelt közönség szives figyelmébe batorodunk ajánlani.

1360.

A legmagasabb alapok csász. és kir. vezérigazgatósága azon alkalomból, hogy a legmagasabb családi alapoknak tulajdonát képező bérpalota Budapesten befejeztetett — a Magyar Villamossági Részvénytársulatnak a teljesített szállítások és munkálatok kifogástalan és szolid kiviteleért, nemkülönben pontosságért kiváló elismerését fejezi ki.

A Magyar Villamossági Részvénytársulat ugyanis a legmagasabb családi alapoknak Kigyó-tér 1. szám alatti bérpalotájában két darab eredetileg egyenáramu motorokkal való hajtásra berendezett Otis-féle személyfelvonót, a kábelhálózatához leendő kapcsolása céljából váltakozó áramu rendszerre alakított át, illetőleg Déri-féle szabadalmazott váltakozó áramu motorral szerelt fel.

Ezen átalakítás 1901. évi december 4-én lett keresztülvive és a két felvonó ezen időpont óta váltakozó áramu motorokkal tartatik üzemben.

Ugy az átalakítás, valamint a váltakozó áramu motorok működése minden tekintetben megfelelő.

Fritz Péter

A királyi Várépítés művezetősége.
Királyi vár, II. emelet.
127. szám.

Budapest, 1902. december 5-én.

Hozzánk intézett megkeresésére értesítjük, hogy a kir. várépítéscsoportjában eddig 20 darab különböző személy- és teherfelvonó (lift) van üzemben. Ezen liftek hajtására váltakozó áramu motorok szolgálnak és készségesen elismerjük, hogy ezen berendezés üzeme eddig minden fennakadás nélkül és teljes megelégedésünkre történik.

A királyi várépítés művezetősége:

Wollisch Sándor
művezetési igazgató,
művezetési igazgató.

Budapest, 1902. november 3.

Szivesen igazoljuk, hogy Nádor-utca 36. sz. palotánkban 1901. október 17-ike óta két darab Stiegler-féle olajfelvonó van üzemben, melyet váltakozó áramu Déri-féle motor hajt.

A felvonók ezen idő óta minden zavar nélkül megelégedésünkre működnek s kívánságukra szivesen elismerjük, hogy a váltakozó áramu motort a nálunk használt felvonó-rendszer üzemben tartására alkalmasnak találtuk.

Tisztelettel

Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű részvénytársaság
Blró, s. k. Wittchen, s. k.

Ezen nyilatkozatokból kitűnik, hogy a váltakozó áramu motorok felvonók üzeméhez kitűnően megfelelnek és hogy kételyek, melyek esetleg ellenük felmerülhetnének, teljesen alaptalanok.

Kiváló tisztelettel

Magyar Villamossági Részvénytársulat

Budapest, V., Váci-ut 72. sz.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Budapest, 1903. április 10-én.

Kívánságára igazoljuk, hogy Budapest, József-tér 14. sz. alatti palotánkban alkalmazott egy-egy drb Wertheim-féle személy- és teherfelvonó hajtására két drb t. Cim által szállított váltakozó áramu motor van felállítva, melyek teljes megelégedésünkre működnek.

Készségesen kijelentjük, hogy a felvonók zajtalanul és nyugodtan járnak, üzemük kifogástalan és jutányos és bárkinek ajánlhatjuk a váltakozó áramu rendszer alkalmazását.

Teljes tisztelettel

Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság
Frankl, s. a. Ruster, s. k.

Budapest, 1902. október 23-án.

Értesítjük Önöket, hogy a József-körút 56. sz. alatti házamban felszerelt személyfelhuzó, mely 1894. szeptember hó 23-tól kezdve az Önök központi telepéből szolgáltatott váltakozó árammal hajtatik, teljes megelégedésemre működik.

A felhuzó, valamint a váltakozó áramu motor mai napig úgy szerkezetének tartóssága, mint üzemének biztonsága és nyugodt járása tekintetében minden várakozásomnak megfelelő.

Schubert Ármín, s. k.

Becsés kívánságunknak megfelelően igazolom, hogy a kereskedelmi és iparkamara épületében (V., Alkotmány-utca 12. sz.) 1900. évi október 23-ika óta egy Freissler-féle személy- és teherfelvonó van üzemben, mely az Önök központi telepéből vett váltakozó áramu motor által tartatik működésben.

A felvonó — mely elég gyakran használtatik — nyugodtan és zavartalanul működik és annak üzemére nézve mindezeig kifogások nem merültek fel.

A felvonó üzeme villamos áramfogyasztás tekintetében is kielégítő, amennyiben az igen jutányosnak bizonyult.

Budapesten, 1901. február hó 23-án.

Fritz Péter s. k., kamarai titkár.

Budapest, 1902. október 13.

Kívánságunkra igazolom, hogy Damjanich-u. 16. sz. a. házamban 1901. június 26-ika óta egy Wertheim-féle személyfelvonó van alkalmazásban, melyet az önök központi telepéből vett váltakozó árammal egy Déri-féle váltakozó áramu motor tart működésben.

Ezen motornak működésével teljesen meg vagyok elégedve.

Uzeme kifogástalan s jutányos, úgy, hogy szivesen adok ezuton is a rendszerrel való megelégedésemnek, valamint annak is kifejezést, hogy a váltakozó áramu s házamban alkalmazott rendszert bárkinek is ajánlhatom.

Kitűnő tisztelettel

Weinreb Fülöp s. k., építész.

Budapest, 1902. szeptember 29.

Kívánságukra igazoljuk, hogy Budapesten, I. Gellért-tér 3. sz. házunkban alkalmazott Wertheim-féle személyfelvonó hajtására egy t. Cim által szállított váltakozó áramu motor van felállítva, mely teljes megelégedésünkre működik.

Az eszközölt mérések azt eredményezték, hogy a tényleges áramfogyasztás a garantált fogyasztáson lényegesen alul maradt és még hozzá-fűzzük, hogy a motor nyugodtan jár.

Ily körülmények között szivesen kinyilatkoztatjuk, hogy a váltakozó áramu motoroknak felvonók hajtására való alkalmazását úgy a kifogástalan működés, valamint a gazdaságos üzem szempontjából bárkinek is ajánlhatjuk.

Kitűnő tisztelettel

Wollisch Sándor és Gyula s. k., műépítészek.

Budapest, 1903. június hó 15-én.

Vonatkozással mult évi szeptember hó 29-én kelt levelünkre, van szerencsénk értesíteni, hogy időközben a Podmaniczky-utca 75. számú bérházunkban szintén egy Déri-féle váltakozó áramu motor által hajtott személyvonó került üzembe, melynek működésénél ugyanazon kielégítő tapasztalatokat szerztük, mint a Gellért-téri házunkban felállított felvonóval.

Teljes tisztelettel

Wollisch Sándor és Gyula s. k., műépítészek.

Minden szó egyezri betöltés... nonpareille betűből 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér.

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetések Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54-39)...

28 éves ír. nélen lépés mester vagy, üzletben, vidéken, nőül...

Képzés IV. Képzés fél ellátás, vagy 6 főtől cor-porativum...

Ház Újpesten a Pálfa-utczában 254 ngyrészt...

Urak!!! Készítetek remek új díszítőket, feltöltöket...

Felöltő Ferencz József kabát 6 K. K. Jaquet...

Blockner J. hirdetői iroda IV. Sütt-utca 6. szám.

23 éves csinos barna nő vagyok, ki házasvételre állhat...

Corporativum ajánlatok III. rabkötésű Levelek...

Kávécsarnok a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Német levelezőül ajánlatok 28 éves nő ember, aki a német nyelvet...

Pályázati hirdmény. A Dajka állomás meg-türesedő vendégül bérléte...

Eckstein Bernát hirdetői iroda V. ker. Püzd-utca 17. szám.

Gazdasági segéd keresetűk azonnal bérlésre, lehelőleg...

Eladó telek. A Stefánia-uton teler-nyitott...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Saját termelői tevékenységét bor-mattal postai megjelölés-alatt...

186 cm. magas hosszú Lucy-hajamat, az általa...

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. ker. Váci-utca 17. szám.

Önálló intéző keresetűk 100 holdas birtok...

Ellenőrző-pénztár használt, az előzőekben állapított...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Goldner Jozsef hirdetői iroda V. ker. Váci-utca 17. szám.

Mérlegképes keresetűk akadamiát végzet...

Cimbalom peddus, előző eladó, Kerepesi-ut sz. 11. sz. hirdetői iroda...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Goldberger Mór könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 17. szám.

Birtokvétel. Szép uriak, árnyas parknál, néhány hold...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Grossmann Jágó fűszer-és vegyeskereskedő MISKOLC...

Ház Használt fűszerárúkat, bev. veszők legmagasabb árban...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Goldberger Mór könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 17. szám.

Birtokvétel. Szép uriak, árnyas parknál, néhány hold...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Grossmann Jágó fűszer-és vegyeskereskedő MISKOLC...

Ház Használt fűszerárúkat, bev. veszők legmagasabb árban...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Goldberger Mór könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 17. szám.

Birtokvétel. Szép uriak, árnyas parknál, néhány hold...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Grossmann Jágó fűszer-és vegyeskereskedő MISKOLC...

Ház Használt fűszerárúkat, bev. veszők legmagasabb árban...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Goldberger Mór könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 17. szám.

Birtokvétel. Szép uriak, árnyas parknál, néhány hold...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Grossmann Jágó fűszer-és vegyeskereskedő MISKOLC...

Ház Használt fűszerárúkat, bev. veszők legmagasabb árban...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Goldberger Mór könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 17. szám.

Birtokvétel. Szép uriak, árnyas parknál, néhány hold...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Grossmann Jágó fűszer-és vegyeskereskedő MISKOLC...

Ház Használt fűszerárúkat, bev. veszők legmagasabb árban...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Goldberger Mór könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 17. szám.

Birtokvétel. Szép uriak, árnyas parknál, néhány hold...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Grossmann Jágó fűszer-és vegyeskereskedő MISKOLC...

Ház Használt fűszerárúkat, bev. veszők legmagasabb árban...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Goldberger Mór könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 17. szám.

Birtokvétel. Szép uriak, árnyas parknál, néhány hold...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Grossmann Jágó fűszer-és vegyeskereskedő MISKOLC...

Ház Használt fűszerárúkat, bev. veszők legmagasabb árban...

Felvilágosítások Józsefvárosi a Józsefvárosi pályaudvar mellett...

Ház Kozmavárosi a Kriehay-utczában, melyből 2 szoba...

Kiadó szobák különbejárattal utcai szoba 2 k...

Az egy koronás bélyeg-előállítását...

Csillag Anna Wien, I., Graben 14.

A t. Bélyegárak, társulások, jelképek, jelképek és földrajzi...

Gyöző Béla és Társa uraknál, Budapest, V. Lipót-körút 18.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb...

Amerika. Indulás Havreből minden Sombaton...

Franciaische Linie Altal. Jó és gyors torlábti...

Franciaische Linie Wien, IV., Weyringergasse 8.

Grand Hotel Isotta Genua, Olaszország.

Elsőrangú ház. Legjobb felvidéki a városban...

Szabadalmakat készülőből és értékesít.

dr. Wirkmann József Bites szabadalmi ügyvivő...

PATAKY H. és W. Erzsébet-körút 42.

Elektromos szobák, mindig használatra...

Electromos szobák, mindig használatra...

Electromos szobák, mindig használatra...

Electromos szobák, mindig használatra...